

Nuorten vaikuttamiskyselyn ja Vaikuta, älä valita!-päivien koontiraportti

Huhtikuu 2019

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	1
2. Nuorten vaikuttamiskysely ja Vaikuta, älä valita! -päivät	2
3. Imatra	5
3.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	6
4. Lappeenranta	10
4.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	11
5. Lemi	23
5.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	24
6. Luumäki	26
6.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	27
7. Parikkala	30
7.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	31
8. Rautjärvi	34
8.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	35
9. Ruokolahti	38
9.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	39
10. Savitaipale	42
10.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	43
11. Taipalsaari	46
11.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin.....	47
12. Maakunnallinen koonti.....	51
12.1. Nuorten hyvinvointiin vaikuttavat asiat	51
12.2. Mitä voimme jatkossa kehittää ja miten?	52
12.3. Nuorten vaikuttaminen	59
LIITE 1. KYSELY.....	61
LIITE 2. PALAUTE VAIKUTTAMISPÄIVISTÄ	64

1. Johdanto

Maakuntauudistuksen lainsäädäntöluonnos edellytti, että jokaiseen Suomen maakuntaan tulee perustaa maakunnallinen nuorisovaltuusto. Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun puitteissa maakunnallisen nuorisovaltuuston kartoittamista aloitettiin jo marraskuussa 2017, jolloin järjestettiin syysseminaari Joutse- non Rientolassa yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimen ja lapsi- ja perhepalvelujen muutos- ohjelman LAPE-hankkeen kanssa. Seminaarin aiheena oli yhteistyö maakunnan kuntien nuorisovaltuustojen ja nuorten vaikuttajaryhmien kanssa. Ohjelmaan sisältyi Nuva ry:ltä tilattu koulutus maakuntauudistuksesta. Tilaisuuteen kutsuttiin edustajia kaikista maakunnan kuntien nuorisovaltuustoista ja nuorten vaikuttajaryh- mistä, mutta tilaisuuteen osallistui ainoastaan Lappeenrannan nuorisovaltuuston edustajia.

Syksyllä 2018 maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutiimi, lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman LAPE-muutosagentti sekä kuntien sivistystoimet alkoivat kehittää yhteistyötä nuorten vaikuttamispäivien järjestämiseksi. Tarkoituksena oli, että maakunnan nuoret pääsisivät vaikuttamaan mahdollisimman helposti ja kattavasti maakunnan asioihin, mistä syntyi idea nuorille suunnatusta kyselystä sekä vaikuttamispäivästä. Tavoitteena oli, että kyselyn vastauksista sekä vaikuttamispäivien annista saataisiin tukea maakunta- ja sote- uudistuksen valmisteluun sekä maakunnan yleiseen kehittämiseen. Tarkoituksena oli kuulla nuorten ajatuk- sia siitä, mikä heille on tärkeää omassa elinympäristössään, millä keinoin he haluaisivat vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin ja millaisessa Etelä-Karjalassa he haluaisivat asua tulevaisuudessakin. Kyselyn alussa kysyt- tiin vastaajan koulu ja luokka-aste, mikä varmisti sen, että tuloksia pystytään hyödyntämään laajemmin koulu-, kunta- ja aluekohtaisessa kehittämisessä.

Suunnittelutiimiin kuuluivat LAPE-hankkeen muutosagentti Mona Taipale, Lappeenrannan kaupungin nuori- sotoimesta digi- ja osallisuustyöntekijä Sami Taponen, nuorisotoimintayksikön päällikkö Kimmo Hölkki ja osallisuuskoordinaattori Niina Ljungkvist, Lappeenrannan kaupungilta yrityskoordinaattori Olli-Pekka Peltola, Kesämäen koulun historian- ja yhteiskuntaopin opettaja Anu Sihvo, Eksoten hyvinvoinnin ja terveyden edis- tämisen koordinaattori Aija Rautio, Imatran kaupungin opetuspalveluiden päällikkö Minna Rovio, Taipalsaar- ren kunnan sivistysjohtaja Vesa Pakarinen sekä maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutiimistä projektisih- teeri Salla Airaksinen, muutosjohtaja Aija Tuimala ja viestintäassistentti Minna Karjalainen. Suunnitteluryh- mään yritettiin saada mukaan myös muun muassa edustajia kuntien nuorisovaltuustoista, mutta edustajia ei päässyt paikalle. Suunnitteluryhmän lisäksi vaikuttamiskyselyä ja vaikuttamispäivää käytiin läpi palaverissa Lappeenrannan koulujen oppilaskuntien ohjaajien kanssa joulukuussa 2018.

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun päätyttyä tarvetta maakunnalliselle nuorisovaltuustolle ei siltä osin tullut. Pienessä maakunnassa on kuitenkin hyödyllistä jakaa asioita ja ideoita tasaisin väliajoin. Näin ollen maakunnalliseen lasten- ja nuorten hyvinvointiohjelmaan on ehdotettu kirjattavaksi mahdollisuus pitää nuorten Vaikuta, älä valita! -päiviä vastaava tapahtuma 2–3 vuoden välein. Siten maakunnan nuoret pääsisi- vät laajasti ja kattavasti vaikuttamaan maakunnan kehitykseen ja kuntien päättäjät, viranhaltijat sekä maa- kunnan kansanedustajat pääsisivät kuulemaan nuorten mielipiteitä maakunnan kehittämisestä.

2. Nuorten vaikuttamiskysely ja Vaikuta, älä valita! -päivät

Vaikuta, älä valita! -päivien tarkoituksena oli saada nuorten ääni kuulumaan mahdollisimman laajasti ja edistää osallisuutta nuorten keskuudessa. Päivien osallistujamäärä oli rajallinen, vain kaksi nuorta per koulu. Tästä syystä nuorille laadittiin vaikuttamiskysely, jotta myös ne nuoret, jotka eivät pääse vaikuttamispäiville, saavat tuotua ajatuksiaan esille. Vaikuttamiskysely mahdollisti siis maakunnan nuorten laajan kuulemisen. Kohderyhmänä kyselyssä ja päivissä olivat maakunnan 13–18 -vuotiaat nuoret, eli yläkoululaiset ja toisen asteen opiskelijat. Kysely ja tilaisuudet toteutettiin maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun puitteissa ja kustannukset katettiin uudistuksen valmistelurahasta sekä LAPE-muutosagentin budjetista.

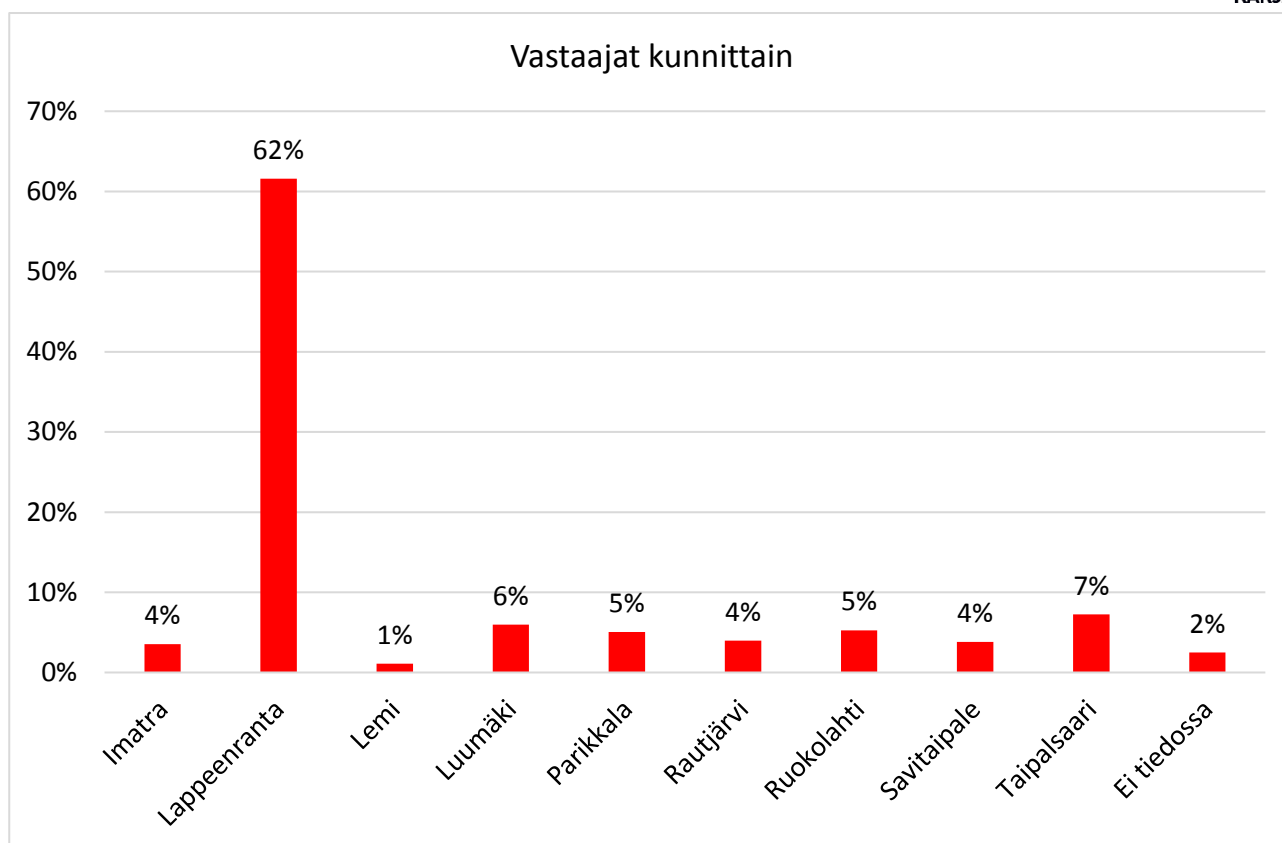
Nuorten ääntä haluttiin kuulla mahdollisimman laajasti, joten suunnittelutiimi laati Questback-kyselyn (liite 1), jonka teemana oli maakunnallinen vaikuttaminen ja kehittäminen. Kyselyn avulla selvitettiin, mitkä asiat ovat nuorille tärkeitä, mihin ja miten he haluaisivat vaikuttaa sekä mitä asioita he haluaisivat kehittää omissa elinympäristössään. Kyselystä haluttiin tehdä mahdollisimman helposti täytettävä ja selkeä. Kyselyn pohjalta saatiin nostettua esiin nuoria puhuttavat teemat ja aiheet, joita käsiteltiin vaikuttamispäivillä.

Yläkoulujen, lukioiden ja ammattiopiston rehtoreille sekä kuntien sivistystoimien edustajille lähetettiin joulukuussa ennakkotietoa päivistä ja kyselystä. Kouluille laadittiin selkokielen materiaali, jonka avulla pystyi tutustumaan maakuntauudistuksen perusajatukseseen. Lisäksi muutosjohtaja Aija Tuimala teki nuorille aiheeseen liittyvän videon (<https://youtu.be/P5M6Vb6E87I>). Tarkoituksena oli, että koulut pystyisivät hyödyntämään ennakkomateriaaleja koulutunneilla ennen kyselyn toteuttamista oppilaille (esim. yhteiskuntaopin, historian, äidinkielen tai luokanohjaajan tunneilla). Kyselylinkki ja materiaalipaketti toimitettiin kuntien sivistystoimien johtajille, LAPE-yhteyshenkilöille, koulujen rehtoreille, apulaisrehtoreille ja oppilaskuntien ohjaajille viikon 1 alussa. Ohjeistuksessa toivottiin, että kysely täytetään tunnilla tai välitetään oppilaille esimerkiksi Wilman kautta. Kyselyn toteutuksessa otettiin huomioon, että se aukeaa kaikilla laitteilla, myös älypuhelimella, jotta sen täyttämien olisi mahdollisimman helppoa nuorille. Alun perin kyselyssä oli vastausaikaa 18.1.2019 saakka, mutta sitä jatkettiin 22.1.2019 asti.

Suunnittelutiimi linjasi, että jokaisesta koulusta kutsutaan vaikuttamispäivään kaksi nuorta ja yksi aikuinen (esimerkiksi oppilas- tai opiskelijakuntien opettaja). Yläkoulujen, lukioiden ja ammattiopiston oppilas- ja opiskelijakuntien ohjaajien toivottiin valitsevat nuoret, jotka osallistuvat päiviin. Lisäksi suunnittelutiimi linjasi, että joka kunnasta päivään saa osallistua kaksi virkamiestä ja yksi poliittinen päättävä. Osallistujamäärää rajoitettiin tilojen sekä ryhmätöiden toimivuuden vuoksi.

Nuorten vaikuttamiskyselyyn vastasi määräaikaan mennessä 1728 nuorta, eli lähes joka neljäs maakunnan 13–18 -vuotiaista nuorista. Vastausten perusteella nuoria puhututtivat erityisesti harrastukset, julkinen liikenne, kouluruoka ja työmahdollisuudet. Kyselystä nousseita teemoja käsiteltiin vaikuttamispäivien yhteydessä pidetyissä työpajoissa nuorten ja päättäjien yhteistyönä.

Vastausmäärät vaihtelivat kunnittain. Raportointia varten vastaajat on jaettu kuntakohtaisesti opiskelupaikan perusteella. Kyselyssä ei kysytty asuinkuntaa, joten osa vastaajista saattoi vastata toisen kunnan osalta kuin mihin heidän vastauksensa oli luokiteltu. Eniten vastaajia oli Lappeenrannasta. Imatran ja Lemin vastausmäärä jäi oletettua pienemmäksi. Muiden kuntien osalta prosentit olivat suhteellisen tasaisia.

Kuva 1. Vastaajien määrän jakaantuminen kunnittain.

Vaikuta, älä valita! -päiviksi valikoitui kaksi peräkkäistä maanantaita helmikuun alusta. Tilaisuudet haluttiin pitää riittävän ajoissa ennen eduskuntavaaleja. Lisäksi haluttiin, että maakunnan alueen kansanedustajat pääsisivät osallistumaan tilaisuuksiin, joten päiväksi valikoitui maanantai myös siksi, että se on kansanedustajien maakuntapäivä.

Ensimmäinen Vaikuta, älä valita! -päivä järjestettiin 4.2.2019 Lappeenrannassa, Kehruuhuoneella. Lappeenrannan päivässä oli mukana Lappeenrannan, Lemin, Luumäen, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnista nuoria, virkamiehiä ja päättäjiä. Lisäksi tilaisuuteen osallistui kuntien nuorisovaltuustojen ja Eksoten edustajia, Lappeenrannassa pelastuslaitoksen edustaja, ennaltaehkäisevän työn poliisi, järjestöagentti sekä maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelijoita. Mukana olivat myös kaikki maakunnan alueen kansanedustajat. Päivään osallistui vajaa 100 henkeä.

Toinen vaikuttamispäivä järjestettiin Imatran kaupungintalolla 11.2.2019. Imatralla kutsuttiin nuoria, virkamiehiä ja päättäjiä Imatralla, Parikkalasta, Rautjärveltä ja Ruokolahdelta. Lisäksi mukana oli kuntien nuorisovaltuustojen ja Eksoten edustajia, ennaltaehkäisevän työn poliisi, järjestöagentti, Etelä-Karjalan liikunta- ja urheilun sekä Saimaan tukipalvelun edustajat ja maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelijoita. Maakunnan kansanedustajista mukana olivat Anneli Kiljunen, Jani Mäkelä, Jukka Kopra ja Suna Kymäläinen. Imatran päivään osallistui hieman yli 60 henkeä.

Molemmissa päivissä alustuspuheenvuoron piti tutkija, ”biletohtori”, Antti Maunu. Hän myös veti tilaisuuksien loppupuheenvuorot. Alku- ja loppupuheenvuorot tallennettiin molemmista tilaisuuksista ja ne löytyvät alla olevista osoitteista:

- Maunun alustus (sama Lappeenrannassa ja Imatralla): <https://www.youtube.com/watch?v=5M7gtt-banMo&feature=youtu.be>
- Lappeenrannan päivän (4.2.) loppuyhteenveto: <https://www.youtube.com/watch?v=IgNc6JoPKTE>
- Imatran päivän (11.2.) loppuyhteenveto: <https://www.youtube.com/watch?v=bue26TITqzw>

Päivän ohjelma oli kummassakin tilaisuudessa sama:

12:00 – 12:30 Ohjausta osallisuuteen puheenvuoro ”biletohtori” tutkija Antti Maunu

12:30 – 13:45 Työpajat

13:45 – 14:00 Kahvi (työpajojen lomassa)

14:00 – 14:30 Loppukeskustelu

Vaikuttamiskyselystä esiinnousseista aiheista muodostettiin työpajatyöskentelyyn viisi teemaa, jotka olivat: harrastukset, turvallisuus, julkinen liikenne, kouluhyvinvointi ja työmahdollisuudet. Työpajoja vetivät ennakoon nimetyt nuoret, jotka olivat pääsääntöisesti kuntien nuorisovaltuustojen edustajia. Nuorten apuna ryhmien vetämisessä oli aikuinen sihteeri. Ennalta jaetut ryhmät kiersivät kaikki teemapöydät, joissa keskusteltiin teemoista ja nostettiin esiin kehittämis- ja vaikuttamishdotuksia sekä ideoita. Teemoista tehtiin loppuyhteenvedot, jotka teemapöytien puheenjohtajat esittelivät tilaisuuden lopussa.

Tämä raportti on koonti kyselystä ja nuorten vaikuttamispäivistä saaduista materiaaleista. Kuntien koonti on tehty kyselyn pohjalta. Maakunnallisessa koonnissa on hyödynnetty vaikuttamispäiviltä saatuja materiaaleja työryhmien työskentelystä sekä kyselyn vastauksia. Maakunnallisessa koonnissa on käyty läpi myös nuorten vastaukset siitä, miten he haluavat jatkossa vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin. Kunnittaiset vastaukset vaikuttamisesta olivat kaikki hyvin samansuuntaisia, joten kaikki vastaukset koottiin maakunnalliseen koontiin. Raportin liitteenä 1 on nuorille lähetetty kysely ja liitteenä 2 palaute Vaikuta, älä valita! -päivistä.

3. Imatra

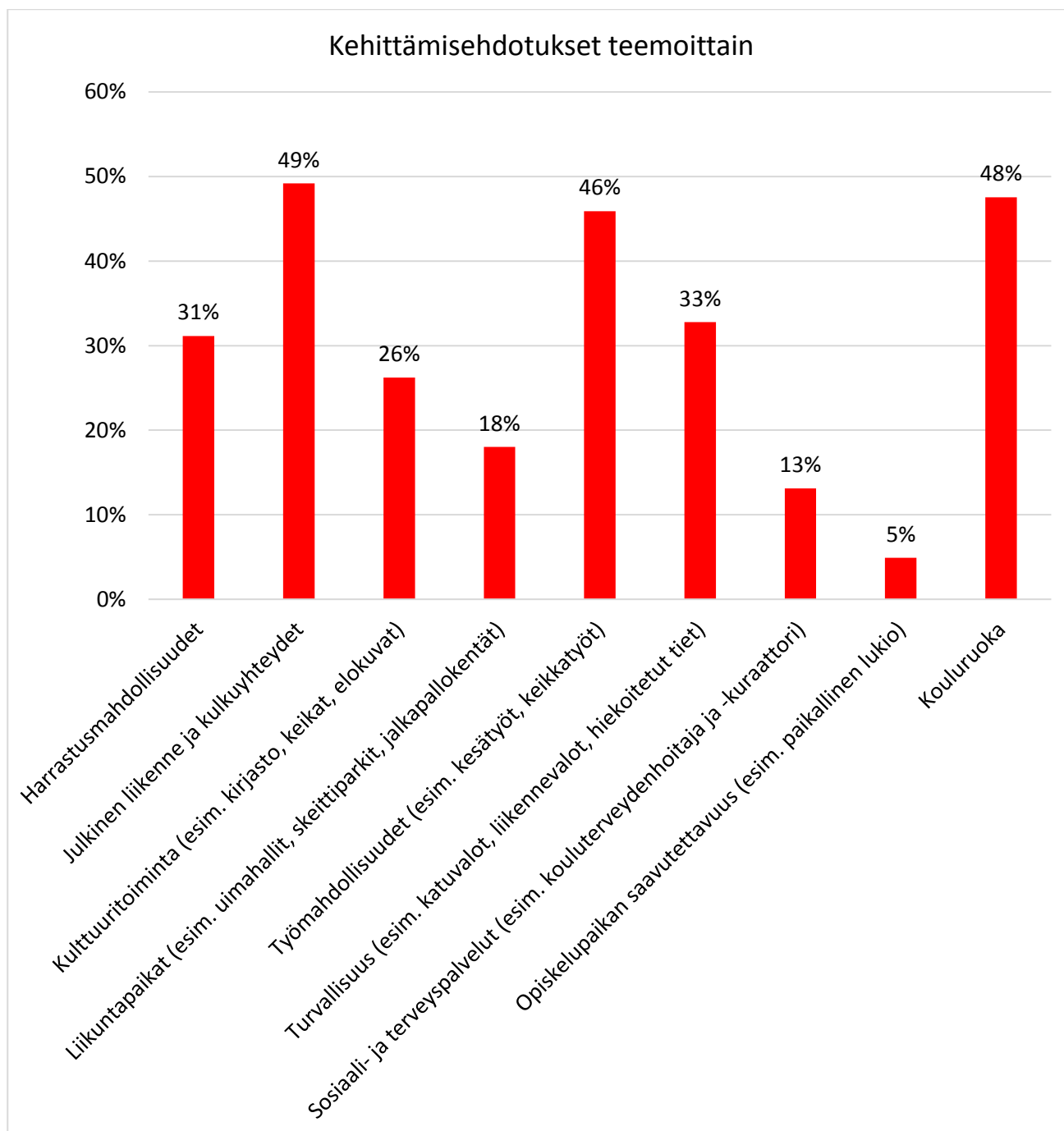
Imatralta kyselyyn vastasi yhteensä 61 nuorta. Vastauksia saatiin Imatran yhteislukiosta, Kosken koulusta, Mansikkalan koulusta, Saimaan ammattiopisto Samposta ja Vuoksenniskan koulusta.

Vastaajilta kysyttiin, mitkä ovat heidän hyvinvointinsa kannalta tärkeitä asioita. Vastaajat saivat valita kolme vaihtoehtoa. Harrastusmahdollisuudet nousivat lähes kaikissa kunnissa prosenttiosuudeltaan korkeimmalle, niin myös Imatralla. Muita imatralaisnuorten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä olivat työmahdollisuudet ja turvallisuus. Sosiaali- ja terveystalvluilla sekä kouluruualla ei nähty olevan niin suurta vaikutusta hyvinvoinnin kannalta. Muu, mikä -vastauskohdassa imatralaisnuoret nostivat esiin muun muassa nuorille suunnattu tilat ja ”hengailupaikat”, ystävät ja läheiset sekä metsä- ja puistoalueet.

Kuva 2. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Imatra).

3.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 3. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Imatra).

Julkinen liikenne ja kulkuyhteydet keräsivät eniten parannus- ja kehittämisehdotuksia imatralaisilta nuorilta. Nuoret toivoivat pääsääntöisesti, että Imatralla kulkisi enemmän bussivuoroja. Etenkin taajama-alueen ulkopuolelle ja haja-asutusalueelle toivottiin lisää bussivuoroja. Nuoret nostivat esiin myös bussivuorojen heikon tilanteen Imatran ja pohjoisten kuntien välillä. Julkista liikennettä toivottiin lisää viikonlopuille ja ilta-aikoihin.

”Enemmän busseja myös pienemmille kylille päin esim. Karhumäki, Vuoksenniska” (Imatran yhteislukio).

”Bussien pitäisi kulkea useammin Perä-Meltolasta ja myös viikonloppuisin” (Kosken koulu, yläkoulu).

"Myös "peräkylyltä" olisi mukava päästä julkisilla. Esim. Mustalampi, Niskalampi, Karhumäki yms. Kyllähän siellä nytkin kulkee, mutta esim. Mansikkalan yläasteelle aamuisin liikkuminen julkisilla on haastavaa" (Mansikkalan koulukeskus, yläkoulu).

"Parempia kulkuyhteyksiä pohjoisesta päin tuleville nuorille (Simpele/Parikkala)" (Imatran yhteislukio).

"Julkisissa liikenneyhteyksiä tulisi parantaa siten, että bussit kulkisivat useammin ja järkevään aikaan Ruokolahti ja Imatra väliä." (Saimaan ammattiopisto Sampo).

Isona ongelmana julkisen liikenteen vuoroissa koettiin se, että aikataulut ovat hankalia suhteessa koulujen alkamis- ja päättymisaikoihin. Nuoret toivoivat, että bussivuoroja pystyisi suunnittelemaan kouluajojen mukaisemmiksi. Muutamat vastaajat nostivat myös esiin toiveen halvemmista tai ilmaisista bussikorteista opiskelijoille.

"Linja-auto vuorot ovat huonompia Huhtasen alueella, kun Päivärantaan kulkee vain yksi vuoro (toinen vuoro sinne seudulle olisi edistystä). Aikataulut eivät kouluajojen suhteen ole (varsinkaan 3. linja-auton reitillä) parhaimmasta mahdollisesta päästä (tiheämmin kulkevat linja-autot olisivat hyvät, mutta aikataulun voisi soveltaa kouluajojenkin mukaisemmaksi)" (Imatran yhteislukio).

"Bussien pitäisi kulkea niin, että ei tarvitsisi koulun jälkeen odottaa tuntia, että pääsee bussiin. Lisäksi aamulla tunneille tullaan 10 min myöhässä, sillä busseja ei tule muuhun aikaan tai sitten se on koululla tuntia ennen koulun alkua kun koulu alkaa klo 8. Myös kotoa lähimmälle bussipysäkillä on yli kilometrin matka:!" (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

"Linnankoskelle enemmän busseja ja aikataulut vois mukauttaa paremmin koulupäiviin nähdä" (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

"Imatralla bussiaikataulut ovat aivan surkeita! Bussien kulkuajat on sijoitettu aivan epäjärkevästi, eikä niissä ole yhtään huomioitu esim. koululaisten tuntien päättymisaikaa, vaikka mielestäni se olisi tärkeää. Bussien aikatauluja voisi kehittää suunnittelemalla niitä ottaen huomioon koululaisten tuntien päättymisaikat. Ei ole hauskaa seisoa pakkasella puoli tuntia, ja odotella bussin tuloa." (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

Kouluruoka keräsi toiseksi eniten kehitysehdotuksia ja kommentteja imatralaisnuorilta. Kouluruokaan haluttaisiin enemmän vaihtoehtoja ja sen toivottiin olevan monipuolisempaa. Nuoret toivoivat, että heidän ruokatoiveitaan kuultaisiin paremmin ja, että nuoret saisivat vaikuttaa tarjottavaan kouluruokaan entistä enemmän.

"Tarvitaan sellaista ruokaa mitä nuoriso syö, turha tehdä kaalilaatikkoo, jos kukaan sitä ei syö jne." (Imatran yhteislukio).

"Ruokaa, joka on mahdollisimman monelle hyvää mutta silti monipuolista" (Imatran yhteislukio).

"Kouluruoka ei ole mielestäni tarpeeksi ravitsevaa, ottaen huomioon, kuinka monta tuntia oppilaat viettävät koulussa. Sen laatua voisi kehittää tekemällä siitä vähemmän hiilihydraattipitoista, ja lisäämällä ruokalistoihin enemmän ravitsevaa ruokaa, esim. lihaa ja muita proteiiniä. Koulussa voisi olla myös tarjolla välipala, vaikka maksullinenkin. Ainakin silloin taat-taisiin se, että oppilaat saavat tarpeeksi ruokaa, eivätkä jää nälkäsiksi, ja näin heidän keskittymiskyönsäkin kohensi merkittävästi." (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

Työmahdollisuuksien osalta kehittämisideoita ja kommentteja tuli kolmanneksi eniten. Imatralaiset nuoret toivoivat, että heille olisi tarjolla enemmän monipuolisia ja alaikäisillekin sopivia keikka- ja kesätöitä. Kaupungilta toivottiin aktiivisuutta nuorten kesätyöpaikkojen suhteen. Kesätyöseteli kesältä 2018 sai hyvää palautetta ja nuoret toivoivat, että kesätyöseteli olisi jatkossakin käytössä. Työnantajilta toivottiin avarakatseisuutta sekä mahdollisuutta työllistää nuoria jo ennen heidän valmistumistaan ammattiin. Nuoret kokevat,

että heidän on vaikeaa löytää heille sopivia työpaikkoja ja he toivoivat, että avoimena olevista työpaikoista olisi enemmän mainostusta esimerkiksi nuorten käyttämissä tiloissa (koulut, kirjastot jne.).

"Imatralle voisi järjestää enemmän kesätyöpaikkoja nuorille. Moni nuori mielellään haluaisi mennä töihin, jos sellainen mahdollisuus vain olisi." (Kosken koulu, yläkoulu).

"Enemmän kesätyö mahdollisuuksia nuorille! Eri paikoista ja eri aloilta. Se kesätyö seteli viime vuonna oli hyvä." (Kosken koulu, yläkoulu).

"Kesätyöseteli viime vuonna oli mielestäni loisto idea toivottavasti sama on tänä vuonna :)" (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

"Nuorille tulisi antaa mahdollisuus työllistyä jo ennen ammattiin valmistumista. Työnantajilta toivotaan avarakatseisia mieltä nuorten palkkaamiseen" (Saimaan ammattiopisto Sampo).

"Työpaikoilta enemmän infoa työpaikoista tai keikkatöistä" (Imatra yhteislukio).

"Työmahdollisuuksista pitäisi mainostaa enemmän esim. koulussa ja kirjastoissa, sekä niistä voitaisiin kertoa enemmän." (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

Turvallisuuden osalta teiden talvikunnossapito huoletti imatralaisnuoria. Nuoret toivoivat, että talvikunnossapitoa (hiekoitus ja auraus) parannettaisiin etenkin kevyenliikenteen väylillä. Nuoret toivoivat myös, että esimerkiksi katuvalojen toimivuuteen kiinnitettäisiin aiempaa parempaa huomiota.

"Vanhat katuvalot voitaisiin uusida, jotta virrankulutus ja näkyvyys paranisi. Sekä kuluneet tie-merkinnät voisi maalata uudelle, jos mahdollista." (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

"Paremmiin auratut tiet talvella pyöräilijöille" (Imatran yhteislukio).

Harrastusmahdollisuudet nousivat imatralaisnuorten hyvinvoinnin kannalta heille merkittävimmäksi asiaksi, mutta parannus- ja kehitysehdotuksia ja kommentteja teemaan liittyen tuli vasta neljänneksi eniten. Nuoret toivovat, että Imatralle olisi enemmän erilaisia harrastusmahdollisuuksia. Liikuntaharrastusten lisäksi toivottiin enemmän kulttuuriharrastuksia ja kerhotoimintaa, jota voitaisiin järjestää esimerkiksi koulujen yhteydessä. Nuoret toivoivat, että tarjolla olisi enemmän harrastuspohjaista toimintaa, eikä tähtäin olisi aina kilpaurheilussa. Erilaisista harrastusmahdollisuuksista toivottiin myös enemmän tiedottamista.

"Enemmän harrastusmahdollisuuksia nuorille" (Kosken koulu, yläkoulu).

"Enemmän taidetta tasapainottamaan liikuntaharrastuksia" (Mansikkalan koulu, yläaste).

"Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta, esim. kuvataidekoulun säilytys" (Imatran yhteislukio).

"Mahdollisuuksia harrastaa enemmän pelkästään harrastusmielessä, eikä kaikista koulutettaisi suoraan ns. ammattilaisia tai kilpailijoita." (Imatran yhteislukio).

"Olisi hienoa, jos erilaisista mahdollisuuksista tiedotettaisiin paremmin." (Mansikkalan koulu-keskus, yläkoulu).

Kulttuuritoiminnan osalta nuoret halusivat Imatralle enemmän kulttuuritapahtumia. Etenkin konsertti-, keikka- (ikärajattomia) ja elokuvatarjontaa toivottiin paremmaksi. Lapsille ja nuorille toivottiin lisää kulttuuriharrastuksia ja -kerhoja, joka ilmeni jo harrastusmahdollisuudet -kohdassa. Nuoret kehittäisivät myös kirjastotoimintaa sekä nuorisotiloja.

"Enemmän kaikkea kulttuuritoimintaa" (Kosken koulu, yläkoulu).

"Keikkoja voisi tulla enemmän" (Kosken koulu, yläkoulu).

"Imatran yöt takaisin, ne oli monen nuoren ainoa mahdollisuus päästä artistien keikalle" (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

"enemmän nuoret saisivat vaikuttaa sisältöön" (Vuoksenniskan koulu, yläkoulu).

”Nuorille voisi olla enemmän tapahtumia, kuten puhumiskeikkoja tai artisteja, tubettajia yms.” (Imatran yhteislukio).

”Kirjastoon enemmän nuorten kirjoja, enemmän konsertteja” (Vuoksenniskan koulu, yläkoulu).

”nuorten tiloja” (Kosken koulu, yläkoulu).

Liikuntapaikat nousivat esiin jo harrastusmahdollisuudet -kohdassa ja näin ollen kehittämideoita ja parannusehdotuksia tuli molempiin kohtiin. Nuoret toivoivat, että tarjolla olisi enemmän paikkoja harrastaa ja liikua sekä etenkin lajikohtaisia liikuntapaikkoja (esim. skeittipaikat). Nuoret toivoivat, että tarjolla olisi enemmän vuoroja liikuntapaikkoihin ja etenkin sisähallien rajattu vuoromäärä nousi esiin vastauksista. Nuoret ottivat kantaa myös liikuntapaikkojen kuntoon ja hoitoon, jonka toivottiin olevan parempaa sekä Urheilutalon huonoon sisäilmaan.

”Paremmat tilat ja välineet harrastaa monipuolista lajia” (Imatran yhteislukio).

”Sisäilma paremmaksi urheilutalolla!” (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta kehitystarpeet ja parannusehdotukset liittyivät lähinnä koulujen sosiaali- ja terveyspalveluihin. Nuoret toivovat, että kouluissa olisi terveydenhoitaja ja kuraattori useammin paikalla ja heidän luokseen pääsisi silloin, kun on akuuttitarve. Toiveena oli, että kouluilla olisi koko koulupäivän ajan terveydenhoitaja paikalla. Nuoret nostivat esiin myös sen, että sosiaali- ja terveydenhoidon ammattilaisten pitäisi olla nuoria ymmärtäviä ja heidän luokseen olisi matalakynnys mennä.

”Olisi mukavaa, jos kouluilla olisi useampi kuraattori/psykologi (tällöin voisi valita hiukan ihmisen, jolle on valmis avautumaan)” (Imatran yhteislukio).

”Enemmän paikkoja nuorille, jossa voi kertoa omasta fiiliksestä luotettaville aikuisille” (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

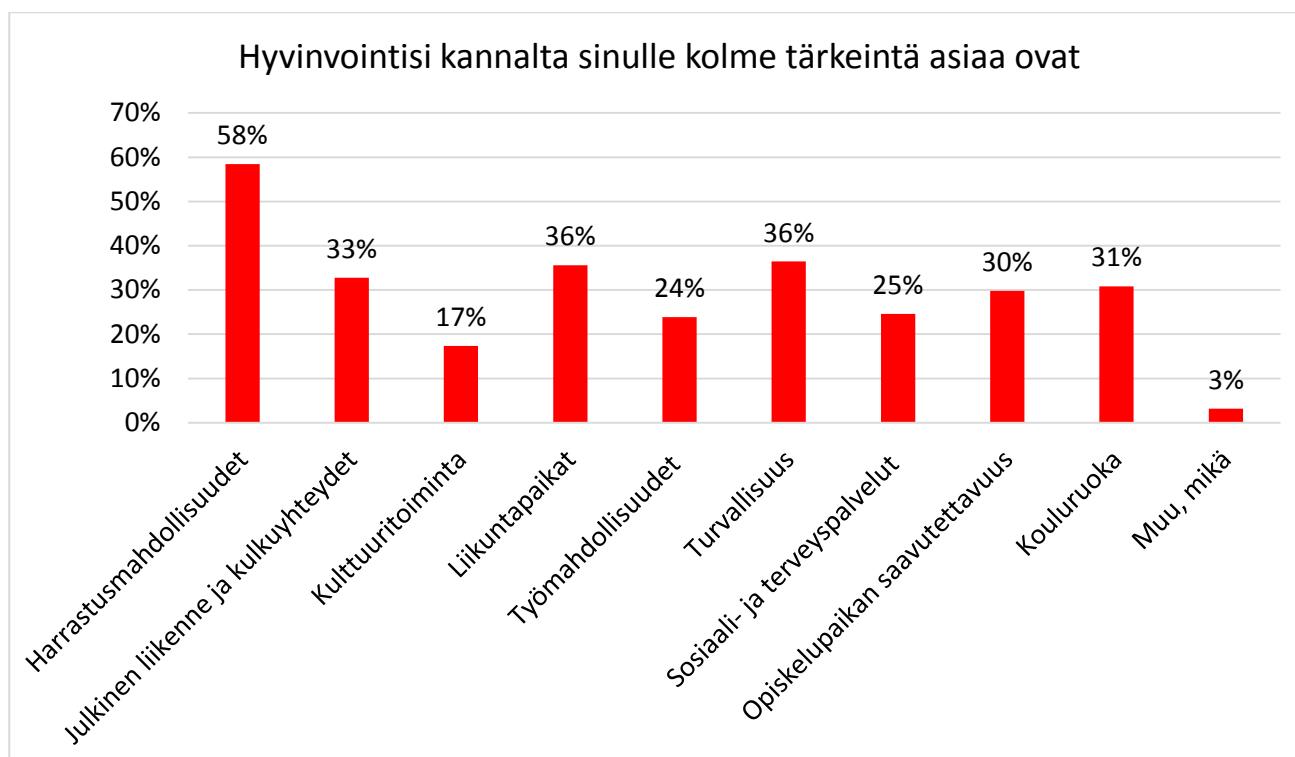
”Kouluterveydenhoitoon ja lastenlääkäriksi siihen kykeneviä ja nuoria ymmärtäviä...” (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

Opiskelupaikan saavutettavuuteen liittyen nuorilta tuli vain muutamia kommentteja. Kommentit liittyivät lähinnä siihen, että on tärkeää, että opiskelupaikkoja on Imatralla, eikä tarvitse lähetä muualle opiskelemaan.

4. Lappeenranta

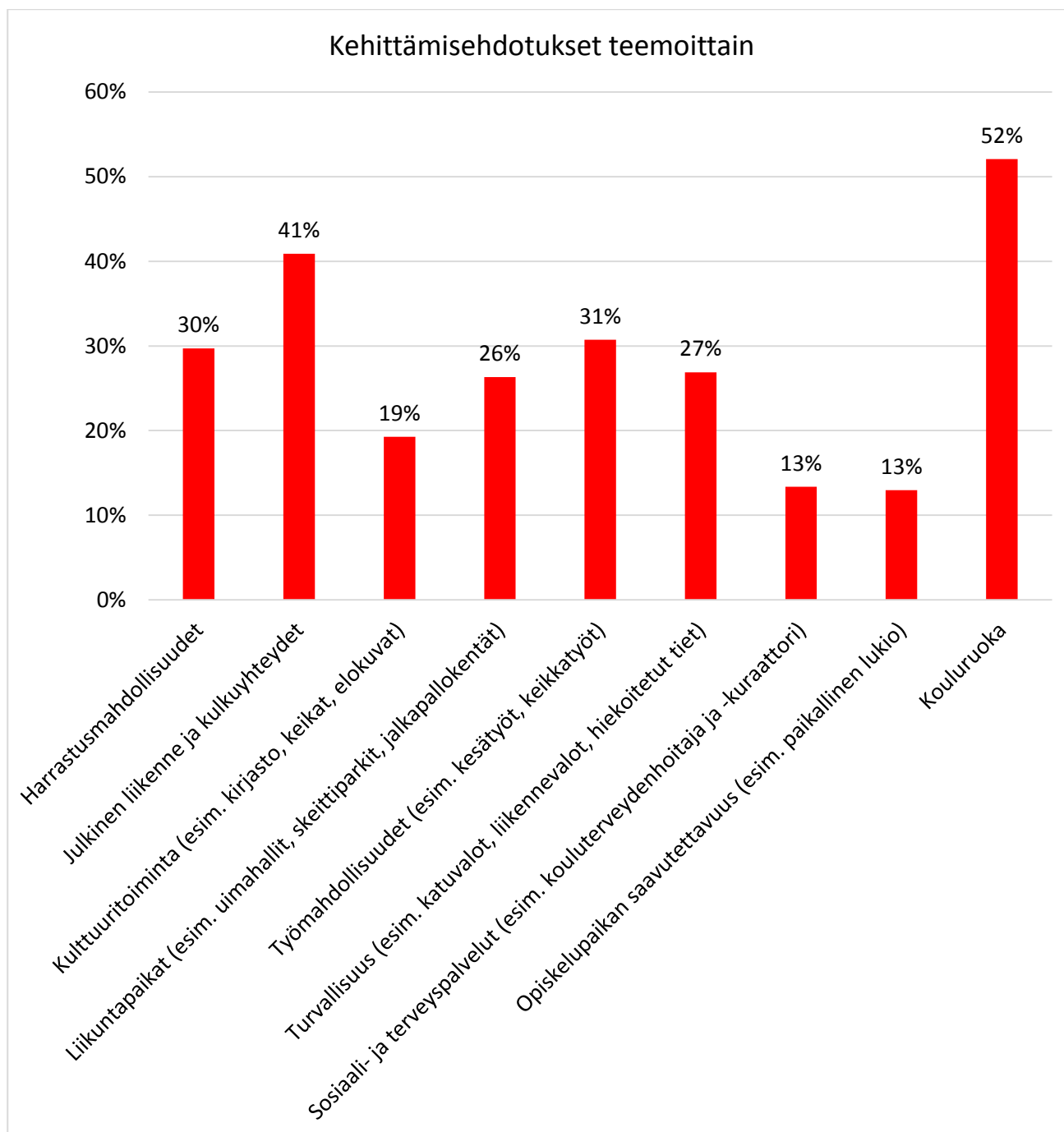
Lappeenrannasta kyselyyn vastasi 1064 nuorta. Vastauksia tuli Itä-Suomen koulun lukiosta, Joutsenon koulusta, Kesämäenrinteen koulusta, Kimpisen koulusta ja Kimpisen lukiosta, Lappeenrannan Lyseo lukiosta, Lauritsalan koulusta, Saimaan ammattisopisto Samposta, Sammonlahden koulusta sekä Steinerkoulusta. Lisäksi muutamia Lappeenrantaa koskevia vastauksia on poimittu Savitaipaleen vastauksista.

Vastaajilta kysyttiin, mitkä ovat heidän hyvinvointinsa kannalta tärkeitä asioita. Vastaajat saivat valita kolme vaihtoehtoa. Lappeenrannan nuorten vastausten perusteella harrastusmahdollisuudet ovat merkittävin hyvinvointiin vaikuttava tekijä. Liikuntapaikat ja turvallisuus nousivat toiseksi tärkeimmiksi teemoiksi. Muu, mikä -vastauskohdassa nousivat esille etenkin läheiset ja ystävät, ruoka, moottoriurheilu ja tietokonepelit.

Kuva 4. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Lappeenranta).

4.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 5. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Lappeenranta).

Kouluruoka sai eniten parannus- ja kehittämisehdotuksia lappeenrantalaisilta nuorilta. Kommentit kouluruuasta jakaantuivat, osan vastaajista mielestä ruoka on hyvää, toiset taas halusivat kehittää ruokaa. Nuoret toivoivat perus-/kotiruokaa, parempilaatuista ja monipuolista ruokaa, hedelmiä, laajempaa leipävalikoimaa sekä toiveruokia, kuten esimerkiksi pitsaa ja hampurilaisia. Nuoret ehdottivat, että oppilailta kysyttäisiin heidän ruokatoiveitaan. Vastauksissa nousi esille myös se, että tarjoamalla nuorille mieluista ruokaa, saataisiin myös ruokahävikkiä pienennettyä. Nuoret toivoivat myös, että koululla olisi tarjolla välipalaa pitkiä koulupäiviä varten. Vastaajat korostivat sitä, että paremmalla ja maukkaammalla ruualla edistettäisiin jaksamista. Ruuan laadun parantamiseksi toivottiin, että kouluruuan budjetti olisi suurempi ja näin ollen voitaisiin

panostaa monipuolisuuteen ja laatuun. Useimmat vastaajista totesivat, että kouluruoka on kehittynyt parempaan päin ja toivoivat tason pysymistä vähintään samana jatkossakin.

”Enemmän normaalityyppä ruokaa eikä mitään erikoisia ruokia, koska siitä tulee enemmän ruokahävikkiä.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Kouluruuan laatua voisi parantaa ja aina se ei edes ole tarpeeksi täyttävä jos vertaa koulupäivän pituuteen” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Kouluruoka voisi olla terveellisempää, tuntuu ettei hiilaripitoinen kouluruoka pidä nälkää. Parempaan suuntaan on kuitenkin menty.” (Kimpisen lukio).

”Kouluruoka voisi olla monipuolisempaa ja koulussa voitaisiin tarjota keiton kanssa enemmän vaihtoehtoja, sillä kaikki eivät pidä keitosta.” (Kimpisen koulu, yläkoulu).

”ruisleipää pitäisi olla enemmän ja siihen pitäisi olla enemmän täytteitä esim. salaatinlehtiä tms.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Kasvisruuat erikseen, enemmän hedelmiä, jos ruoka ei maistu. Runsaampi salaattivalikoima.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

Julkinen liikenne ja kuluhyteydet keräsivät useita keittämissuhteita ja kommentteja. Julkisen liikenteen lisäksi nuoret nostivat tässä kohdassa esille, että kevyenliikenteen väyliä voisi olla enemmän muuallakin kuin vaan taajama-alueilla. Lisäksi toivottiin parempaa valaistusta ja enemmän liikennevaloja risteysalueille. Kyseiset asiat nousivat esiin myös turvallisuus -kohdassa.

Nuoret toivoivat, että bussivuoroja ja erilaisia bussireittejä tulisi lisää Lappeenrannan alueelle sekä maakunnan muihin kuntiin. Myös kaukoliikenteenvuoroja toivottiin lisää. Vastausten perusteella etenkin ilta-aikaan ja viikonloppuisin on hankalaa päästä liikkumaan julkista liikennettä käyttäen. Bussiyhteyksissä koettiin olevan vajavaisuutta etenkin Nuijamaan, Vainikkalan, Ylämaan ja Merenlahden suuntaan. Bussivuorojen puute ilta- ja viikonloppuaikoina nousi esille jo harrastusmahdollisuudet -kohdassa, jossa nuoret kertoivat, että harrastusten pariin on hankala päästä syrjempää etenkin iltaisin ja viikonloppuisin. Nuoret nostivat esille myös loma-aikojen bussivuorojen supistukset, jotka hankaloittavat liikkumista.

”Viikonloppuisin ja iltaisin busseja kulkee todella huonosti tai ei laisinkaan, ja harrastuksiin tai muuten vain kaupunkiin kulkeminen on hankalaa. Tämä harmittaa koska monella on juuri näihin aikoihin treenejä tai muita menoja. Linjoja pitäisi miettiä uudelleen.” (Itä-Suomen koulun lukio).

”Asun n 10km ylämaalle päin, busseja kulkee melko huonosti ja illalla ei ollenkaan. Harrastuksien kannalta kyytejä on vaikea järjestää.” (Kesämäen koulu, yläkoulu).

”Ilottulan kautta pitäisi mennä enemmän busseja Lappeenrantaan päivän aikana, arkisin ja viikonloppuisin.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat, että bussivuoroja voitaisiin synkronoida paremmin yhteen kouluaikojen kanssa. Etenkin syrjempää keskusta-alueelle kouluun tulevat toivoivat, että bussivuoroja voitaisiin lisätä tai tarkastella uudelleen, jotta odotusajat aamusta tai ilta-aikasta eivät muodostuisi kohtuuttoman pitkiksi. Lisäksi nuoret nostivat esiin, että usein vuorot ovat myöhässä, eivätkä ilmoitetut aikataulut pidä. Tämä hankaloittaa muun muassa vaihtoyhteyksiä käyttäviä.

”Paremmat bussiaikataulut sopien myös koulujen alkamista ja loppumisaikoihin. Lähinnä kaukaa kuten ylämaalta tulevat joutuvat odottelemaan tai tulemaan todella aikaisin.” (Kesämäen koulu, yläkoulu).

”Bussit ja koulu voisivat tehdä yhteistyötä, ettei joutuisi odottamaan pitkään omaa bussiaan/lähtemään koulusta aikaisemmin. Bussit voisivat myös kulkea (varsinkin Joutsenoon) useammin.” (Kimpisen koulu, yläkoulu).

”Ajat voisi olla paremmat tunteihin nähden koulu loppuu 14.15 bussi lähtee keskustasta Ylämaalle 14.05” (Kimpisen lukio).

”Bussit kulkevat huonosti ja saattaa mennä jopa tunti päästäksesi johonkin esim. Kivisalmyliopisto. Myös monet bussit ovat jatkuvasti myöhässä, jonka takia myöhästyy useasti seuraavasta bussista.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat, että etenkin ruuhka-aikoihin saataisiin enemmän busseja tai isompia busseja. Useat aamu- vuorot (mm. linjat 1 ja 4) koettiin erittäin ruuhkaisiksi varsinkin talviaikaan. Kaupungin sisäisiä vuoroja toivottiin etenkin väleille keskustasta Karhuvuoreen, Mäntylää, Hakaliin ja Hartikkalaan. Esimerkiksi linjojen 4 ja 47 toivottiin kulkevan useammin viikonloppuisin ja ilta-aikaan. Pikisaareen toivottiin enemmän bussivuoroja ilta- ja viikonloppuaikoihin. Lisäksi useammat vastaajat totesivat, että uusi linja 3K ei ole toimiva. Linjan 10 osalta toivottiin, että vuorot olisivat sopivampia nuorille ja bussivuoro kulki useammin.

”Aamuisin voisi nuo bussit tulla vaikka 3 kertaa tunnin sisällä, sillä ne ovat niin ruuhkaisia ja kaikki eivät välttämättä mahdu kyytiin.” (Kimpisen lukio).

Muutammat vastaajista nostivat esille myös ympäristöteeman julkisessa liikenteessä ja toivoivat enemmän esimerkiksi biopolttoaineilla kulkevaa julkista liikennettä. Nuoret toivoivat, että parempi julkinen liikenne ja edullisempi hinnoittelu lisäisivät julkisen liikenteen käyttöä ja näin ollen mahdollistaisivat yksityisautoilun vähenemisen. Hinnoittelussa toivottiin, että julkisen liikenteen käyttö olisi nuorille edullista ja siihen saisi tukea. Julkisen liikenteen sovelluksiin toivottiin parannuksia ja esimerkiksi nettisivuille ja Lappeenrannan bussit-sovellukseen toivottiin selkeyttä.

”Julkinen liikenne ilmaiseksi koululaisille, opiskelijoille ja eläkeläisille, jotta esimerkiksi Lappeenrannan kaupunkialueen ulkopuolella asuvilla opiskelijoilla on tasa-arvoinen asema rahallisesti matkustaa kunnan sisällä oleviin kouluihin, tämä myös rohkaisisi nuoria liikkumaan enemmän, sillä Lappeenrannassa on reilusti enemmän palveluita, kuin vaikkapa Joutsenossa tai Korvenkylässä, jotta näissä osissa asuvilla on mahdollisuus viihtyä samoissa paikoissa maksettomasti, jotta enemmän nuorison kuluttajia voitaisiin ohjata kaupunkiin.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Selvemmat nettisivut, joista oikeasti löytää esim. bussin joka kulkee tiettyä reittiä, ja sen milloin se kulkee.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Lappeenrannan bussiaikataulujen löytäminen netistä on monimutkaista ainakin puhelimella. Lisäksi Lappeenrannan bussit -sovelluksessa on vain muutama linja. Ylämaalle saisi ajaa muutama bussit enemmän. Aamukahdeksalta lähtevä bussit kaupunkiin, sekä illalla seitsemän maissa Ylämaalle lähtevä bussit olisivat hyvä juttu.” (Kesämäen koulu, yläkoulu).

”Koen että julkisen liikenteen aikataulut ovat huonosti saatavilla ja reitin valinta turhan vaikeaa. Järjestelmä toimii parhaiten jos on asunut Lappeenrannassa koko ikänsä ja tuntee alueen hyvin.” (Kesämäen koulu, yläkoulu).

Työmahdollisuuksien osalta nuoret nostivat esille sen, että Lappeenrannassa voisi olla enemmän nuorille suunnattuja työpaikkoja ja että monipuolista työtä olisi tarjolla entistä enemmän myös niille, joilla ei ole aiempaa työkokemusta. Työpaikkoja tulisi olla myös alaikäisille. Kaupungin työpaikojen lisäksi nuoret toivoivat, että myös yksityisyrietykset lähtisivät tarjoamaan työmahdollisuuksia nuorille. Nuoret nostivat esille sen, että he olisivat halukkaita työskentelemään iltaisin ja viikonloppuisin sekä myös muina loma-aikoina, kuin kesälomalla.

”Nuorille pitäisi saada enemmän mahdollisuuksia töiden tekemiseen. Myös yksityisyrietykset voisivat ottaa edes pari kesätyöläistä kesäisin, jotta kaikilla olisi mahdollisuus tutustua työelämään.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Kaupungissa voisi olla enemmän kesätyöpaikkoja ja myös voisi vaihdelle työntekijöitä, Esim. sama työntekijä ei olisi 4 kesää peräkkäin samassa työpaikassa, koska hän on ollut siellä aikaisemmin. Voisi antaa uusille nuorille, mahdollisuuden hyvään ja kehittävään työkokemukseen.” (Kimpisen lukio).

”Välillä kesätöitä on todella vaikea saada, yrityksiä pitäisi kannustaa enemmän palkkaamaan nuoria.” (Kimpisen lukio).

”Kaupunki voisi järjestää nuorille töitä myös muille lomille kuin vain kesälomalle. Sellaisia joihin olisi helppoa hakea ja päästä kenen tahansa.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Töihin otetaan niitä mieluiten, joilla on kokemusta töistä, mutta ei kokemusta voi saada, jos töihin ei ikinä oteta.” (Kimpisen lukio).

”Matalan kynnyksen kesätöitä, joihin ei vaadita aiempaa työkokemusta. Eihän työkokemusta voi saada, jos ensimmäistä työpaikkaa ei millään saa. Löytyisi varmasti paljon hommia, joita nuoret osaisivat tehdä ilman aiempaa kokemusta (siivoaminen, piha-alueiden huolto..)” (Kimpisen lukio).

”Nuorten työn laajempi valinta. Monilla nuorilla on TET koulussa, mutta heidän työmahdollisuuksiaan rajoittaa se, että he eivät halua ottaa nuoria, ja antaa nuorille mahdollisuus työskennellä lähes kaikilla aloilla, mutta tietenkin rajallisin toimin, heidän työkykynsä paranee ja aiheuttaa nuorten kiinnostusta.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Enemmän vaihtoehtoja nuorille, jotka OIKEASTI sopivat nuorille.” (Kimpisen lukio).

Nuoret toivoivat, että työmahdollisuuksia mainostettaisiin enemmän ja niistä ilmoitettaisiin selkeästi. Avoinmet kesätyöpaikat tulisi olla helpommin löydettävissä esimerkiksi internetistä koottuna yhdelle sivustolle tai niistä ilmoitettaisiin kouluilla. Tiedottamisen lisäksi toivottiin, että työpaikkojen hakuun ja löytämiseen olisi tarjolla apua ja opastusta esimerkiksi koulupäivien yhteydessä.

”Kesätyöilmoituksia on hajallaan, olisi mahtavaa jos kaikki haettavat kesätyöpaikat löytyisivät yhdeltä tai muutamalta sivustolta” (Kimpisen lukio).

”Nuorisolle enemmän ohjausta avoimiin kesätyöpaikkoihin eli mitä löytyy ja miten hakea.” (Kimpisen lukio).

”kesätöitä on hankala saada, voisi olla enemmän tapahtumia joissa olisi mahdollista tutustua työpaikkoihin.” (Kimpisen lukio).

”Työmahdollisuuksia voisi tuoda enemmän esille esim. Lappeenrannan nettisivuilla jne.” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

”Enemmän informaatiota someen, esim. Instagramiin voisi tulla tietoa yksittäisistä keikkatyömahdollisuuksista” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

Harrastusmahdollisuuden ja liikuntapaikat nousivat kyselyn pohjalta Lappeenrannassa eniten nuorten hyvinvointiin vaikuttaviksi tekijöiksi, mutta kehittämis- tai parannusehdotuksia niihin tuli neljänneksi ja kuudenneksi eniten. Harrastusmahdollisuudet -kohdassa oli useita vastauksia myös liikuntapaikkoihin liittyen ja toisin päin. Lappeenrantalaisnuoret toivovat enemmän monipuolisia harrastusmahdollisuuksia ja liikuntapaikkoja.

Harrastusmahdollisuuksien osalta nuoret toivoivat erilaisia lajivaihtoehtoja urheiluharrastuksiin. Tämä linkittyi myös vahvasti liikuntapaikkoihin, joihin toivottiin monipuolisuutta. Nuoret toivat esille sen, että liikuntapaikkojen määrä ja tilojen saatavuus vaikuttavat myös osaltaan harrastusmahdollisuuksiin. Lappeenrantaan toivottiin muun muassa lisää skeitti- ja moottoriurheilupaikkoja, trampoliinipuistoja, hiihtolatuja, panostusta juoksu-harrastukseen sekä frisbeegolfratoja. Nuoret toivoivat, että Lappeenrannassa olisi monipuolisia ulko- ja sisäliikuntapaikkoja, joissa eri lajeja voisi harrastaa monipuolisesti. Useat vastaajat toivoivat monitoimihallia, jossa voisi harrastaa eri urheilulajeja. Myös uusi jäähalli nousi useammassa vastauksessa esiin. Kauempiin kaupunginosiin (Joutseno, Ylämaa) toivottiin uimahallia.

”Voisi tulla enemmän harrastusmahdollisuuksia, kuten telinevoimistelu.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Tulisi lisää harrastusmahdollisuuksia, jos täällä olisi isommat tilat." (Kimpisen lukio).

"Enemmän saleja seurojen käyttöön" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"En ole päässyt puoleen vuoteen harkkoihin tilojen puutteen vuoksi" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Monitoimiareena Lappeenrantaan, jossa on mahdollisuudet monelle lajille kuten esimerkiksi useita kaukaloita salibandya varten, juoksuradat ja muut urheilumahdollisuudet. Myös uusi jäähalli olisi toivottu." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Liikuntatiloista on pulaa. Lappeenrantaan tarvitsisi ison monitoimihallin, jossa on mahdollista harjoitella laajasti erilaisia lajeja, sekä se olisi keskustassa, tai keskustan lähetyvillä, että sinne on helppo kulkea." (Kimpisen lukio).

"Tulisi enemmän sisäleikkipuistoja/kiipeilypuistoja sisälle ja trampoliinipuistoja" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Enemmän monipuolisia liikuntapaikkoja esimerkiksi judosali." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Erilaisia urheilu kenttä pitäisi olla enemmän, koska ne ovat hyödyllisiä kaikin puolin ja saa nuoret liikkumaan" (Kimpisen lukio).

"Nuorille vapaa-ajan vietto paikkoja varsinkin moottorikäyttöisille ajoneuvoille (suljettu alue)" (Kimpisen lukio).

"Juoksuportaot Lappeenrantaan, Lappeenrannan Kasukalan ulkojälle ammattilaisten kunnossapitoa, lisää huolenpitoa Lappeenrannan uimarantoihin" (Kimpisen koulu, yläkoulu).

"Joutsenoon uimahalli niin pääsisi esim. liikuntatunneilla uimaan." (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Joutsenoon voisi hankkia uimahallin koska sitten ei tulisi vaikka turhia ajomatkoja muualle." (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Skeittipaikkoja. Lappeenrantaan tarvitaan skeittihalli, jotta lajia voidaan harrastaa talvisin. Tällä hetkellä lähin halli on Kouvolassa." (Kimpisen lukio).

"Lappeen koulun kentälle kaukalo" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Kanavansuulla on lähin skeittiramppi ja pumptrack rata on Lauritsalassa mutta varsinaisia skeittiparkkeja ei ole Lauritsalassa tai yleisesti Lappeenrannassa kovin monta vaikka täälläpäin on innokkaita nuoria ja vanhempiakin joten heille suunnattuja paikkoja voisi olla enemmän." (Lauritsalan koulu, yläkoulu).

Liikuntapaikkojen kunnossapidosta ja huollosta toivottiin pidettävän parempaa huolta. Nuoret nostivat esille myös paremman varustetason. Huhtiniemen mäen ylläpitoa toivottiin useammassa vastauksessa. Nuoret toivoivat pidempiä aukioloaikoja liikuntapaikoille.

"Parantaa esim. Lappeenrannan uimahallin laatua ja tukea eri ulkojää kenttien kunnossapitoa talvella." (Kimpisen lukio).

"turvallisemmat, siistimmät ja paremmin käyttöön soveltuvat urheilupaikat" (Kimpisen lukio).

"Voisalmen koulun ulkojälle pitäisi saada koppi, missä voisi lämmitellä sekä laittaa luistimet jalkaan. Jäätä pitäisi myös hoitaa säännöllisemmin. Tämä auttaisi myös koululaisia." (Kimpisen lukio).

"Skeittiparkkia saisi kunnostaa, ettei tule tapaturmia skeittiparkin kunnan takia." (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"harrastan nyrkkeilyä Joutsenon boxin clubissa joten sinne lisää esim. uusia hanskoja, kypäriä, säkkejä" (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Huhtiniemen mäkeä ei suljettaisi ja sitä alettais pitämään taas yllä" (Kimpisen koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat, että tarjolla olisi enemmän harrastustoimintaa. He toivoivat, että kaikki urheiluharrastukset eivät painottuisi kilpaurheiluun, vaan tarjolla olisi myös erilaisia harrasteporukoita. Harrasteporukoille toivottiin lisää vuoroja liikuntapaikoille sekä että harraste- ja kaveriporukoilla olisi mahdollisuus käyttää liikuntapaikkojen, seurojen tai koulujen urheiluvarusteita. Useat vastaajat nostivat esille, että haluaisivat harrastaa jalkapalloa, mutta jalkapallokentät ovat usein varattuja seurojen käyttöön ja talvella lajin harrastukseen ei ole sopivia tiloja. Ammattikoulun tekonurmen hoito ja valaistus puhututti nuoria. He toivoivat pidempää valaistusaikaa kentälle ja parempaa talvihuoltoa.

"Tulisi enemmän harrastus mahdollisuuksia kaiken ikäisille että vanhempanakin/nuorena voi aloittaa uuden lajin omanikäisten kanssa." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"pääsy myös itsenäisesti liikuntahalleihin" (Kimpisen lukio).

"lisää harrastusmahdollisuuksia "ei tavoitteelliseen/kilpailemis" urheiluun." (Sammonlahdenkoulu, yläkoulu).

"Pimeinä syksyn iltoina Amiksen kentän valot ovat pois, jolloin ei voi mennä pelaamaan oma-toimisesti." (Kimpisen lukio).

"Amiksen tekonurmi on aivan kärkyttävässä kunnossa. Mukamas lämmitetty kenttä on aina lumen peitossa ja se on kova kuin asfaltti. Sillä on hyvin paljon käyttäjiä ja nuoret pelaajat kärsivät sen huonosta kunnosta." (Kimpisen lukio).

"Jalkapallokentät voisi olla enemmän muittenkin käytössä kun vain seurojen" (Kimpisen koulu, yläkoulu).

"Usein esim. jalkapallokentät ovat varattuja seuroille, jolloin vapaa harrastajien peli tila jää pieneksi. Ymmärrän, että seurat ovat maksullisia yms. mutta toivoisin muillekin annettavan tilaa." (Lappeenrannan Lyseon lukio).

"uusia harrastuspaikkoja jalkapalloilijoille" (Kimpisen lukio).

"Haluaisin lisää halleja missä pystyisi talvella harjoittelemaan jalkapalloa" (Kimpisen koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat, että kouluilla olisi tarjolla erilaisia lajikokeiluita esimerkiksi liikuntatunneilla tai erilaisten kerhojen muodossa. Urheiluharrastusten lisäksi nuoret toivoivat tarjolle enemmän kulttuuri-, tiede- ja taideharrastuksia. Erilaisista harrastusmahdollisuuksista haluttiin lisää markkinointia ja tiedottamista. Kerho- ja kulttuuritoiminnalle toivottiin lisää tiloja käyttöön.

"Enemmän mainostusta ja mahdollisuuksia aloittaa harrastus koulun kautta. Liikuntatunneilla enemmän laji kokeiluja, kuten kamppailulajeja." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Pieniä kursseja harrastuksesta kiinnostuneille" (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

"Kokki kouluja yläkoululaisille ja lukiolaisille" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Lisää teatteri, musiikki tai taide painiotteisia harrastusmahdollisuuksia" (Lappeenrannan Lyseon lukio).

"Taideharrastuksia voisi olla enemmän tarjolla" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Enemmän mahdollisuuksia musiikin harrastamiselle, tällä hetkellä todella kallis harrastus." (Lappeenrannan Lyseon lukio).

"Enemmän bändikämppejä ja esiintymispaikkoja" (Kimpisen lukio).

"enemmän laillisia graffiti seiniä laillistamalla alikulkuja/rakentamalla paikkoja missä maalata luvan kanssa" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Nuorten harrasteryhmiä voisi markkinoida tai perustaa enemmän, ja hinnan ollessa järkevä on toimintaan osallistumiselle matalampi kynnyks" (Kimpisen lukio).

”Kerrottaisiin enemmän harrastuksista vaikka koulussa julisteiden tai muun avulla. Nuoret löytäisivät helpommin harrastuksia mitkä innostavat heitä” (Lauritsalan koulu, yläkoulu).

Harrastustoiminnan monipuolisuus nähtiin vajavaisena etenkin haja-asutusalueilla. Koettiin, että harrastusmahdollisuudet ovat vähäiset ja niiden toivottiin olevan monipuolisempia myös keskusta-alueen ulkopuolella. Myös liikuntapaikkoja toivottiin enemmän keskustan ulkopuolelle.

”Liikuntapaikkoja pitäisi olla enemmän myös keskustan ulkopuolella” (Kimpisen koulu, yläkoulu).

”Liikuntahalleja enemmän ympäri kaupunkeja” (Kimpisen lukio).

”Haluaisin kehittää harrastustoimintaa niin, että Joutsenon alueella olisi enemmän harrastusmahdollisuuksia.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Pienissä kylissä voisi olla enemmän tekemistä.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Ylämaalla olisi täysimittainen yleisurheiluhalli ja täysimittainen yleisurheilukenttä” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Jalkapallojoukkue Ylämaalle” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Ylämaalle pingispöytä” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Ylämaan koulun hiekkakentän tilalle lämmitettävä tekonurmikenttä, koululle ulkopingispöytä ja tenniskenttä.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

Harrastustoimintojen ja liikuntapaikkojen keskittyminen kaupunkiin aiheuttaa sen, että liikkuminen harrastusten pariin koetaan hankalana. Julkinen liikenne ei välttämättä kulje ilta-aikaan ja viikonloppuisin, jolloin syrjemässä asuvien nuorten voi olla hankala päästä harrastusten pariin ilman vanhempien kyytiä. Myös eri kaupunginosaan toivottiin monipuolisempia harrastusmahdollisuuksia ja -paikkoja. Varsinkin kuntosalimahdollisuutta sekä lähiliikuntapaikkoja toivottiin monipuolisesti ympäri kaupunkia.

”Olisi kiva, jos voisin harrastaa enemmän minua kiinnostavia asioita lähempänä kotiani. Minua kiinnostaisi esim. ryhmäliikunta ja kuoro” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Lähemmäksi asutusta harrastusmahdollisuuksia, esimerkiksi myllymäkeen kuntosali, skeittiparkki ja talli?” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Se että bussi kulkisi Raijan tallille.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Enemmän busseja syrjäisemmille alueille” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

Harrastusmahdollisuuksien ja liikuntapaikkojen osalta esiin nousi useassa vastauksessa hinta. Nuoret kokevat, että harrastaminen on kallista, eikä kaikilla ole varaa harrastaa. Nuoret toivoivat matalan kynnyksen mahdollisuutta osallistua harrastetoimintaan, joka ei ole kohtuuttoman kallista opiskelijoille ja vähävaraisille lapsiperheille. Vastauksissa korostui se, että nuoret ja lapset saataisiin enemmän liikkumaan, jos hinnat olisivat edullisemmat. Myös liikuntapaikkojen käyttöhintoja toivottiin matalimmiksi. Ratkaisuksi kustannuksien alentamiseksi sekä harrastusmahdollisuuksien monipuolistumiseen nuoret ehdottivat, että kaupungin tukisi enemmän urheiluseuroja taloudellisesti, jotta hinnat pysyisivät alhaisina ja toimintaa pystyttäisiin järjestämään.

”Enemmän ryhmiä, missä voisi aloittaa uuden harrastuksen ja eritasoisia ryhmiä. Halvempia harrastuksia. Kaikki eivät pysty harrastamaan, koska ei ole riittävästi rahaa.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Voisi pitää enemmän kerhoja jotka kiinnostaa nuoria koska kaikilla ei ole varaa harrastuksiin.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Harrastusmahdollisuuksia voisi tarjota nuorille halvemmalla, jotta harrastaminen ei jäisi rahasta kiinni esimerkiksi opiskelijoilla.” (Kimpisen lukio).

”Harrastusmahdollisuuksia voisi olla enemmän vähävaraisten perheiden nuorille ja lapsille. Kaikilla ei ole varaa maksaa monia satoja euroja kuukaudessa harrastuksesta. Tällaisia harrastusmahdollisuuksia on jo olemassa, mutta niitä voisi olla vielä enemmän ja lapsiperheille

voisi tulla tiedotteet tällaisesta mahdollisuuksista esim. postissa.” (Lauritsalan koulu, yläkoulu).

”Nuoret pääsisivät liikkumaan eri tiloissa edullisesti” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Kunnan pitäisi sponsoroida urheiluseuroja.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”kunta tukisi enemmän seuroja jotta olisi laajempi valikoima eri harrastuksia” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Kunta voisi tukea harrasteseuroja jonka takia olisi enemmän harrastemahdollisuuksia.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Lisää kaupungin tukemia harrastuksia. Lisää rusettiluistelua ja minecraft-kerhoja.” (Kimpisen lukio).

”Kaupungin tulisi mahdollistaa harrastustoimintaa kaikenikäisille” (Lauritsalan koulu, yläkoulu).

”Enemmän Kaupungin tarjoamia kerhoja.”(Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Nuorille mahdollisuus harrastaa tavoitteellisesti ja myös pelkkänä harrastuksena. Tavoitteelliseen harrastukseen kuuluu usein kisamatkoja, jotka tällä hetkellä pitää maksaa (ainakin omalla osalla) itse. Mielestäni nuoria voisi tavoitteellisessa harrastuksessa tukea/kannustaa enemmän, sillä he tuovat myös sitä kautta mainostusta kaupungille, kun kilpailevat kaupungin nimellä.” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

Turvallisuus -kohdassa nuorten kehittämis- ja parannusehdotukset koskivat lähinnä teiden ja kevyenliikenteenväylien talvikunnossapitoa (hiekoitus, auraus) sekä katu- ja liikennevaloja. Nuoret kiinnittivät huomiota myös liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Liikenneväylien ja etenkin kevyenliikenteen väylien sekä piha-alueiden talvikunnossapitoa (auraus ja hiekoitus) toivottiin paremmaksi. Vastauksissa korostui, että useat vastaajista pyöräilevät talvella ja näin ollen kevyenliikenteen väylien talvikunnossapito ja hoito koettiin tärkeäksi liikkumisen kannalta. Talvikunnossapidon osalta toivottiin, että tiet ja kevyenliikenteen väylät sekä jalkakäytävät olisivat hoidettu hyvissä ajoin aamulla, jotta liikkuminen kouluun olisi helpompaa.

”Olisi kiva jos jalkakäytävät olisivat useammin auratut. Lumisella tiellä on hankala pyöräillä.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Koulun pihaa saisi hiekoittaa paremmin koska piha on todella liukas ja moni on meinannut kaatua, ja osa on jopa kaatunut.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Esimerkiksi Kivisalmessa päin on tosi huonosti heikotetut tiet, mitä voitaisiin parantaa. Ihmisten turvallisuuden kannalta suurin osa tapaturmista tapahtuu kuitenkin liukastumisen takia.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Talvipyöräilyn helpottaminen auraamalla myös jalkakäytävät mieluusti siten, että aamukahdeksaan menijät voisivat pyöräillä aurattuja jalkakäytäviä pitkin. (ainakin pääkulkuyhteysien vieressä olevat jalkakäytävät)” (Kimpisen lukio).

Katu- ja liikennevaloja toivottiin lisää. Katuvaloja toivottiin myös taajamien ulkopuolelle ja liikennevaloja toivottiin muuallekin kuin Lappeenrannan keskustan alueelle. Vastauksista nousi esiin etenkin Konnunsuon alue, johon toivottiin katuvaloja useammassa vastauksessa. Vastauksista nousi esille, että kevyenliikenteen väylille ja pyöräteille on tarvetta myös taajama-alueiden ulkopuolella. Tämä asia nousi esille myös julkisen liikenteen ja kulkuyhteysien -kohdassa. Liikennevalojen osalta useimmat vastaajat nostivat esiin sen, että liikennevalotunnistimet eivät huomaa mopoja, jolloin valot eivät välttämättä vaihdu mopoilijoille. Nuoret toivoivat parannusta myös yleisesti teiden ja asfaltoinnin kunnossapitoon ja huoltoon. Asfaltoituja teitä toivottiin muuallekin kuin kaupunkialueelle ja taajamiin.

”Katuvaloja ja pyörätie myös taajamaan ulkopuolelle, koska esimerkiksi Penttiläntie on vilkas ja pimeä. Siellä on tapahtunut monia onnettomuuksia.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Kuatostien uudelle tielle Törölän kohdalle katuvalot." (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

"Enemmän pyöräteitä myös syrjäseuduille aktiivisten teiden varrelle" (Kimpisen lukio).

"Liikennevalojen vaihtumattomuus mopolla ajaessa aiheuttaa inhottavia tilanteita." (Kimpisen lukio).

"Katuvalot eivät vaihdu mopolla niihin ajaessa jolloin joutuu rikkomaan lakia jos haluaa päästä etenemään." (Kimpisen lukio).

"Lappeenrannan kadut ovat todella huonossa kunnossa, joten ajaminen on vaarallista ja liikennevalot, jotka eivät vaihdu kun niihin ajaa kevarilla." (Kimpisen lukio).

"muutammat tiet Lappeenrannan kaupungin ulkopuolella ovat aivan hirveässä kunnossa, ja niitä olisi hyvä korjata" (Kimpisen lukio).

"Skinnarilan koulun vanhan talon vieressä on hiekkatie, sen voisi asvaltoida" (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

Vastauksista nousi esiin myös tarve yleiseen liikenneturvallisuuden parantamiseen. Vastajat nostivat esiin muun muassa lisääntyneen matkapuhelinten käytön liikenteessä. Etenkin jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikenneturvallisuus huoletti nuoria. Runsasluminen talvi nosti esiin myös isot lumikasat teiden varsilla ja risteyksalueilla, jotka hankaloittavat näkyvyyttä.

"Varsinkin nyt talvella kun on satanut paljon lunta niin lumi on kasattu myös kaupungilla kasoihin. Näiden kasojen takaa ei näy kunnolla jalankulkijoita, joka aiheuttaa vaaratilanteita." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"talvisille lumipenkeille teiden varsilla voisi tehdä jotain, hankaloittaa näkyvyyttä ja aiheuttaa riskejä" (Kimpisen lukio).

Kulttuuritoiminnan osalta nuoret toivoivat Lappeenrantaan enemmän kulttuuritoimintaa (mm. keikkoja), jotka olisivat suunnattu nuorille. Nuorten tapahtumia ja kulttuuritoimintaa toivottiin lisää myös muihin kaupunginosiin, kuten Joutsenoon ja Ylämaalle. Kulttuuritoiminnasta haluttiin lisää mainostusta ja ilmoituksia. Keikkapaikojen osalta nuoret nostivat esiin sen, että Lappeenrannassa ei ole hyviä keikkapaikkoja, joihin isompia artisteja voisi tulla esiintymään ja johon myös alaikäiset pääsisivät keikkoja seuraamaan. Useamassa vastauksessa toivottiin pikaruokaravintolaa etenkin Joutsenoon. Nuoret halusivat, että Lappeenrannassa olisi enemmän suur tapahtumia.

"Enemmän tapahtumia erityisesti nuorille, myös maksuttomia" (Itä-Suomen koulun lukio).

"Nuoriin kohdistuvia kulttuuritoimintoja voisi olla enemmän. Mm. kouluille voisi olla ilmaisia teattereita esityksiä, elokuvia yms. jotta nuoretkin kokisivat kulttuuria." (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Nuorille suunnattuja elokuvia ja teatteriesityksiä enemmän." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"mahdollisuuksia käydä keikoilla, yleensä k16-18 ikäraja, elokuvakohdetta kohennettu", (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Lappeenrannassa olisi mukava olla enemmän sallittuja keikkoja, kuten stand upia ja musiikkia joka ei olisi k18+" (Steinerkoulu, yläkoulu).

"Enemmän esimerkiksi paikallisten nuorten keikkoja" (Kimpisen lukio).

"Lappeenrannassa tulisi järjestää jonkinlaisia pikku keikka tapahtumia missä omat bändit voisi käydä soittamassa. Se toisi samantapaisia ihmisiä yhteen. Meillä on liikaa yksinäisiä ja musiikki voisi tuoda heitä yhteen paljon." (Kimpisen lukio).

"Voisi järjestää suurempia markkinoita, missä oli kiinnostavaa ja ei noin kallista" (Kimpisen lukio).

"Erilaisia massatapahtumia kuten Lappeefest voitaisiin järjestää enemmän" (Kimpisen lukio).
*"Kaduille voisi saada lisää eloa. Varsinkin kesäisin voisi järjestää erilaisia flashmobeja ja ulkonakin voisi soida musiikki. Esim. erilaiset piknik päivät toisivat ihmisiä ulos kotoaan ja kuores-
taan. Lappeenrannassa on myös paljon tanssijoita ja muiden esiintymisalujen harrastajia, jo-
ten heitähän voisi "hyödyntää" viihtyvyyden tuomisessa." (Lappeenrannan Lyseon lukio).*
*"Kaupungit voisivat tukea kulttuuritiloja kuten esim. Lappeenrannan Nuijamiestä sekä paikal-
lisiä musiikki-, sekä taideyhtyeitä tai -artisteja." (Lappeenrannan Lyseon lukio).*

Nuoret halusivat kehittää kirjastopalveluita. He toivoivat, että kirjastoissa olisi laajempi kirjavalikoima ja kirjastoissa olisi enemmän vieraskielistä kirjallisuutta. Kirjaston toivottiin olevan pidempään illasta auki ja kirjaston toivottiin olevan auki myös sunnuntaisin.

"Suurempi valikoima kirjastoissa. Muissa kielissä kirjastoissa on vain vähän kirjoja, varsinkin venäjän kielellä, vaikka tässä kaupungissa on paljon venäjänkielisiä ihmisiä. Enemmän konsertteja" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Kirjastoon enemmän lukion kirjoja, ja koulukirjojen laina aikaa tarvisi pidentää. Yksi jakso kestää yli sen kirjan nykyisen laina ajan, jolloin on riski että joutuu loppujakson olemaan ilman kirjaa, jos sen on joku varannut eikä siksi voi uusia laina-aikaa. Koulukirjojen laina-aika voisi olla esim. 2 tai 2.5kk?" (Kimpisen lukio).

"Kirjaston aukioloaikoja voisi mielestäni pidentää ja muun muassa teatterin tarjontaa parantaa (mielenkiintoisempia ja ajankohtaisempia näytelmiä)." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Kirjastoon pidemmät aukioloajat viikonloppuisin, esim. sunnuntaisin kirjasto ei ole ollenkaan auki." (Kimpisen lukio).

"Kirjastossa on liikaa luentoja, kun siellä pitäisi olla hiljaista. Ei pysty opiskella jos on melua." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Voisiko kirjastotoimintaa yhdistää lukioiden yhteyteen; esim. lukioille omat pienemmät kirjastot, koska lukio-opiskelijat käyttävät runsaasti aikaa kirjastossa ja samalla voisi innostaa opiskelijoita kirjojen lukemiseen?" (Kimpisen lukio).

Nuoret nostivat vastauksissaan esiin kulttuuritapahtumien hinnat, jotka koetaan kalliiksi. Nuoret toivoivat, että esimerkiksi keikat ja elokuvat olisivat hinnaltaan edullisempia ja näin ollen heillä olisi varaa niihin. Muuttamat vastaajista nostivat esille, että K-9 -korttia, jolla 9 -luokkalaiset pääsevät ilmaiseksi Lappeenrannan kaupunginorkesterin konsertteihin, kaupunginteatterin näytelmiin ja museoiden näyttelyihin, olisi hyvä myös 2. asteen opiskelijoille. Vastauksista nousi esille myös toive siitä, että nuorille olisi enemmän paikkoja, joissa he voisivat viettää vapaa-aikaa.

"Yhdeksäsluokkalaiset saivat k-9 kortit joilla pääsee teatteriin jne. Sellaisia voitaisiin jakaa esim. lukiolaisillekin." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Opiskelijoille voisi tarjota mahdollisuuden käydä ilmaiseksi kaupungin kulttuuritoiminnassa, kuten teatteri ja kaupunginorkesterin esitykset. Saman tyyppistä kuin yhdeksäsluokkalaisille jaettavat kulttuurikortit." (Lappeenrannan Lyseon lukio).

"Ei nyt liity varsinaisesti liikuntapaikkoihin eikä asia mihinkään muuhunkaan kohtaan sopinut, mutta nuorille on todella vähän sisätiloja tarjolla ihan vain oleskeluun. Kirjastossa ei voi oikein kokoontua ettei häiritse ketään, Iso Kristiinan nuorisotila ei melkein koskaan ole auki kun siellä päin on, ja Monarikaan ei kauheasti houkuttele. Aina ei voi mennä kahviloihinkaan kun kaikilla kavereilla ei välttämättä ole sellaiseen rahaa." (Itä-Suomen koulun lukio).

"Lisää paikkoja viettää vapaa-aikaa, viihdekeskuksia" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

Sosiaali- ja terveystalveluita koskevissa kehittämisehdotuksissa ja kommenteissa nousi esille etenkin kouluterveydenhoitajan ja kuraattorin palveluiden saatavuus. Nuoret kokivat, että kouluterveydenhoitajalle ja kuraattorille pitäisi päästä useammin, kuin tiettyinä päivinä viikosta. He toivoivat, että terveydenhoitaja ja kuraattori olisivat koulussa paikalla useammin ja heidän luokseen voisi mennä vapaammin. Palveluista toivottiin matalankynnyksen palveluita. Parannusta toivottiin myös ajanvaraukseen jatkohoitoa varten.

”Terveydenhoitajan saavutettavuus muinakin kuin tiettyinä päivinä viikossa” (Itä-Suomen koulun lukio).

”Jokaisessa koulussa olisi useampanakin kuin yhtenä päivänä kouluterveydenhoitaja tavattavissa.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Kouluterveydenhoitajalle ei tarvitsisi aina varata aikaa, vaan jos on tarve mennä niin menee.” (Kimpisen lukio).

”helpommin tavoitettavissa (voisi vain kävellä sisään, eikä aina tarvitsisi odottaa useampaa päivää ennen kuin saa ajan terveydenhoitajalle koulussa)” (Kimpisen lukio).

”kouluterveydenhoitajalle on vaikeaa saada aikaa ja Rakuunamäen avovastaanotto on aivan liian harvoin auki... ja heille voi soittaa vain hyvin huonoina aikoina mitkä eivät opiskelijan kalenteriin sovi.” (Kimpisen lukio).

”Haluaisin, että kouluterveydenhoitajia olisi esim. meidän koulussa enemmän, sillä he eivät ole ikinä paikalla” (Lauritsalan koulu, yläkoulu).

”Voisi kertoa että esim. kuraattorille voi mennä ilman isoa syytä” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Haluaisin että kynnyks mennä juttelemaan huolista ei olisi niin suuri mitä se nyt on. Vaikka asia olisi pieni, siitä voisi jutella ammattilaisten kanssa. Oppilaille pitäisi tuoda esille sitä, että asian ei tarvitse olla suuri, että voi tulla juttelemaan. Sillä voidaan ennaltaehkäistä nuorien mielen-terveysongelmia, mitkä ovat suuri ongelma Suomen yhteiskunnassa. Aikuisia, opettajia ja henkilökuntaa koulussa pitäisi OIKEASTI kiinnostaa mitä nuorelle kuuluu. Jos esimerkiksi opettaja huomaa nuoren käytöksessä jotain muutosta, kysymällä mitä kuuluu voi ehkäistä tilanteen eskaloitumista.” (Kimpisen lukio).

”Sosiaali- ja terveystalveluihin voisi tulla nimetön käyntimahdollisuus. Kaikki ei välttämättä uskalla kertoa asioita ja voisi helpottaa jos asioista joi kertoa jonkin verhon takaa. Se saattaisi helpottaa joidenkin oppilaiden käyntiä esim. kuraattorilla.” (Kimpisen lukio).

”Kouluterveydenhoitajalta voi saada lähetteen tai jotain jos on käynyt jotain koulussa eikä aikaa pitäisi itse varata” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Kouluterveydenhoitaja laittaa perheet varaamaan ajat lääkäreille. Ehkä siihen voisi tehdä jonkinlaisen muutoksen.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Helpompi päästä lääkärille terveydenhoitajan kautta.” (Kimpisen lukio).

Nuoret toivoivat, että sosiaali- ja terveystalvelujen ihmiset olisivat helposti lähestyttäviä. He toivoivat, että kouluterveydenhoitajat ja kuraattorit olisivat enemmän koulun arjessa näkyvillä ja kävisivät muun muassa esittäytymässä oppilaille. Näin ollen kynnyks hakeutua palveluihin voisi olla matalampi. Nuoret halusivat myös lisää tietoutta yleisesti sosiaali- ja terveystalveluista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista.

”Koulussa terveydenhoitajat yms. voisivat ottaa myös oppilaihin yhteyttä, esim. esittäytymällä, jotta kynnyks mennä tapaamaan ihmistä alenisi. Myös miksi kuraattoreja ei voisi kouluilla olla kaksi, tällöin saataisiin useampi nuori puhumaan ongelmista.” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

”Henkilöt voisivat olla paremmin näkyvillä” (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

”Kuraattorin toiminta ei näy vahvasti koulussa jotkut ei edes tiedä niiden olemassa oloa...” (Kimpisen koulu, yläkoulu).

"Lasten ja nuorten talo on tärkeä, mutta kun täyttää 18, ei ole enää paikkaa josta saisi apua ja tukea luotettavasti ja ilman maksua. Ja hammaslääkäri aika olisi hyvä jos sen saisi varattua netistä itse." (Kimpisen lukio).

"Enemmän tiedotteita tukitoimenpiteistä hyvinvoinnin edistämiseksi." (Kimpisen lukio).

Opiskelupaikan saavutettavuuden osalta nuoret toivoivat, että lukion keskiarvorajat olisivat matalammat, niin että mahdollisimman monet halukkaat pääsisivät lukioon. Nuoret toivoivat myös, että Lappeenrannassa olisi useampia lukioita, jotta lukio-opiskelupaikkoja olisi enemmän tarjolla. Joutsenossa asuvat nuoret toivoivatkin, että Joutsenossa olisi lukio, eikä opintoihin tarvitsisi matkustaa Lappeenrannan keskustaan saakka. Vastauksissa viitattiin myös jo julkinen liikenne ja kulkuyhteydet -kohdassa esiin nousseeseen ongelmaan bussivuoroista. Nuoret toivoivat, että liikkuminen opintojen pariin olisi helpompaa, mikäli niitä ei ole oman asuinalueen lähetyvillä tarjolla. Ammattiopistoon toivottiin laajempaa opintotarjontaa. Lisäksi nuoret nostivat esille sen, että koulutilat tulisivat olla paremmat ja koulurakennukset sisäilmaltaan terveitä. Opiskelupaikkoja ja ohjausta jatko-opintojen pariin toivottiin lisää, niin että kaikki löytäisivät itseään kiinnostavan vaihtoehdon eivätkä jäisi tyhjän päälle. Lukioon toivottiin myös taide- ja ilmaisutaitopainotteista linjaa.

"Pienempien kuntien luona voisi olla lukio tai ammattiopisto, sillä matkat ovat välillä pitkiä toiseen kaupunkiin." (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Haluaisin, että minulla olisi mahdollisuus käydä lukiota lähempänä kotiani." (Joutsenon koulu, yläkoulu).

"Etälukio voisi olla vaihtoehto kauempana asuville" (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Kaikki pääsisivät edes johonkin opiskelemaan, ettei kukaan jäisi tyhjän päälle ja syrjäytyisi." (Kimpisen lukio).

"Taidelukio" (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

"ilmaisutaidonlukio" (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

"kolmas lukio että kaikki halukkaat tai melkein pääsevät lukioon" (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

"enemmän paikkoja lukioon, mahdollistaa pääsyn alhaisemmalla ka." (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

"Tietenkin haluaisin käydä kotikaupungissani, eli Lappeenrannassa koulua. Tänä vuonna en sinne päässyt, kun hakijoita oli niin paljon joten oli pakko mennä Savitaipaleelle. Toivoisin jatkossa enemmän lukio mahdollisuuksia Lappeenrantaan (lisää opiskelupaikkoja tai vaikka uusi koulu jos ei muuta)" (Savitaipaleen lukio).

5. Lemi

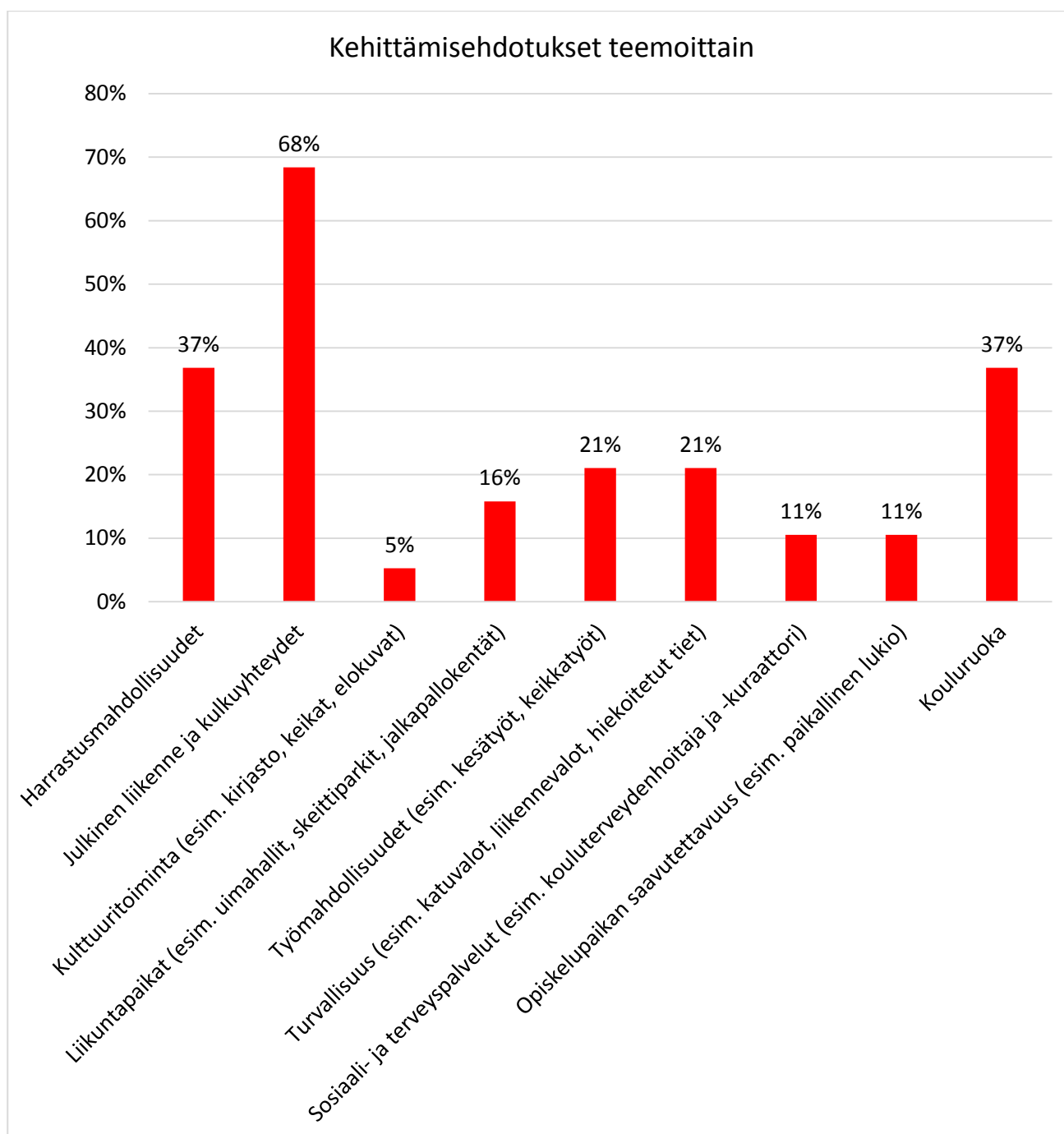
Lemiltä kyselyyn vastasi 19 nuorta Lemin koulukeskuksen yläkoulusta. Lisäksi muutamia Lemiä koskevia vastauksia on poimittu Lappeenrannan vastauksista, koska vastausten perusteella on oletettavaa, että vastaajat käyvät Lemiltä lukio-opinnoissa Lappeenrannassa.

Lemin vastaukset poikkesivat muiden kuntien vastauksista, koska vastaajajoukko oli hyvin pieni. Vastaukset nuorten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä jakaantuivat melko tasaisesti, mutta eniten vastauksia tuli sosiaali- ja terveyspalveluihin, kun taas muissa kunnissa harrastusmahdollisuudet nousivat pääsääntöisesti eniten nuorten hyvinvointiin vaikuttavaksi asiaksi. Muu, mikä -vastausvaihtoehdossa nousi esille nuorten oleskelupaikat ja nuorisotilat.

Kuva 6. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Lemi).

5.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 7. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Lemi).

Julkisen liikenteen ja kulkuyhteyksien osalta Lemin nuoret nostivat esille, että Lemiltä tarvitaan paremmat bussiyhteydet lähikuntiin, etenkin Lappeenrantaan ja Savitaipaleelle. Myös Lemin sisäisiin bussiyhteyksiin toivottiin parannuksia. Kuntien väliset bussiyhteydet ovat tärkeitä, koska Lemillä ei ole omaa toisen asteen koulutusta. Näin ollen lemiläiset nuoret käyvät jatko-opinnoissaan muilla paikkakunnilla.

”Julkisesta liikenteestä välillä Kuukanniemi ja Lemin kirkonkylä-Lappeenranta olisi monelle paljon hyötyä” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

Kouluruuan osalta toivottiin laadukkaampaa kouluruokaa ja enemmän salaattivaihtoehtoja. Nuoret toivoivat enemmän vaihtelua kouluruokaan. Kouluruokaan toivottiin suurempaa budjettia, jotta sen laatua ja monipuolisuutta saataisiin parannettua.

”Enemmän vaihtoehtoja. Ei pelkkä liharuoka tai pelkkä kasvis vaan kysynnän mukaan molempia” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

”Kouluruokaa voisi käyttää enemmän rahaa, jotta maistuisi paremmalle.” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

Harrastusmahdollisuuksien osalta toivottiin enemmän liikuntaharrastuksia, erilaisia kerhoja, monipuolisuutta harrastuksiin sekä enemmän harrastejoukkueita. **Liikuntapaikkojen** osalta toivottiin muun muassa ulkoliikuntapaikkoja, (ulko)kuntosalia, frisbeegolfrataa ja skeittipaikkaa. Myös rantalentopallo- ja jalkapallokenttä nousivat vastauksissa esiin. **Kulttuuritoiminnan** osalta toivottiin, että Lemillä olisi enemmän nuorille suunnattua kulttuuritoimintaa ja etenkin keikkoja.

”Kuukanniemeen rantalentopallokenttä!” (Lappeenrannan lyseon lukio).

”Ulkoliikuntapaikkoja voisi olla enemmän, esimerkiksi ulkokuntosali olisi tarpeellinen.” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

”Lisää keikkamahdollisuuksia nuorille Etelä-Karjalan alueelle. Nuorille bändeille nostetta. Lemin bänditilat maksuttomiksi! 200e on kohtuuton hinta pienestä tilasta” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

Työmahdollisuuksien osalta toivottiin enemmän nuorille suunnattuja kesätyöpaikkoja kuntaan. Kesätöiden lisäksi nuoret haluaisivat tehdä enemmän keikkatöitä. **Turvallisuuden** osalta toivottiin parempaa talvikunnossapitoa etenkin hiekoituksen osalta sekä lisää katuvaloja.

”Kesätyöpaikkoja voisi olla enemmän, jotta mahdollisimman moni nuori työllistyisi. Sekä keikkatöitä voisi olla kunnallisesti tarjolla enemmän.” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

”Mikkelin tielle mopoille sallittu pyörätie” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

”Enemmän katuvaloja ja hiekoitettuja teitä Lemille.” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

Sosiaali- ja terveystalvet nousivat merkittävämmäksi hyvinvointiin vaikuttavaksi tekijäksi. Nuoret eivät kuitenkaan nostaneet esille kehittämisehdotuksina tai kommentteina muita asioita kuin, että kouluille tulisi enemmän sosiaali- ja terveystalvet. **Opiskelupaikkojen saavutettavuuden** osalta toivottiin, että olisi helpompi saada opiskelupaikka ja päästä opiskelemaan. Lisäksi toivottiin, että Lemille tulisi oma lukio tai/ja ammattikoulu.

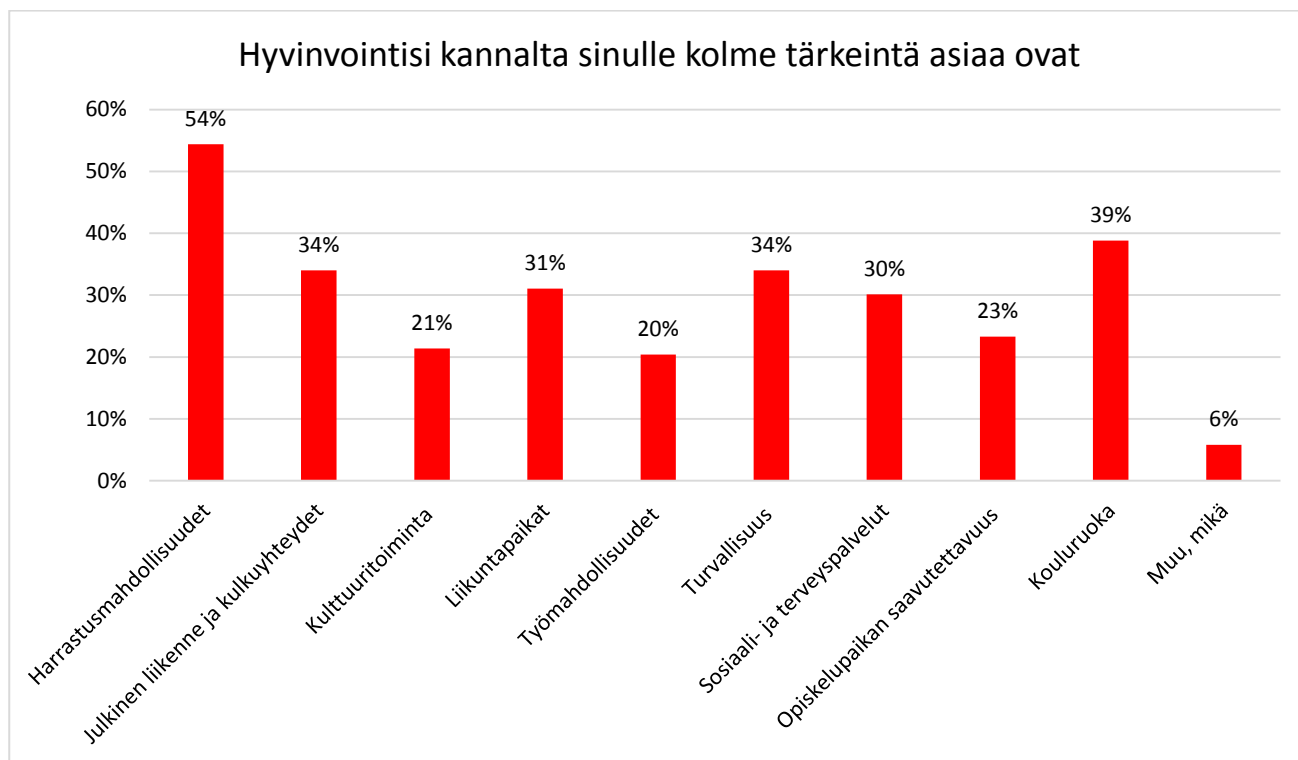
”Olisi helpompi päästä opiskelemaan.” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

”Lemille amis/lukio” (Lemin koulukeskus, yläkoulu).

6. Luumäki

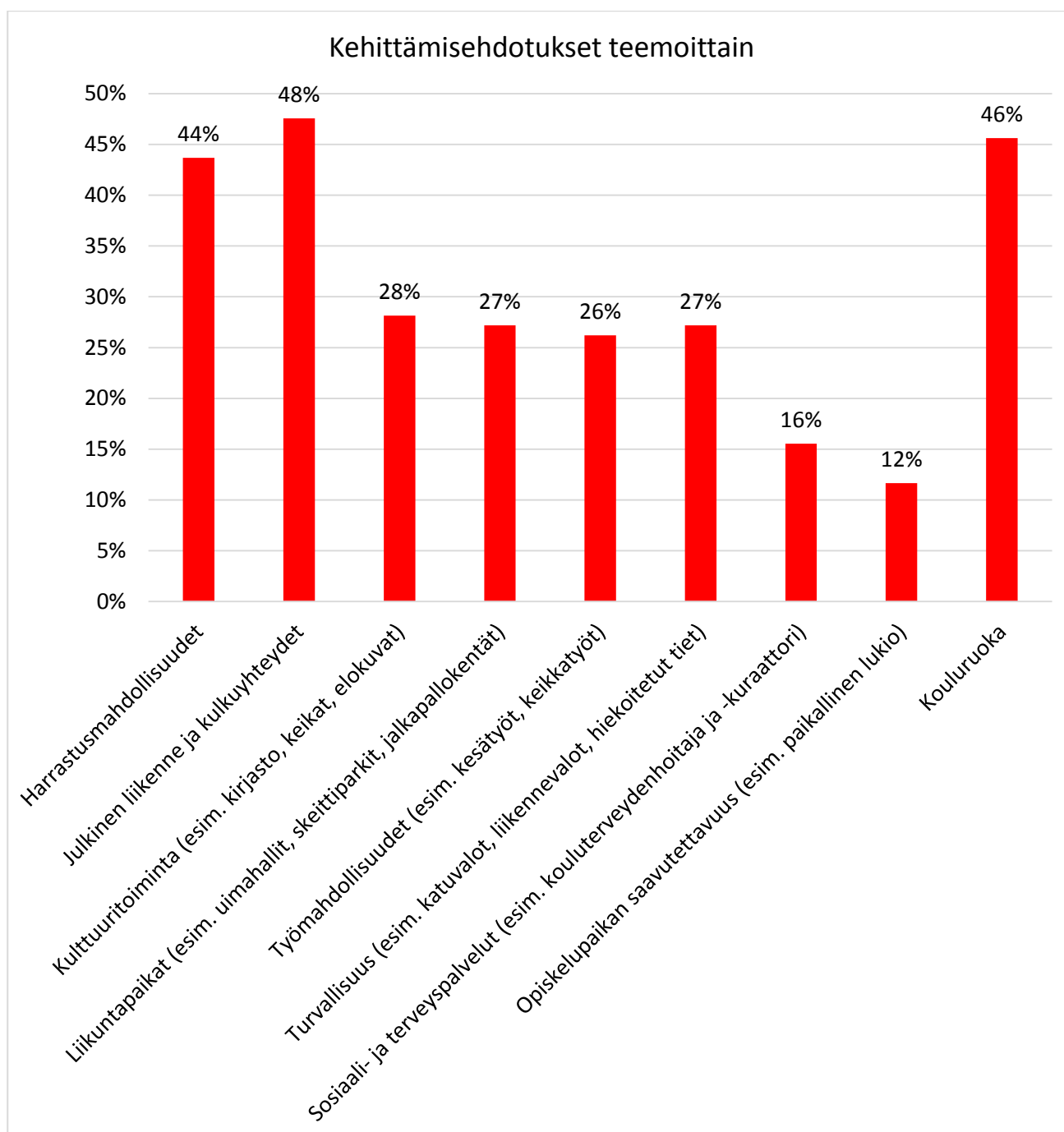
Luumäeltä kyselyyn vastasi yhteensä 103 nuorta. Vastajia oli Taavetin koulukeskuksesta ja Taavetin lukiosta.

Vastausten perusteella harrastusmahdollisuudet nousivat merkittävimmäksi hyvinvointiin vaikuttavaksi tekijäksi Luumäellä. Kouluruoka sai toiseksi eniten vastauksia. Muu, mikä -kohtaan vastanneet nostivat hyvinvointiin vaikuttaviksi tekijöiksi muun muassa perheen ja ystävät.

Kuva 8. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Luumäki).

6.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 9. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Luumäki).

Julkinen liikenne keräsi eniten kehittämisehdotuksia. Luumäelle toivottiin enemmän bussivuoroja kunnan sisäisesti sekä muihin kuntiin. Vuoroja toivottiin etenkin Luumäki–Lappeenranta välille. Bussivuorot koettiin puutteellisiksi etenkin viikonlopun ja iltapäivien osalta. Vastauksissa nousi esille myös nuorten toive, että junavuorot pysähtyisivät Luumäellä.

”Paremmat bussiyhteydet Taavetista Kouvolaan ja Lappeenrantaan, myös viikonloppuisin” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Taavetin juna-asema käyttöön tai bussivuoroja lisää esim. Lappeenrantaan.” (Taavetin lukio).

”Lisätä julkista liikennettä, sillä täältä menee vain rajallinen määrä linja-autoja, joten joutuu usein odottamaan monta tuntia.” (Taavetin lukio).

Kouluruuan osalta toivottiin parempaa, laadukkaampaa ja monipuolisempaa kouluruokaa. Nuoret toivoivat, että kouluruuan suunnittelussa otettaisiin nuorten ehdotukset huomioon.

”Enemmän erilaisia ruokia ja kuunneltaisiin oppilaiden ruokatoiveita.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Voisi hieman kehittää uusia kouluruokia, eikä aina niitä samoja, vaikka kyllä nekin ovat hyviä.” (Taavetin lukio).

Nuoret toivoivat enemmän erilaisia **harrastusmahdollisuuksia** ja kursseja Luumäelle. Lajivalikoiman toivottiin olevan laajempi. Lisäksi nuoret toivoivat saavansa helposti lisää tietoa eri harrastusmahdollisuuksista kunnassa. **Kulttuuritoiminnan** osalta Luumäelle toivottiin pikaruokaravintolaa, elokuvateatteria sekä nuorille suunnattua kulttuuritoimintaa.

”Luumäelle voisi tulla vielä enemmän vaihtoehtoja, suuri osa harrastukistani on Lappeenrannassa.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Lajivalikoimaa pitäisi laajentaa. Jääkiekon ja salibandyn lisäksi myös jotakin muuta.” (Taavetin lukio).

”Kirjastoon lisää lukutiloja, sohvia yms. hiljaisen työskentelyn paikkoja, elokuva iltamia nuorille” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

Luumäelle toivottiin lisää **liikuntapaikkoja**. Nuoret toivoivat, että Luumäellä olisi esimerkiksi mahdollisuus lasketella. Lisäksi kuntaan toivottiin muun muassa ratsastuspaikkoja (esim. maneesi), moottoriurheilupaikkoja, uimahalli ja frisbeegolfrata. Kuntosalin varustelutasoa pidettiin heikkona ja siihen toivottiin parannusta. Nuoret toivoivat, että harrastusten ja liikuntapaikkojen hinnat olisivat edullisia ja esimerkiksi liikuntahalliin olisi nuorilla vapaapääsy.

”Niitä voisi olla enemmän tai niitä hyödynnettäisiin.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Jurvalan alueelle lisää liikuntapaikkoja niin sisä- kuin ulkokäyttöön” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Kuntosalille enemmän laitteita ” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”vapaa pääsy liikuntahallille” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

Turvallisuuden lisäämiseksi nuoret toivoivat lisää katuvaloja Luumäelle. Katuvaloja toivottiin myös uusittavan tarpeeksi usein, jos ne ovat palaneet. Talvikunnossapitoon (auraus ja hiekoitus) toivottiin myös parannusta.

”Haluaisin katuvalot koko tien pituudelle, eikä vain kaupalta vanhalle koululle asti.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Katuvaloja jokaiseen kaupungin osaan, sillä voi olla pieniä teitä jolla ei ole valoja mutta silti paljon kulkijoita.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Lisää katuvaloja ja kirkaampia lenkkipoluille.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Taavetin katuvalot eivät valaise jalkakäytävää” (Taavetin lukio).

”Hiekoitettuja teitä on, mutta olisi mukava, jos hiekkaa olisi myös tien reunoissa eikä ainoastaan keskellä” (Taavetin lukio).

”Ahkerampaa kävelyteiden aurausta!” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

Työmahdollisuuksien osalta toivottiin, että nuorille olisi tarjolla kunnassa enemmän kesätyöpaikkoja. Töitä toivottiin etenkin alaikäisille nuorille. Nuoret haluaisivat tehdä keikka- ja iltatöitä sekä työskennellä myös muina loma-aikoina, kuin vain kesäisin.

”Lisää työmahdollisuuksia, niin kesätyö kuin taskurahan tienaanmistöitä kouluvuoden aikana” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Helpompi saada töitä jo yläasteikäisenä” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

Sosiaali- ja terveystieteiden osalta toivottiin, että kouluterveydenhoitaja ja kuraattori olisivat useammin paikalla koulussa.

”Usein on tullut esille, että terveydenhoitaja ei ole ikinä paikalla silloin kun häntä kaivataan.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

”Terveystieteen pitäisi olla joka päivä paikalla.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

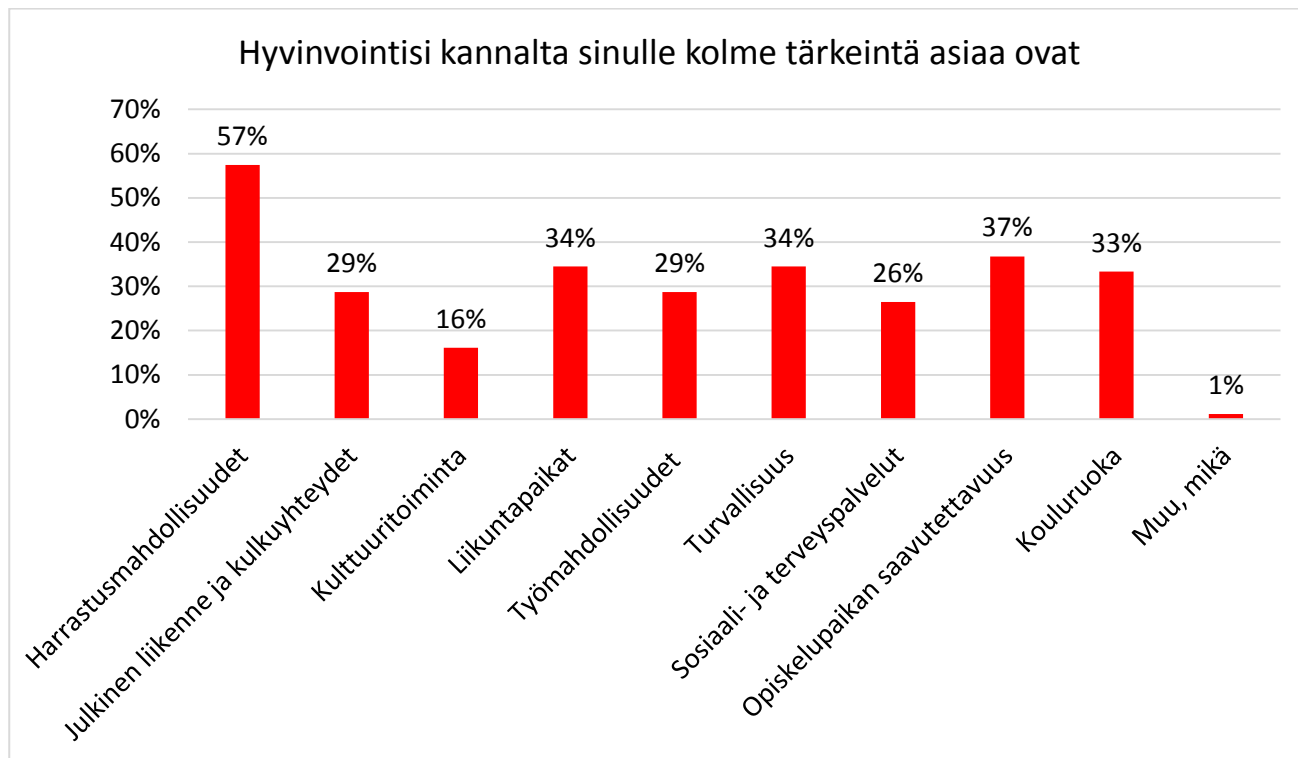
”Kuraattorit helposti saavutettavissa ja tilat kuraattoreille niin saisi rauhassa purkaa itseään vaivaavat asiat.” (Taavetin koulukeskus, yläkoulu).

Luumäellä oltiin **opiskelupaikan saavutettavuuteen** tyytyväisiä, eikä kehittämissuhteita tai kommentteja opiskelupaikan saavutettavuuden parantamiseksi tullut.

7. Parikkala

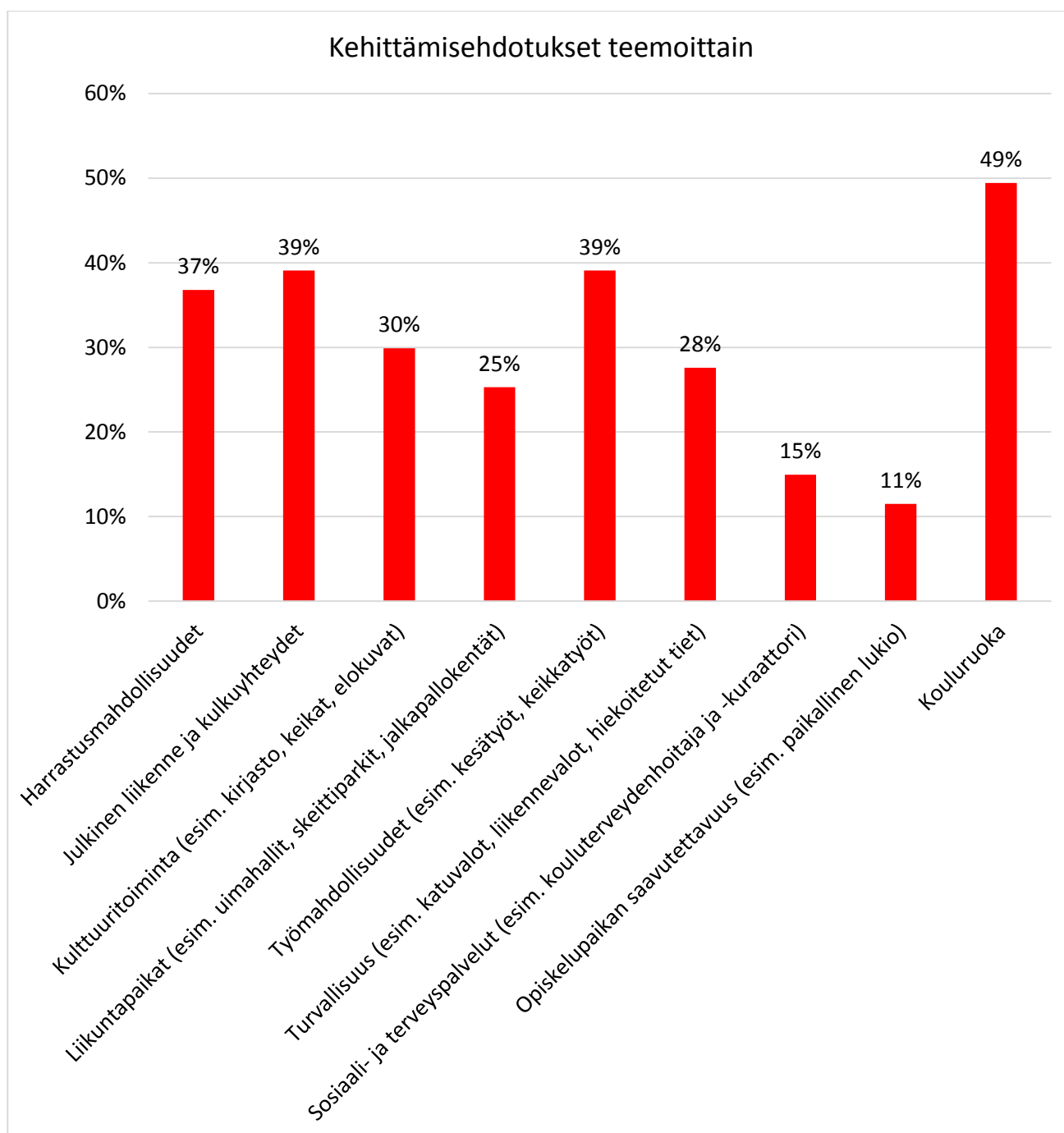
Parikkalasta kyselyyn vastasi 87 nuorta Kirjolan koulusta ja Parikkalan lukiosta.

Harrastusmahdollisuudet nousivat myös Parikkalan vastauksissa tärkeimmäksi hyvinvointiin vaikuttavaksi tekijäksi. Muiden vastausten osalta tuli tasaista hajontaa. Ainoastaan kulttuuritoiminta ei noussut parikkalalaisten nuorten keskuudessa kovin merkittäväksi tekijäksi heidän hyvinvointinsa kannalta.

Kuva 10. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Parikkala).

7.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 11. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Parikkala).

Kouluruuan osalta toivottiin parempaa ja monipuolisempaa ruokaa kouluhin. Kouluun toivottiin tarjolle pitkiä päiviä varten välipalaa, josta oltaisiin myös valmiita maksamaan pientä hintaa. Opiskelijat toivoivat monipuolisempaa ja ravitsevampaa kasvisruokaa sekä sitä, että kasvisruoan lisäksi tarjolla olisi aina myös liharuokavaihtoehto. Kouluruuan parantamiseksi ehdotettiin, että nuorilta kysyttäisiin, millaista ruokaa he haluavat koulussa tarjottavan.

”parempaa kouluruokaa ja ilmainen välipala” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Kouluun voisi tulla välipalakioski, sillä Parikkalassa ei ole enää ilmaista välipalaa. Ilman välipalaa on vaikea keskittyä ja pitkistä matkasta, esim. Uukuniemeltä tulevien on vaikea säilöä esim. voileipiä, ja jos eväät unohtaa, voisi ostaa edullisesti jonkun suklaapatukan tai sämpylän

yms. Välipalasta on maksettava enintään 5 kerran edestä (5€) ja välillä tarjolla on vain näkilleipää.” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Kouluruoka voisi olla monipuolisempaa ja etenkin makuun ja rakenteeseen voisi panostaa” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Vähennettäisiin lihan käyttöä ja hyödynnettäisiin hävikkiruoka.” (Parikkalan lukio).

Parikkalaan toivottiin lisää **julkista liikennettä ja kulkuyhteyksiä** niin kunnan sisälle kuin myös lähikuntiin. Useampi vastaaja nosti esille, että koulukyytien lisäksi ei ole muuta julkista liikennettä. Bussien odotusajat koettiin pitkinä ja useat ilmoittivat joutuvansa odottamaan bussikyytiä koulupäivän päätyttyä pitkiäkin aikoja. Julkista liikennettä toivottiin lisää myös kunnan syrjäisemmille alueille.

”Olisi hyvä jos olisi enemmän liikennettä, niin ei tarvitsisi odotella koululla seuraavaa bussia joskus kolmea tuntia.” (Parikkalan lukio).

”Olisi mahtavaa, jos busseja kulkisi muutenkin kuin koulukyytien aikoihin. Toki niiden puute johtuu matkustajien puutteesta.” (Parikkalan lukio).

”Parikkalassa julkinen liikenne on urbaani legenda ja kulkuyhteydet ovat naurettavan huonot pitkiin välimatkoihin nähden.” (Parikkalan lukio).

Työmahdollisuuksien osalta parikkalalaiset nuoret toivoivat, että kunnassa olisi enemmän etenkin kesätyömahdollisuuksia. Töiden toivottiin olevan monipuolisia ja nuoria kiinnostavia. Kuntaan toivottiin laajempaa tarjontaa kesätöiden osalta. Nuoret toivoivat, että työmahdollisuuksista ilmoitettaisiin paremmin esimerkiksi koulun kautta.

”Olisi enemmän työmahdollisuuksia (muuta kuin vain kaupan-aloja) nuorille varsinkin kesätöitä, ettei tarvitsisi mennä niin kauas kotoa etsiessään kesätöitä.” (Parikkalan lukio).

”Ilmoituksia Parikkalan sivuille ja paperisia kaupan ilmoitustauluille” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Työmahdollisuuksista voisi tiedottaa paremmin nuorille esim. Koulun välityksellä.” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat lisää **harrastusmahdollisuuksia** ja liikuntalajeja Parikkalaan. Nuoret toivoivat, että valittavana olisi myös muita kuin liikuntaharrastuksia. **Liikuntapaikkojen** osalta toivottiin enemmän monipuolisia liikuntapaikkoja. Useammassa vastauksessa nousi esille toive, että Parikkalassa olisi uimahalli. Liikuntapaikkoihin toivottiin myös parannusta muun muassa varustelun ja sisä-ilmän osalta. Ulkojäiden osalta toivottiin parempaa kunnossapitoa ja valaistuksen kuntoon laittamista. Nuoret toivoivat myös skeittiparkkia sekä enemmän tulentekopaikkoja (laavut ja kodat).

”Suunnalle Uukuniemi/Niukkala harrastusmahdollisuuksia” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Olisi hyvä, jos täällä olisi enemmän vapaa-ajan toimintaa kuten mahdollisuus keilata tai pelata erilaisia pelejä, Enemmän vaihtoehtoja eikä semmoisia, että kaikki nuoret harrastaa tätä.” (Parikkalan lukio).

”Esimerkiksi valokuvaus ja patikointi.” (Parikkalan lukio).

”Parikkalan hallissa on tosi huono ilma.” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Urheilukentälle rekkitanko, jossa voi roikkua” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Parikkalassa on ihan hyvät urheilutilat, mutta valitettavasti urheiluhallin käyttöä on rajoitettu” (Parikkalan lukio).

Kulttuuritoiminnan osalta Parikkalaan toivottiin enemmän nuorille suunnattuja tapahtumia muun muassa keikkoja. Myös elokuvateatteria ja elokuvia toivottiin lisää. Kulttuuritoimintaa haluttaisiin lisää koulun yhteyteen ja osaksi koulupäiviä. Nuoret toivoivat myös lisää yhteisretkiä eri kulttuuritapahtumiin. Kirjastoon toivottiin laajempaa kirjavalikoimaan sekä pitempiä aukioloaikoja.

”käytäisiin koulun kanssa enemmän tutustumassa kulttuurijuttuihin esim. elokuvissa” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Koulun kanssa voisi käydä useammin kirjastossa tai lähellä elokuvissa (Parikkalassa Harjulinassa).” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Arkiviikoille enemmän toimintaa, ja kirjastoille pidemmät aukioloajat.” (Parikkalan lukio).

Turvallisuuden osalta nuoret toivoivat parempaa teiden kunnossapitoa. Etenkin talviajalle toivottiin enemmän hiekoitusta ja parempaa aurausta. Lisäksi Parikkalaan toivottiin enemmän katuvaloja.

”Enemmän katuvaloja saarelle.” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

”Koulun piha voisi olla hiekoitettu paremmin, kun se on jäänyt.” (Parikkalan lukio).

Sosiaali- ja terveystalveluiden osalta Parikkalan nuoret toivoivat, että kouluterveydenhoitaja ja kuraattori olisivat paremmin tavoitettavissa ja useammin paikalla kouluilla. **Opiskelupaikan saavutettavuuden** osalta toivottiin, että lukio säilyisi Parikkalassa jatkossakin.

”Nuorille aika kuraattorille kerran vuodessa samalla tavalla kuin terveydenhoitajalle.” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

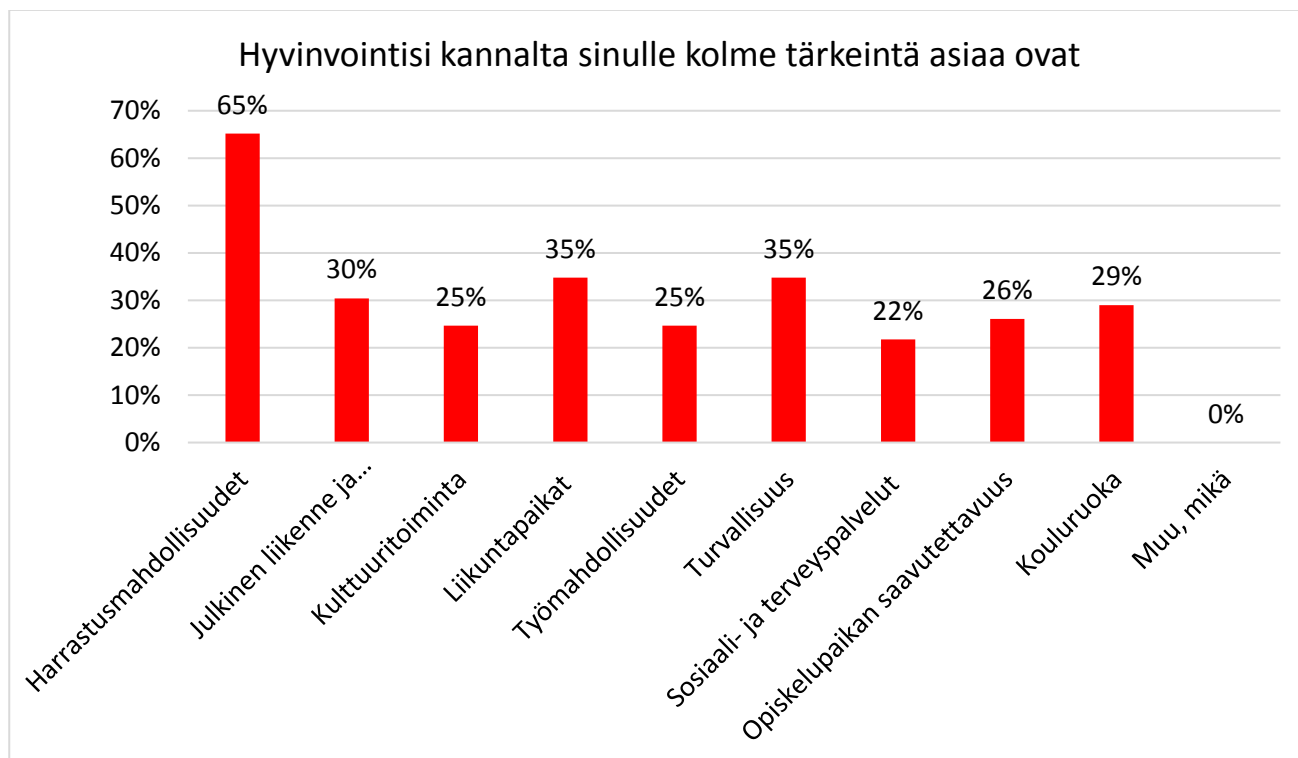
”Kouluterveydenhoitajaa ja kuraattoria on joskus vaikea tavoittaa, kun he ovat kiireisiä.” (Parikkalan lukio).

”En jää paikalliseen lukioon, mutta toivon että se pysyy täällä niin kauan, että muutkin pääsee sinne opiskelemaan.” (Kirjolan koulu, yläkoulu).

8. Rautjärvi

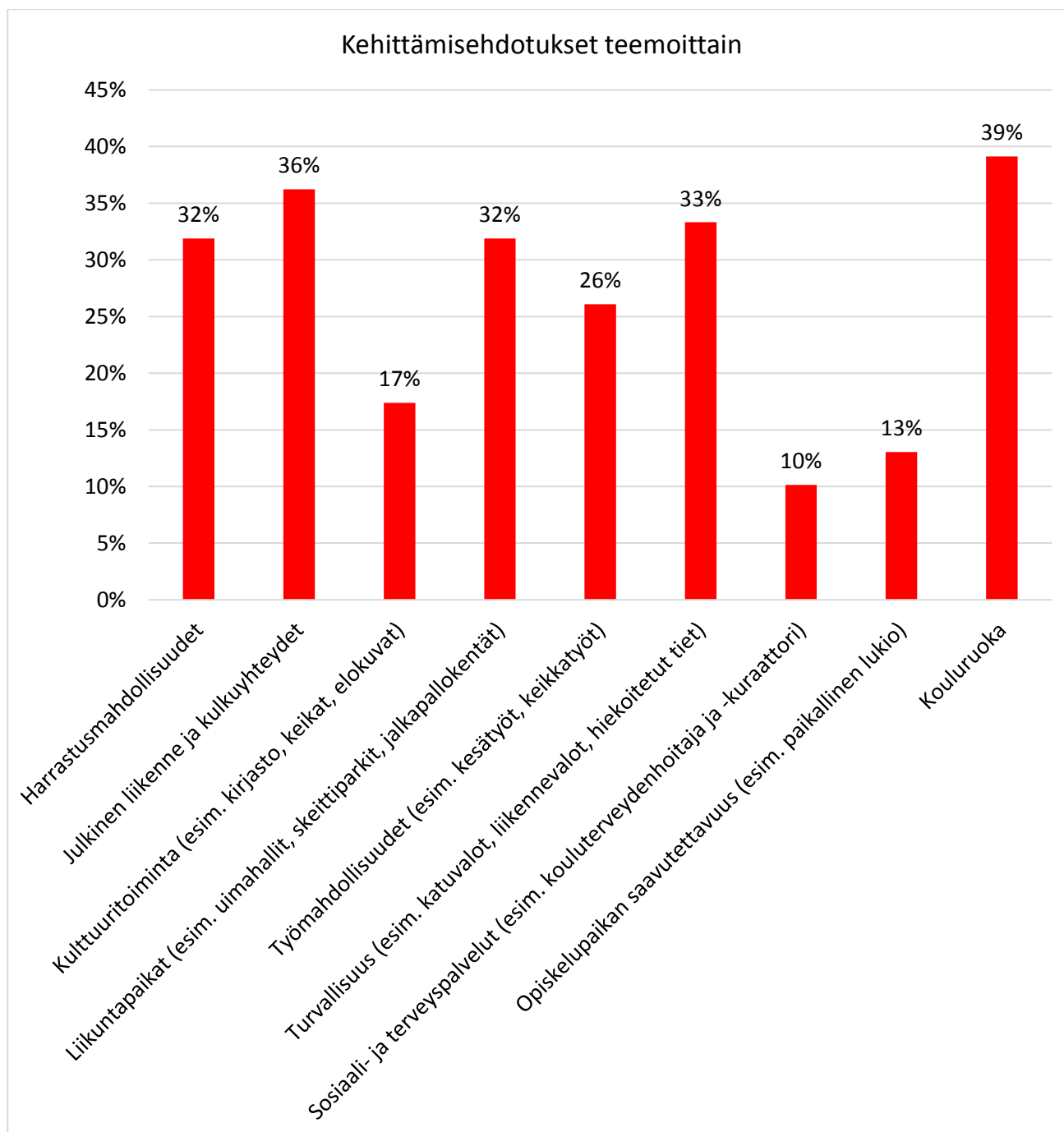
Rautjärveltä kyselyyn vastasi 69 nuorta Simpeleen koululta ja Rautjärven lukiosta.

Nuorten vastauksista heidän hyvinvointinsa kannalta tärkeimmäksi tekijäksi nousi ylivoimaisesti harrastusmahdollisuudet. Muutoin vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti.

Kuva 12. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Rautjärvi).

8.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 13. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Rautjärvi).

Kouluruuan osalta toivottiin parempaa ja monipuolisempaa kouluruokaa, jossa olisi makua. Ruuan halutaan olevan ravitsevaa, täyttävää sekä laadukkaampaa. Nuoret toivoivat, että kouluruuassa käytettäisiin hyviä ja laadukkaita raaka-aineita.

”Hyviä raaka-aineita ja parempia aineksia.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”ei kasvisruokia tai keittoja, koska niistä jää nälkä aina” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

Julkisen liikenteen ja kulkuyhteyksien osalta nuoret nostivat esiin Simpeleen juna-aseman lakkautetut junavuorot, joita toivottiin takaisin tai niiden tilalle toivottiin korvaavia bussikuljetuksia. Lisäksi nuoret toivoivat, että julkista liikennettä olisi enemmän niin Rautjärven sisäisesti kuin myös muihin kuntiin ja kaupunkeihin.

”lakkautettujen junien tilalle bussit, tai vaan ne junat takaisin” (Rautjärven lukio).

”Jotta junat pysähtyisivät Simpeleen asemalla niin kuin ennen.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”Simpeleen asemalta on jo poistettu muutama junavuoro, ja liikkuminen vain aamuisin ja iltaisin on todella turhauttavaa, etenkin jos seuraavana päivänä on mm. koulupäivä ja pääset esim. Lappeenrannasta vasta 21.30 kotiin” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”enemmän liikennettä esim. Lappeenrantaan, Imatralle ja Savonlinnaan” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

Turvallisuuden osalta teiden kunnossapitoon toivottiin parannusta. Etenkin talvikunnossapitoa (hiekoitus ja aeraus) toivottiin paremmaksi. Myös valaistukseen toivottiin parannusta.

”risteyksiin, joissa huono näkyvyys joku ratkaisu et näkisi paremmin tuleeko joku” (Rautjärven lukio).

”Rautjärvellä enempään katuvaloja.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”voisi olla korotettuja suojateitä enemmän, koska kylällä liikkuu paljon kaahareita.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

Rautjärvelle toivottiin monipuolisia **harrastusmahdollisuuksia** ja esimerkiksi tanssiharrastusta toivottiin useammassa vastauksessa. Harrastusten alkamisajankohtia toivottiin aiemmiksi. Lajeihin toivottiin monipuolisuutta etenkin talviajalle. **Liikuntapaikkojen** osalta toivottiin etenkin uimahallia ja skeittipaikkaa Simpeleelle. Liikuntapaikkojen kunnossapitoon haluttiin kiinnitettävän parempaa huomiota.

”Partio Simpeleelle” (Rautjärven lukio).

”Simpeleelle pitäisi tulla enemmän eri harrastusvaihtoehtoja (esim. Eri tanssilajeja)” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”bensakuluissa auttaminen, jos harrastusta voi harjoitella vaan toisella paikkakunnalla.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”Enemmän metsäpolkuja maastopyöräilyä varten” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”Jalkapallokenttiä parannettaisiin” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”Tekonurmiin lämmitysputket, koska voisi harjoitella ympäri vuoden myös ulkona.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”kuntapaikkoja, muutankin kuin jalkapallokenttiä” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”isompi kuntosali ja nuorille kuntoilupaiikkoja” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”Jääkiekkohalli ja jalkapallohalli” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”tulisi erilaisia paikkoja ja niitä kunnostettaisiin” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”pelitalo (mahdollisuus pelata yhdessä)” (Rautjärven lukio).

”Konkalampi auki” (Rautjärven lukio).

Nuoret toivoivat, että kunnassa olisi tarjolla enemmän **työmahdollisuuksia** nuorille. Nuoret toivoivat, että töitä olisi tarjolla myös muulloinkin kuin kesäaikaan.

”Tulisi lisää erilaisia kesätöitä, ja paikkoja riittäisi kaikille.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

”Nuoret saisivat enemmän työmahdollisuuksia talveksikin.” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

Kulttuuritoiminnan osalta nousi esiin nuorten toive elokuvateatteriin tai elokuvatarjonnan parantamiseen Rautjärvellä. Lisäksi nuoret toivoivat muun muassa keikkoja ja erilaisia nuorten tapahtumia. Nuoret halusivat, että kunnasta järjestettäisiin yhteiskuljetuksia tapahtumiin toisille paikkakunnille.

”Yleisiä kuljetuksia erilaisiin tapahtumiin” (Rautjärven lukio).

”Enemmän nuorten ajanvietto paikkoja. (Sisätiloissa)” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

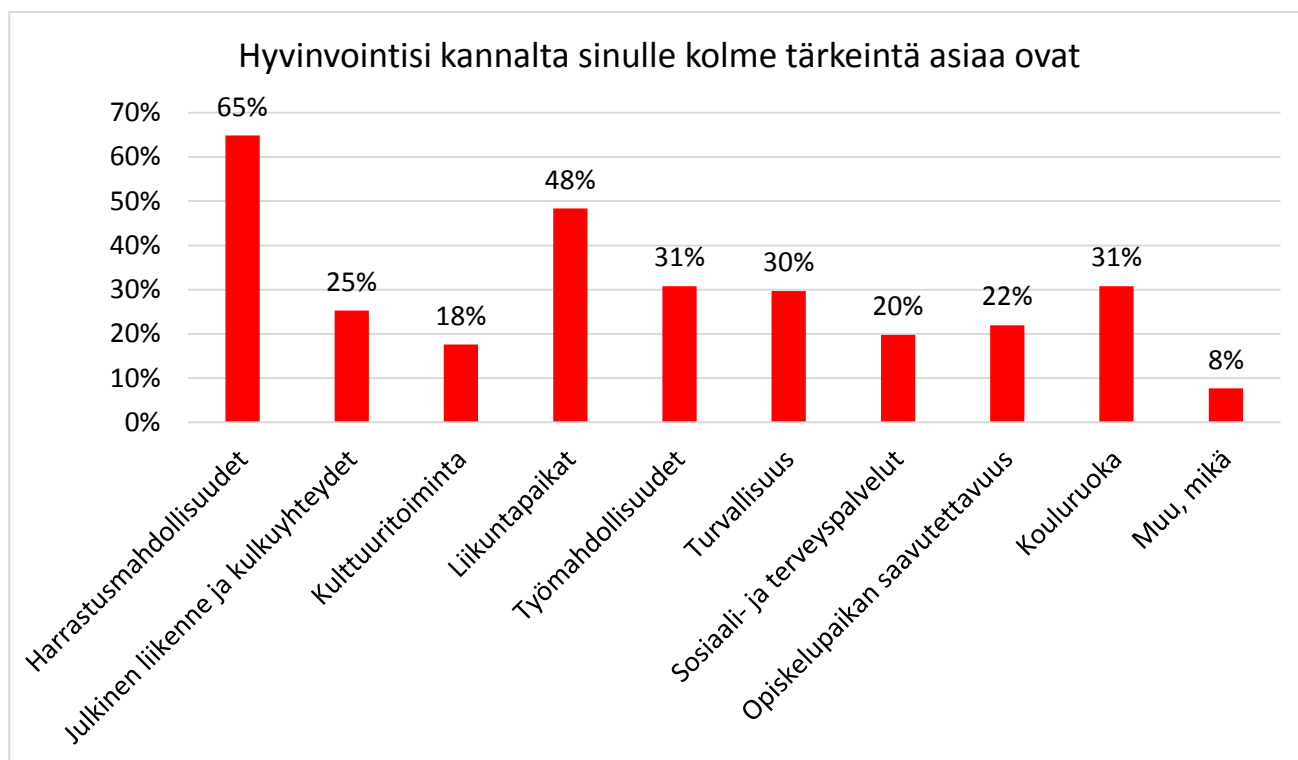
Opiskelupaikan saavutettavuuden osalta nuoret toivoivat, että lukio-opetus säilyisi Rautjärvellä. **Sosi-**
aali- ja terveystalvuiden osalta ei tullut kehittämissuotuksia tai kommentteja.

”Lukio on suuri mahdollisuus nuorille ja sen puuttuvuus voi hankaloittaa nuorten elämää, on toivottavaa että myös pienemmät lukiot pysyisivät toiminnassa” (Simpeleen koulu, yläkoulu).

9. Ruokolahti

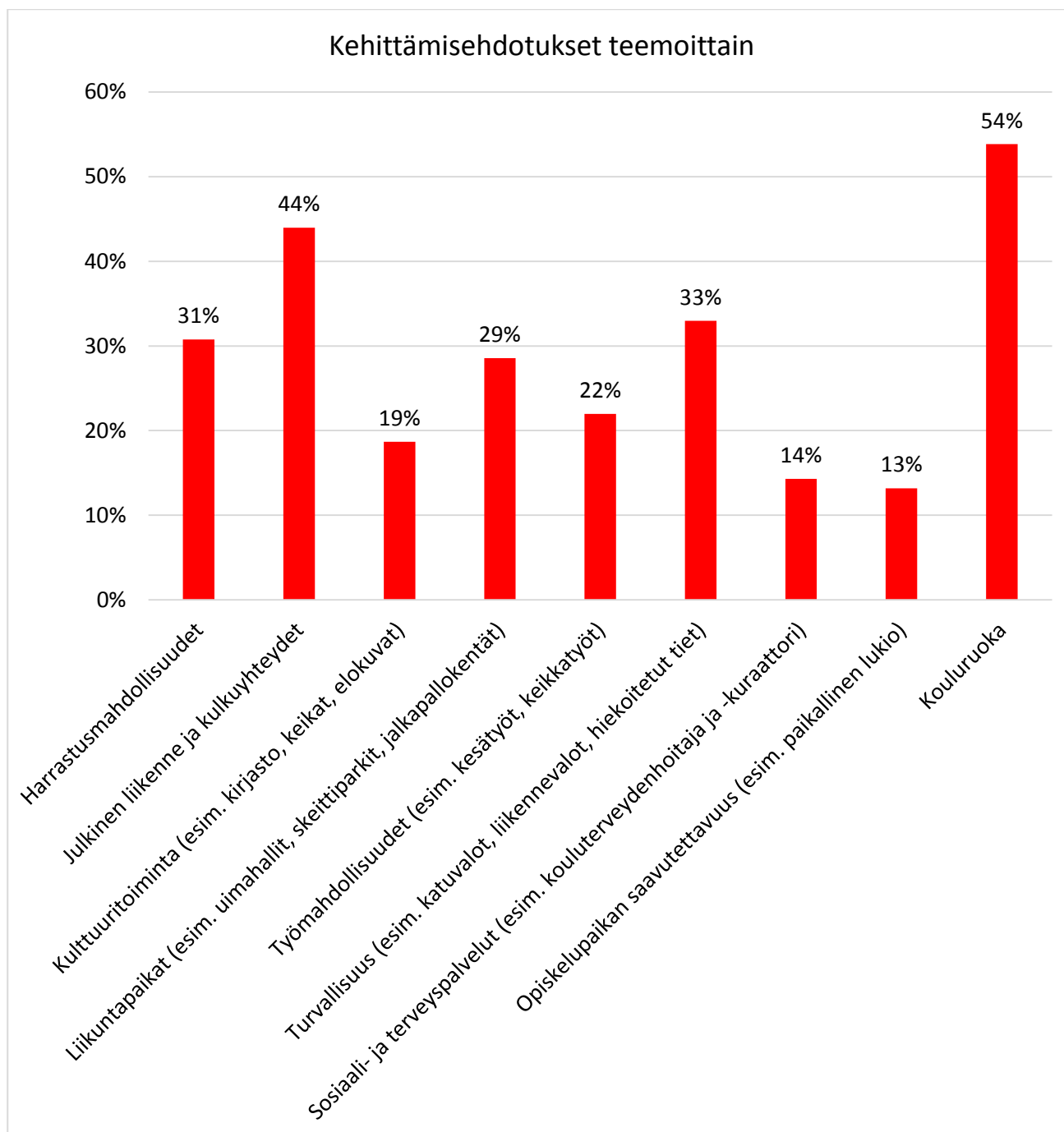
Ruokolahdelta kyselyyn vastasi 91 nuorta Ruokolahden koulusta. Muutama vastaus on poimittu Imatran vastauksista, joissa vastaukset koskivat Ruokolahtea.

Harrastusmahdollisuudet ja liikuntapaikat nousivat merkittävimiksi nuorten hyvinvointiin vaikuttaviksi tekijöiksi ruokolahtelaisten nuorten keskuudessa. Myös muu, mikä -vastauskohdassa nousi esille harrastuspaikat muun muassa moottorikelkkareitit ja laskettelurinteet. Esiin nousi myös muun muassa huoltoasema ja kauppa.

Kuva 14. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Ruokolahti).

9.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 15. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Ruokolahti).

Kouluruuan osalta toivottiin parempaa ja laadukkaampaa kouluruokaa. Useammassa vastauksessa toivottiin Chili con Carnea ja pinaattilettuja takaisin ruokalistalle. Nuoret toivoivat, että heillä olisi enemmän mahdollisuutta vaikuttaa kouluruokaan ja nuorille järjestettäisiin kysely, siitä mitä he haluavat kouluruuaksi. Vastauksissa korostettiin, että ruokahävikki on suurta, jos ruoka ei ole nuorille sopivaa.

”Chili con Carne takaisin ruokalistalle” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Kasvisruoka vaihtoehdot voisivat olla paremman makuisia, ja niiden valmistamisessa voisi enemmän käyttää myös lihankaltaisia raaka-aineita, esim soijarouhetta makaronilaatikkoon tomaattien, ja yms kasvien sijaan.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”voisi olla kunnan perunoita eikä kumiperunoita” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa ruokaan.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Kysykää oppilailta mitä oppilaat haluaisivat syödä.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Kysykää oppilailta, mistä ruuasta pitää, niin ei tarvitse keittäjien ihmetellä miksi ruokaa heitetään pois niin paljon.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Kouluruuasta olisi hyvä pitää kysely/kyselyitä, joiden avulla saataisiin selville esimerkiksi mitkä ruuat ovat suurimman osan oppilaista mielestä hyviä ja mitkä eivät” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Parempaa kouluruokaa, jotta saisi syötyä kunnolla ja jaksaa.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Ruokolahdelle toivottiin lisää **julkista liikennettä** ja parempia **kulkuyhteyksiä**, niin kunnan sisälle kuin myös muihin kuntiin. Etenkin haluttaisiin, että julkisen liikenteen yhteydet Imatran suuntaan olisivat paremmat. Bussivuoroja toivottiin lisää ilta-ajalle sekä viikonlopulle.

”Pohja-Lankilaan linja-auto linja” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”viikonloppuisin ja lomilla kulkisi busseja.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Paikoin julkinen liikenne kulkee liian harvoin, joten esim. bussilinjojen määrää olisi etenkin syrjäisempien kuntien alueella hyvä lisätä” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Ruokolahden julkinen liikenne, bussien kulkeminen voisi olla tiheämpää. Päivässä kulkee liian harvoin.” (Imatran Yhteislukio).

”Rasilasta enemmän busseja Imatralle” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Enemmän busseja Imatralle ja muualle opiskelupaikoille” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Bussi Ruokolahdelta useammin Imatralle ja toisinpäin” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Julkisissa liikenneyhteyksiä tulisi parantaa siten, että bussit kulkisivat useammin ja järkevään aikaan Ruokolahti ja Imatra väliä.” (Imatran Yhteislukio).

Turvallisuuden osalta esiin nousi tiestön kunnossapito ja hoito. Etenkin hiekoittamista ja auraamista talvi-aikaan haluttaisiin parantaa. Lisäksi toivottiin lisää katuvaloja ja liikennelympyröitä. Vaarallisiin risteyksiin toivottiin liikennevaloja etenkin koulun läheisyyteen.

”Teitä kunnostettaisiin aina kun tarvitaan” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Virtutjoen tiet voitaisiin aurata useammin” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Talvella säännöllinen auraus ja hiekoitus sekä kesällä tien huolto(etenkin pyörätiet).” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Katuvaloja Puntala-Huhtanen” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Katuvalot Ruokolahdelta Rautjärvelle, Kutostien laitaan.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”liikennevalot vaarallisiin kohtiin, jotta olisi turvallisempaa lapsien kulkea kouluun.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Ruokolahtelaisten nuorten parannus- ja kehittämisedat **harrastusmahdollisuuksiin** olivat muihin kuntiin verrattuna täsmällisempiä. Nuorille toivottiin muun muassa keilailua, tankotanssia, enemmän liikuntatunteja ja enemmän ohjattua toimintaa.

”Enemmän ohjattua toimintaa ja mahdollisuuksia koulu-ikäisille” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Ruokolahdella harrastusmahdollisuudet ovat rajalliset (lähinnä vain urheilutalolla)” (Imatran yhteislukio).

Liikuntapaikkojen osalta toivottiin eniten uimahallia. Lisäksi Ruokolahdelle toivottiin muun muassa moottoriurheilupaikkoja, kuten kelkkareittejä, koirapuistoa, tekonurmikenttää ja skeittipaikkaa. Nuoret toivoivat liikuntapaikkojen parempaa kunnossapitoa ja hoitoa.

"Hallin lattiat puhdistettaisiin useammin" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

"Ulkojäät olisi aurattu useammin ettei aina tarvitsisi kolata itse" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

"Ruokolahdella ja Imatralla olisi enemmän maneeseja joissa treenata" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

"Pääsisi pelaamaan säbää viikonloppuisin liikuntahalliin" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat enemmän **työmahdollisuuksia** ja työpaikkoja Ruokolahdelle. Työpaikoista toivottiin lisää tietoa ja mainostusta.

"Kesätöiden määrä rajallista ainakin Ruokolahdella. Imatralla enemmän." (Imatran Yhteisliikio).

"mainostettaisiin enemmän, esim. kauppojen ovissa" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Kulttuuritoiminnan osalta nuoret toivoivat, että Ruokolahdella olisi lisää ajanviettopaikkoja nuorille. Nuoret toivoivat etenkin elokuvateatteria tai lisää elokuvatarjontaa Ruokolahdelle. Kirjaston aukioloaika haluttiin pidennettävän.

"Elokuvateatteri tänne ja lisää ajanviettopaikkoja" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

"Enemmän paikkoja missä nuoret voi käydä soittamassa yksin tai bändin kanssa." (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

"Enemmän erilaisia retkiä esim. teatteriin koulussa." (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta haluttiin, että kouluterveydenhoitaja olisi useammin paikalla koulussa. Koulujen terveyspalveluista toivottiin myös enemmän tietoa.

"Pitäisi mainostaa esim. koulussa olevia terveyspalveluja enemmän. En saanut ajoissa apua, koska en edes tiennyt koulussamme olevan kuraattori ja psykologi." (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

"Ruokolahden terveysasemalla on saatava kokoaikainen lääkäri." (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat **opiskelupaikan saavutettavuuden** osalta, että lukio-opetusta olisi Ruokolahdella tai lähempänä omaa asuinkuntaa.

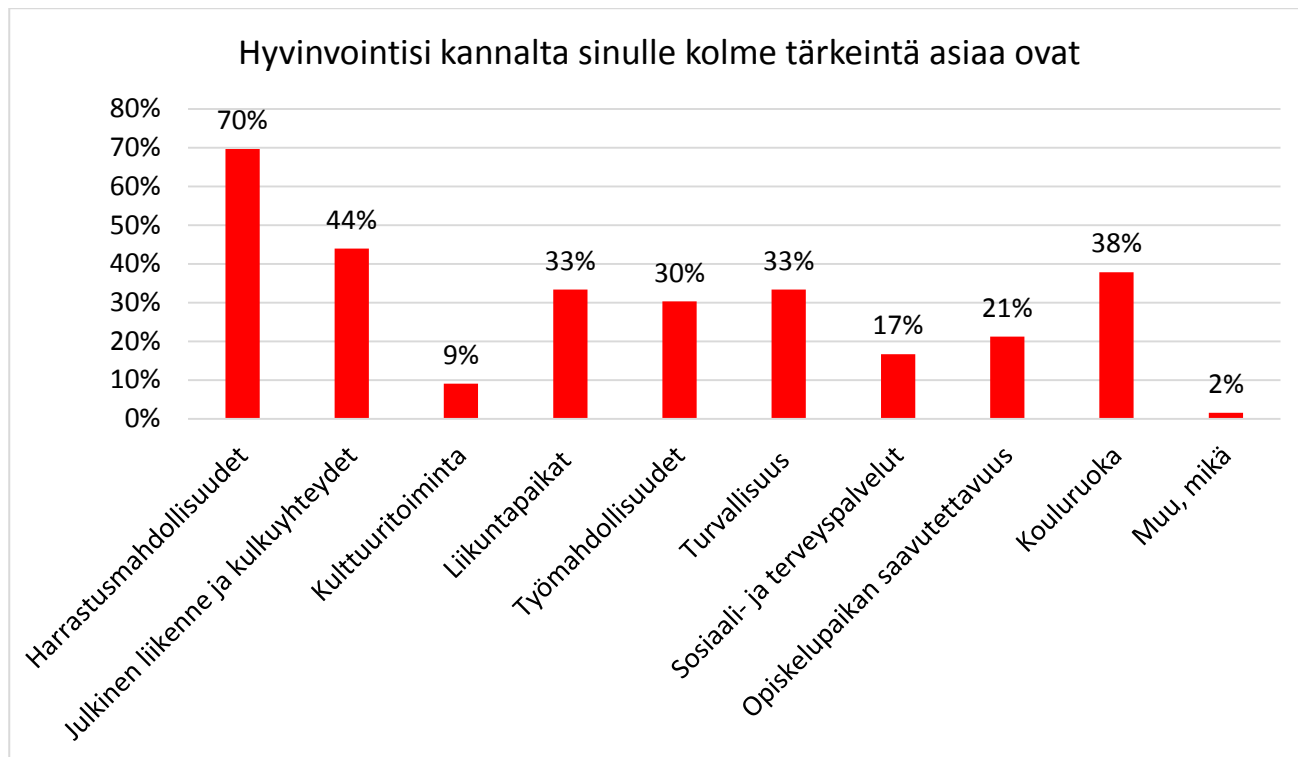
"Lukio olisi lähempänä" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

"Paikallinen lukio" (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

10. Savitaipale

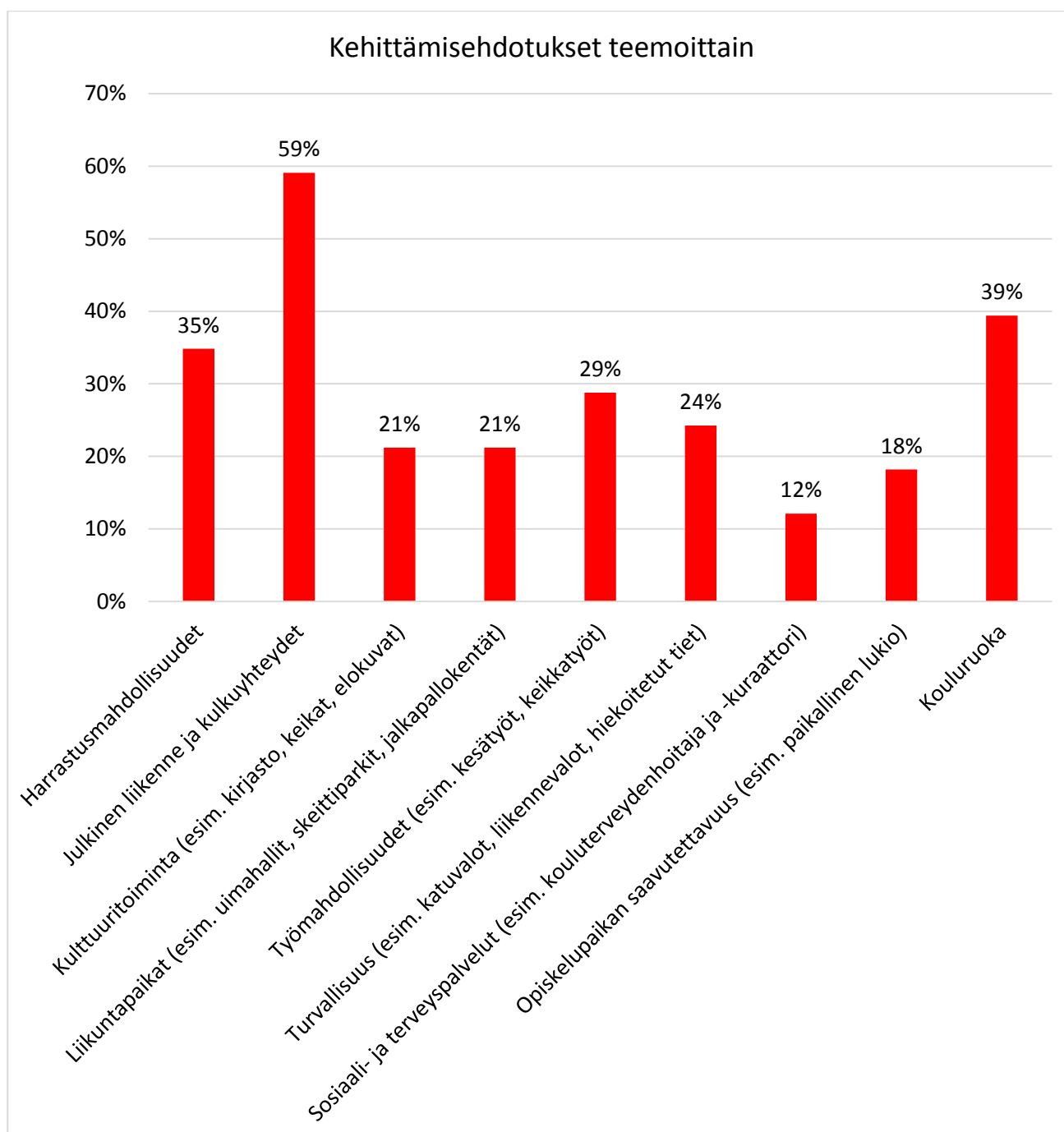
Savitaipaleelta kyselyyn vastasi 66 nuorta Europaeuksen koulusta ja Savitaipaleen lukiosta.

Vastaajat nostivat hyvinvointinsa kannalta merkittävimmäksi asiaksi harrastusmahdollisuudet. Toiseksi merkittävin oli julkinen liikenne sekä kulkuyhteydet ja kouluruoka. Liikuntapaikat, työmahdollisuudet ja turvallisuus nousivat myös hyvinvointiin vaikuttaviksi tekijöiksi. Kulttuuritoiminnalla ei ole suurta vaikutusta Savitaipaleen nuorten hyvinvointiin.

Kuva 16. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Savitaipale).

10.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 17. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Savitaipale).

Savitaipaleelle toivottiin lisää **julkista liikennettä** ja parempia **kulkuyhteyksiä**. Etenkin vuoroja Lappeenrantaan toivottiin lisää, samoin kuin julkista liikennettä Savitaipaleen ja Taipalsaaren välille. Etenkin Lappeenranta–Savitaipale -väliä koulussa käyvät kokivat, että bussiyhteydet ovat huonot ja bussiyhteydet eivät vastaa heidän tarpeitaan. Myös Mikkeli–Lappeenranta -välille toivottiin lisää kaukoliikenteen bussivuoroja, jotka palvelisivat samalla savitaipalealaisia. Vastauksissa toivottiin myös junayhteyttä Savitaipaleelle.

”Busseja kulkee liian vähän Lappeenrantaan.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Koululaisille pitäisi järjestää kyydityksiä enemmän. Esim. Lappeenrannassa toimiva 3 bussi on vain ajoitettu yliopistolaisille, mutta jos alkaa esim. lukiolaisella tai peruskoululaisella koulu 8 aamulla. Henkilön pitää päättää myöhästykö koulusta vai onko klo.7.15 aikaan keskustassa.

Samoin myös Savitaipaleelle kulkeville pitäisi järjestää enemmän busseja. Jos pääsee 13.30 koulusta joutuu odottamaan seuraavaa bussia joka tulee klo 15 ja on Lappeenrannassa klo 16:15. Aamuisin ei pääse kuin klo 6.55 Lpr matkakeskuksesta lähtevästä. Usein kouluni alkaa myöhemmin ja joudun turhaan heräämään 5.30 ja olemaan koulussa 1-3h tekemättä mitään.” (Savitaipaleen lukio).

”Käyn joka päivä Lpr-savitaipale välillä koulussa, joten toivoisin lisää bussiaikatauluja, että voisin mennä sinne kun koulu alkaa ja päästä silloin, kun se loppuu. On aika kurjaa odottaa 3-4 tunnin alkua, tai seuraavaa bussia Lappeenrantaan.” (Savitaipaleen lukio).

”Savitaipaleen ja Taipalsaaren välille julkista liikennettä. Nykyinen järjestely koulukyydeissä on surkea.” (Savitaipaleen lukio).

”Rautatieasema Savitaipaleelle!” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

Kouluruuan osalta nuoret toivoivat, että nuorille olisi tarjolla terveellistä, monipuolista ja ravitsevaa ruokaa. Nuoret toivoivat, että heiltä kysyttäisiin, mitä ruokaa he haluavat koulussa tarjottavan.

”Kouluruoka voisi olla monipuolisempaa” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Terveellistä ja monipuolista ruokaa päivittäin.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Terveellistä ja monipuolista kouluruokaa päivittäin. Sekä ruokaa jota nuoret oikeasti syövät.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Kouluruokailuun lisää vaihtoehtoja ruuan suhteen.” (Savitaipaleen lukio).

Savitaipaleelle toivottiin lisää **harrastusmahdollisuuksia**. Lisäksi nuoret toivoivat, että harrastaminen olisi heille edullisempaa ja harrastusmahdollisuuksia sekä eri lajeja tuettaisiin enemmän.

”Olisi mukavaa jos nuorille olisi enemmän harrastusmahdollisuuksia.” (Savitaipaleen lukio).

”Paremmat joukkueet ja joukkueille enemmän treenejä.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Tuettaisi monipuolisesti monia harrastuksia (esim ratsastus)” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Ilmaiset salikortit opiskelijoille” (Savitaipaleen lukio).

”Voisi olla enemmän infoa harrastusmahdollisuuksista” (Savitaipaleen lukio).

Nuoret toivoivat, että Savitaipaleella olisi enemmän **työmahdollisuuksia** etenkin kesäaikaan ja työmahdollisuuksia olisi myös alaikäisille. Lisäksi nuoret toivoivat, että saisivat työpaikoista enemmän infoa.

”Kesätyöpaikkoja pitäisi olla enemmän 15-vuotiaille” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Enemmän työpaikkoja kotikunnalla.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Kesätyöpaikkoja ja niiden hankkimismahdollisuuksia voisi mainostaa runsaammin.” (Savitaipaleen lukio).

Nuoret toivoivat, että **turvallisuuden** lisäämiseksi Savitaipaleella olisi enemmän kävelyteitä. He toivoivat myös, että katuvaloja olisi laajemmalla alueella ja niiden toimivuudesta pidettäisiin huolta. Muutamissa vastauksissa toivottiin parempaa talvikunnossapitoa.

”Katuvaloja pitäisi olla vähän enemmän” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Enemmän jalkakäytäviä Savitaipaleelle!” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Katuvalojen parempi kunnossapito, esim. rikkinäisten valojen nopea korjaaminen.” (Savitaipaleen lukio).

Liikuntapaikkojen osalta toivottiin, että Savitaipaleen ulkojälle saataisiin kaukalo ja jäätä pidettäisiin paremmassa kunnossa sekä että ulkojään yhteydessä olisi pukukoppi. Savitaipaleelle toivottiin myös jalkapallohallia sekä liikuntahallin laajennusta.

”Savitaipaleen ulkojälle kaukalo ja lämmitetyt pukukopit” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Jalkapallohalli ja parempi ulkojää” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

Kulttuuritoiminnan osalta toivottiin lisää nuorille suunnattuja tapahtumia sekä elokuvateatteria tai elokuvia Savitaipaleelle.

”Enemmän tapahtumia, järjestämällä niitä.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Enemmän mukavia lukupaikkoja kirjastoon” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

Opiskelupaikan saavutettavuuden osalta nuoret toivoivat, että Savitaipaleen lukioon pääsisi sisään helpommin ja keskiarvo olisi matalampi. Nuoret pitivät tärkeänä, että Savitaipaleella säilyy oma lukio.

”Haluaisin että Savitaipaleen lukioon pääsisi helposti.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Lukioihin pitäisi lisätä enemmän paikkoja, jotta paikalliset pääsisivät tai vaihtaa valitsemisjärjestelmää silleen, että ihmiset jotka hakevat toiselle paikkakunnalle laittavat syynsä miksi haetaan, joka voisi nostaa paikallisten opiskelijoiden mahdollisuutta päästä paikalliseen kouluunsa. Myös uusien koulujen rakentaminen voisi auttaa, esim. Entisen Lauritsalan lukion voisi herättää eloon” (Savitaipaleen lukio).

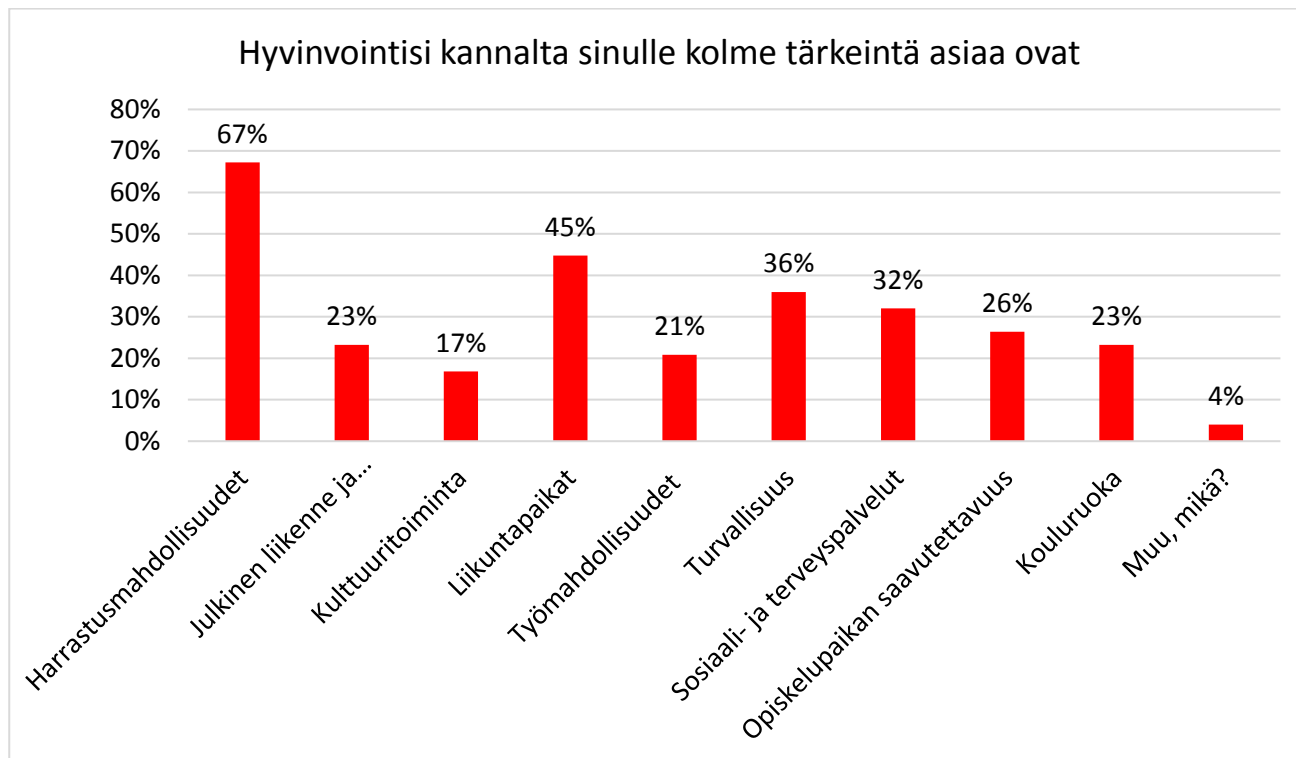
Sosiaali- ja terveystalveluiden osalta nuoret kommentoivat, että he ovat tyytyväisiä sote-palveluihin. Parannusehdotuksena nousi esille ainoastaan se, että kuraattorin toivottiin olevan useammin paikalla koulussa.

”Kuraattorin koululla olo olisi hyvä enempänäkin kuin parina päivänä viikossa.” (Savitaipaleen lukio).

11. Taipalsaari

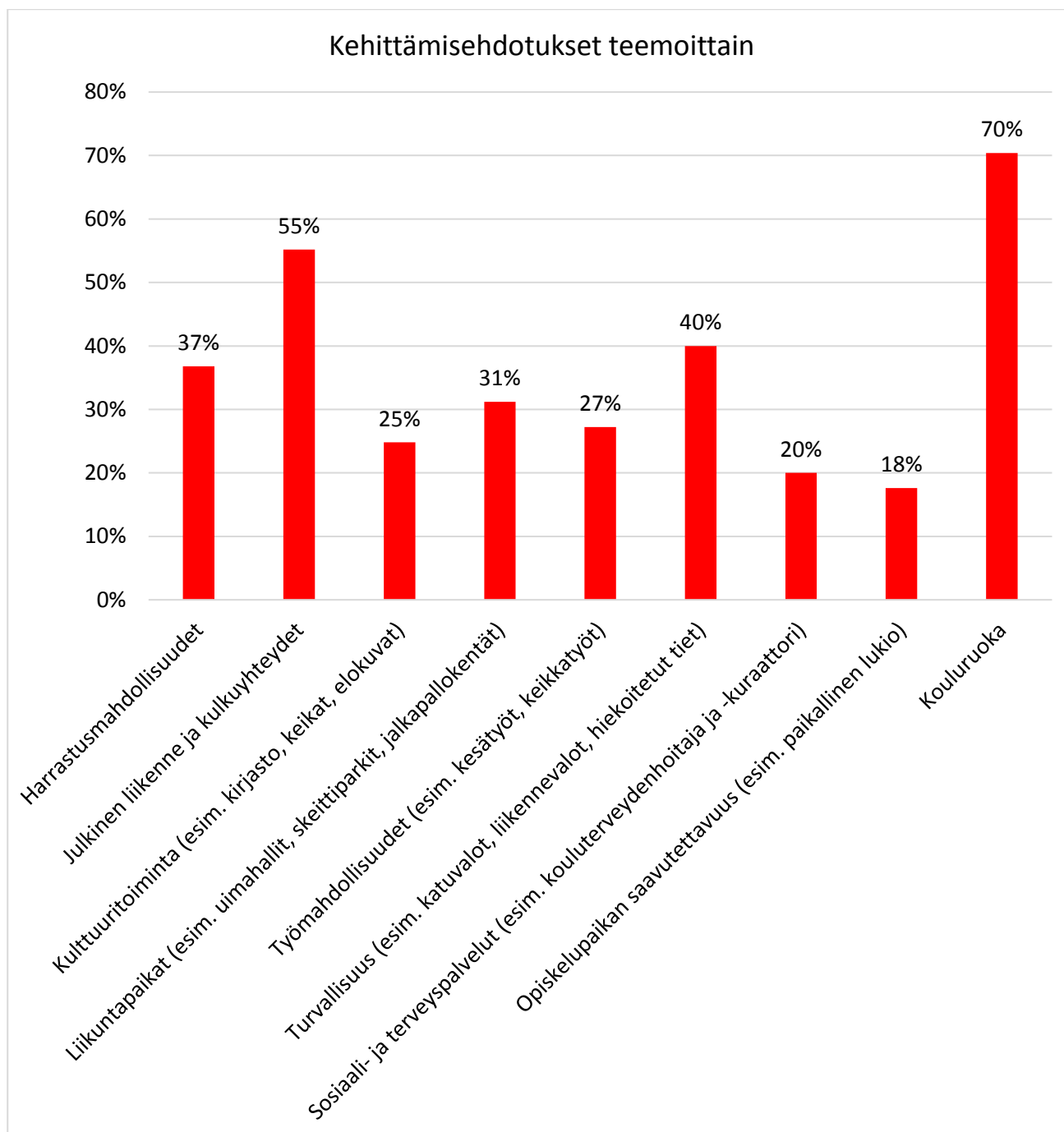
Taipalsaareltä kyselyyn vastasi 125 nuorta. Vastajat olivat pääsääntöisesti Saimaanharjun yhtenäiskoulusta. Muutamia vastaajia olivat Kimpisen lukiosta ja Saimaan ammattiopisto Samposta.

Harrastusmahdollisuudet ja liikuntapaikat nousivat Taipalsaaren vastauksissa nuorten hyvinvoinnin kannalta merkittävimmiten asioiksi. Muu, mikä -vastauskohdassa nousi esille esimerkiksi nuorisopalvelut ja perhe.

Kuva 18. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Taipalsaari).

11.1. Kehittämisehdotuksia ja kommentteja teemoihin

Kuva 19. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Taipalsaari).

Kouluruuan osalta toivottiin, että se olisi parempaa, monipuolisempaa ja laadukkaampaa. Salaattivalikoimaan toivottiin parannusta ja nuoret halusivat, että ruuan yhteydessä olisi tarjolla hedelmiä. Kouluruuan suunnittelussa toivottiin, että nuorten toiveet huomioitaisiin paremmin. Nuoret nostivat esille, että mieluisampi ruoka vähentäisi kouluruuan hävikkiä. Ruuan laadun parantamiseksi toivottiin, että kouluruokaan panostettaisiin enemmän myös rahallisesti.

”Kouluruoka voisi olla vähemmän teollisesti valmistettua.” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

”Vois olla useampia eri vaihtoehtoja ruoalle.” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

”Toivoisin että kouluruoan salaattit olisivat monipuolisempia ja kasvis ruokaa olisi aina tarjolla kaikille.” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

"Oppilaat voisivat osallistua ruokalistan suunnitteluun." (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

"Ihan perus mutta voisi olla monipuolisemmin tarjolla hedelmiä/salaattia." (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

Julkisen liikenteen kulkuyhteyksiä toivottiin paremmiksi etenkin Vehkatakaleen ja Rehulan sekä Lappeenrannan suuntaan. Lappeenrantaan haluttiin bussivuoroja myös ilta-aikaan ja viikonloppuisin. Bussivuoroja toivottiin katsottavan yhteen koulujen alkamis- ja päättymisaikojen kanssa, niin että odotusajat eivät olisi kohtuuttoman pitkiä. Hinnoittelun osalta toivottiin, että bussiliput olisivat edullisempia ja etenkin Lappeenranta-Taipalsaari välin hinnoittelua haluttiin edullisemmaksi.

"Enemmän bussilinjoja myös vehkatakaleen kautta" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Vehkatakaleelta tai Rehulasta enemmän julkista liikennettä esim. Bussi kuljetus" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Busseja voisi kulkea useammin kuin kerran suuntaansa (Rehulan suuntaan.) Se oli paljon parempi bussiaikataulu, kun kolmesti tai neljästi päivässä meni Rehulan suuntaan busseja. Nykyään menee vain 1, mikä vaikeuttaa paljon kotiin pääsyä ja muuta liikkumista." (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Bussien kulku koulun alkamisen mukaan" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Saimaanharjulta voisi mennä linja-autoja myöhemminkin." (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Viikonloppuisin voisi mennä enemmän busseja." (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Taipalsaarelle kulkisi useammin julkiset bussit eivätkä ne maksaisi niin paljon" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Bussi kaupunkiin maksaa 3,90€ Vois olla 2€" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Halvennetaan Taipalsaarella tai annetaan tukea" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Taipalsaari Lappeenrannan bussivyöhykkeisiin olisi tosi kätevää, pääsisi samalla lipulla vaihtamaan bussia keskustassa." (Kimpisen lukio).

Turvallisuuden osalta nuoret haluaisivat, että katuvaloja ja kävelyteitä olisi enemmän etenkin taajama-alueiden ulkopuolella. He toivoivat myös, että teiden talvikunnossapitoon panostettaisiin. Lisäksi toivottiin, että olisi enemmän liikennevaloja parantamassa ja lisäämässä turvallisuutta.

"Voisi olla enemmän kävelyteitä esim. Pienillä paikkakunnilla" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Konstun leikkipuistoon valot." (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Liikennevaloja risteyskiin enemmän" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Katuvaloja voisi olla enemmän ja liukkaista ja jäisiä teitä voisi hiekoittaa useammin." (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Hiekoitettuja enemmän, katuvalojen päällä olo järkevaksi ja liikenne valojen järjestelyä kovemmaksi" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Olisi hyvä saada katuvalot myös uudelle asfaltoidulle tielle" (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

"Tiet pitäisi hiekoittaa aikaisin aamulla, koska ne ovat usein liukkaat, kouluun mennessä." (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

Taipalsaarelle ja etenkin Saimaanharjulle toivottiin enemmän **harrastusmahdollisuuksia** nuorille. Etenkin ikäluokille suunnattuja harrastusmahdollisuuksia haluttiin lisäävän kunnassa. Harrastuksiin toivottiin kokeilumahdollisuuksia, jotta jokainen löytäisi itselleen mieleisen lajin. Lisäksi toivottiin enemmän ohjattua toimintaa. Nuoret toivoivat myös, että harrastusten hinnat olisivat nuorille edulliset.

”Enemmän mahdollisuuksia kokeilla asioita.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Enemmän erilaisia esim. Urheilulajeja ja kerhoja.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Pitäisi olla kaikille pääsy Lappeenrannan musiikkiopistoon myös Taipalsaaren puolelta” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Voisi olla pienemmille lapsille enemmän erilaisia kerhoja” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu).

Liikuntapaikkojen osalta nuoret toivoivat, että Taipalsaarella olisi oma uimahalli. Lisäksi toivottiin parempia ulkopelikenttiä sekä kuntosalia ja kuntosalilaitteita. Urheiluvälineiden käyttömahdollisuutta omatoimiseen harjoitteluun haluttaisiin lisää. Saimaanharjulle toivottiin enemmän ulkoliikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapitoon toivottiin parannusta.

”Saisi uudet pihapelikentät ja parempi beach volley kenttä” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Skeittipaikka uusittaisiin.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Taipalsaarella Saimaanharjulla voisi olla parempi kuntosali ja enemmän laitteita.” (Kimpisen lukio).

”Urheilukentällä enemmän mahdollisuuksia urheilla eri välineillä omatoimisesti.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Harrastuspaikkoja on runsaasti, mutta niiden kunnossapitoa voitaisiin parantaa. Esimerkiksi Vehkataipaleen koululla jäätä hoidetaan hoitajasta vaihdellen hyvin vaihtelevasti. jos kunta hoitaa kenttää, sitä ei jäädytetä tarpeeksi usein, mutta paikalliset asukkaat eivät välttämättä jaksaa jäädyttää sitä montaa talvea peräkkäin.” (Kimpisen lukio)

”Tänne voisi kehittää nuorille jotain vapaa-ajan oleskelu paikkoja.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat, että Taipalsaarella olisi enemmän tarjolla työpaikkoja ja **työmahdollisuuksia**. Etenkin nuorille (yläasteikäisille) toivottiin lisää työpakkoja. Nuoret toivoivat, että työmahdollisuuksista tiedotettaisiin enemmän ja työpaikkojen hakuun olisi mahdollista saada neuvontaa.

”Olisi enemmän kesätyö paikkoja omalla kotikylällä” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Voisi olla enemmän tietoa että mihin pääsee.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Kesätöitä voisi olla enemmän ja eri vaihtoehtoja 14- vuotiaillekin” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Olisi helpompi saada ja saisi enemmän palkkaa ja työhakemuksen tekoa opetettaisiin enemmän” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

Kulttuuritoiminnan osalta nuoret toivoivat enemmän nuorille suunnattua toimintaa Taipalsaarelle. Nuoret toivoivat, että Taipalsaarella olisi enemmän keikkoja ja elokuvia tarjolla. Kirjaston valikoimasta haluttaisiin laajempi ja että kirjastossa olisi pidemmät aukioloajat.

”täällä voisi olla enemmän keikkoja :)” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

”Kirjaston pitäisi olla auki pidempään ja avautua aikaisemmin Taipalsaarella.” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta nuoret toivoivat, että kouluterveydenhoitaja ja kuraattori olisivat useammin paikalla koulussa ja heidän luokseen pääsisi helposti. Kunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta

toivottiin, että sosiaali- ja terveyspalveluita olisi tarjolla kunnassa laajemmin ja palveluiden pariin pääsisi nopeammin.

”Kouluterveydenhoitaja olisi joka päivä koululla” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Kirkonkylälle ja Saimaanharjulle omat terveyden hoitajat ja koululääkärit.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Kuraattorin pitäisi olla joka päivä koululla jotta koska vain voisi mennä juttelemaan.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Olisi hyvä, jos kouluterveydenhuolto olisi samassa rakennuksessa koulun kanssa.” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

”jonkinlainen terveysasema myös Vehkataipaleelle” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Terveyden hoitajalle pääsisi muunkin kuin vain koulu vaivan takia” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Olisi hyvä jos pääsisi puhumaan Lasten ja Nuorten talolle nopeammin, odotusaika oli aika pitkä.” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

Opiskelupaikan saavutettavuuden osalta nuoret toivoivat paikallista lukiota Taipalsaarelle. Muutamat vastaajista nostivat esille, että jatko-opiskeluja varten kunnan nuoria voitaisiin tukea esimerkiksi kustantamalla heidän bussimatkansa opiskelupaikkakunnalle. Nuoret nostivat esille myös ongelman bussivuoroissa opiskelupaikan ja kotikunnan välillä, johon toivottiin parannusta.

”Paikallinen lukio olisi suuri edistysaskel ja tärkeä asia, varsinkin niille jotka jo nyt tulevat kouluun kaukaa.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Voisi olla enemmän jatko-opiskelu mahdollisuuksia lähempänä” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

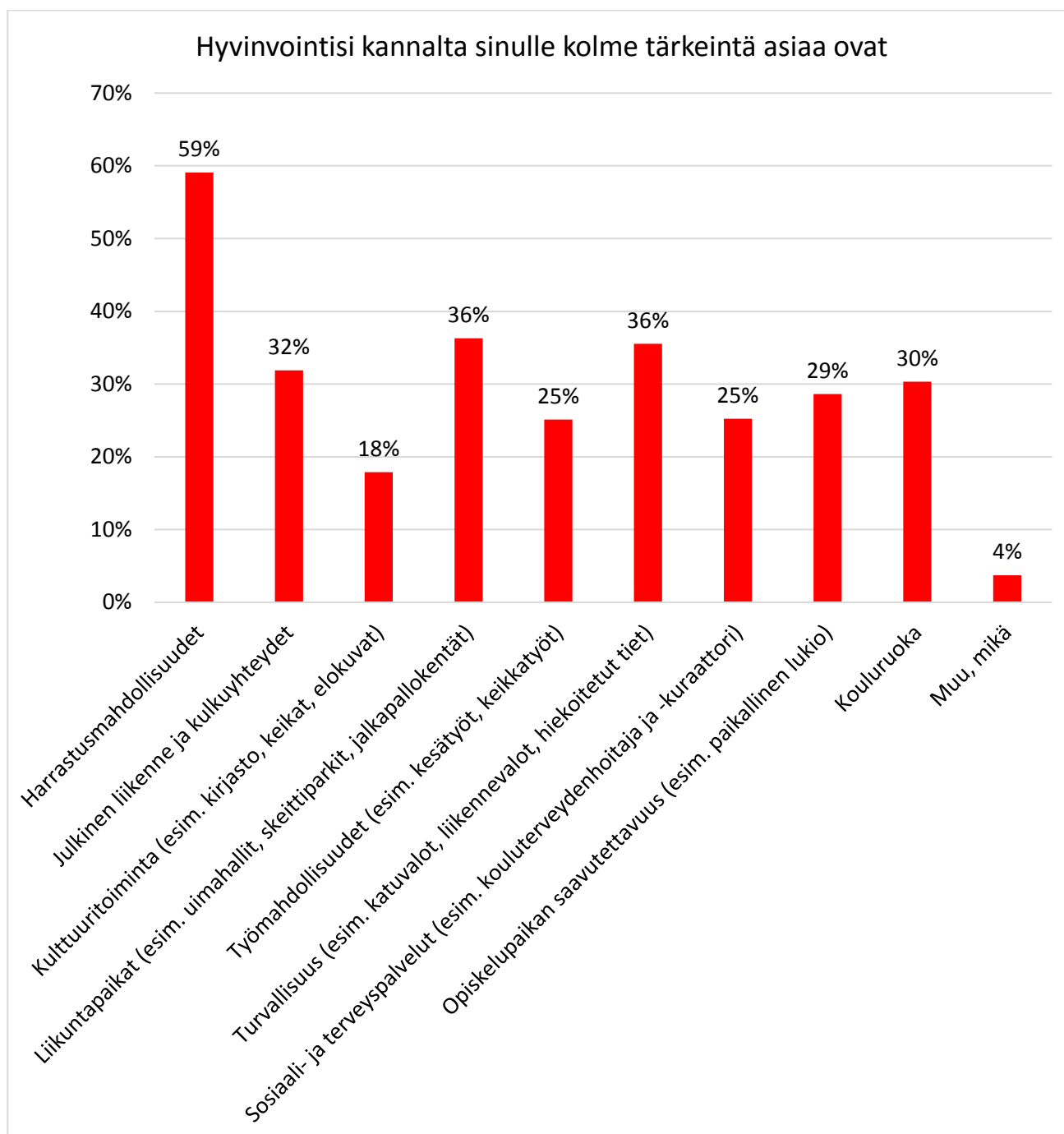
”Bussimatkan voisi kunta maksaa, jos lukio on kaukana” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Lähempänä, aikataulut paremmaksi ja kuljetus aisoihin” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

12. Maakunnallinen koonti

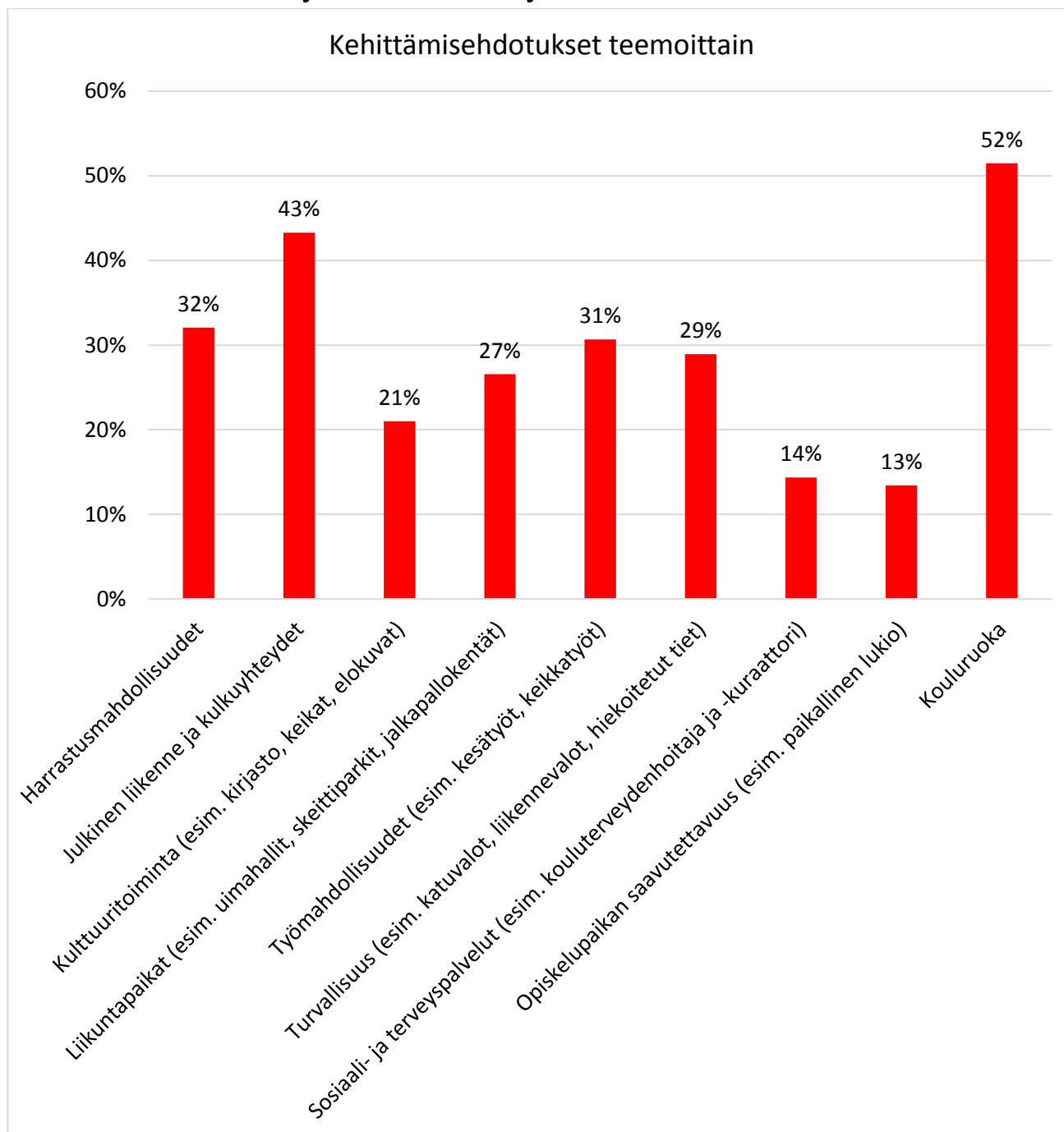
12.1. Nuorten hyvinvointiin vaikuttavat asiat

Koko maakunnan osalta nuorten hyvinvoinnin kannalta merkittävämmäksi asiaksi vastausten perusteella nousi harrastusmahdollisuudet (59 %). Turvallisuus ja liikuntapaikat nousivat toiseksi merkittävimmäksi (36 %) ja kolmanneksi nousi julkinen liikenne ja kulkuyhteydet. Vähiten merkittävä asia nuorten hyvinvoinnin kannalta oli kulttuuritoiminta. Muu mikä -vastausvaihtoehtokohdassa nousi esiin muun muassa kaverit ja läheiset, tietokonepelit, moottoriurheilu sekä ruoka (kotiruoka, pikaruoka).

Kuva 20. Nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeät asiat (Etelä-Karjala).

12.2. Mitä voimme jatkossa kehittää ja miten?

Kuva 21. Mitä asioita nuorten haluavat kehittää ja miten, kommenttien prosenttiosuudet teemoittain (Etelä-Karjala).

Maakunnallisesti eniten kehittämisehdotuksia ja kommentteja tuli **kouluruokaan** liittyen. Kommenteissa ei ollut suuria eroja kunnittain. Yleisesti toivottiin maistuvampaa, monipuolisempaa ja laadukkaampaa ruokaa, mutta kouluruoka sai myös kehuja ja sen vastaajat korostivat, että sen laatu on parantunut ajan myötä. Kouluruuan toivottiin olevan sellaista, että nuoret jaksavat sillä koko koulupäivän ajan. Lisäksi nuoret toivoivat, että kouluissa olisi tarjolla välipalaa joko ilmaiseksi tai pientä maksua vastaan. Välipalamyyntiä voisi olla esimerkiksi oppilaskunnan tai vanhempaintoimikunnan ylläpitämässä kioskissa/kahviossa tai välipala-automaattissa. Vaikuttamispäivillä nousi esiin idea ruokailulla ylijääneen ruuan tarjoamisesta välipalana. Näin ollen saataisiin hävikki pienemmäksi ja hyöty opiskelijoille.

”Ruokaa voisi parantaa ja kehittää jotta enemmän koululaisia söisi ruokaa” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

”Terveellistä ja monipuolista kouluruokaa päivittäin. Sekä ruokaa jota nuoret oikeasti syövät.” (Europaeuksen koulu, yläkoulu).

”Ruokalistalla on edelleen sellaisia ruokia, joista hyvin harva pitää. Kouluruoka on kyllä parantunut viime vuosina, mutta listoja voisi vielä hieman päivittää.” (Itä-Suomen koulun lukio).

”Haluaisin kehittää kouluruokaa, koska koulussa pitäisi mielestäni olla hyvää ruokaa, jolla jaksaisi koko päivän.” (Joutsenon koulu, yläkoulu).

”Haluaisin parantaa kouluruoan laatua, vaikka kouluruoka on jo nyt hyvää, niin se ei aina täytä koulupäivän loppuun asti. Ruoan pitäisi olla oikeasti täyttävää, jotta opiskelijat jaksaisivat opiskella klo16 asti.” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

Ruokavaihtoehtojen toivottiin olevan monipuolisia ja huomioivan erityisruokavaliot. Etenkin kasvisruuan laatuun toivottiin parannusta, jotta se olisi hyvää ja monipuolista kasvissyöjille, mutta myös potentiaalinen vaihtoehto muille ruokailijoille valittavaksi. Ruokailun yhteyteen toivottiin enemmän hedelmiä ja leipä- sekä saattivalikoimaa haluttiin laajemmaksi.

”Laadukkaampaa kasvisruokaa, jossa on huolehdittu riittävästä ravintoaineiden saamisesta, koska nykyisessä ruuassa ei aina ole tarpeeksi esim. Proteiinia. Monipuolisempia kasvisvaihtoehtoja, eikä aina soijarouhetta” (Parikkalan lukio).

”Parempia kasvisruokia enemmän. Koulun kasvisruuat antavat todella huonon kuvan kasvisruuasta, eikä ruuat ole 100% kasviperäisiä. Ruuissa pitäisi hyödyntää erilaisia proteiinin lähteitä sekä tuoreita kasviksia. Vegaanina tulee harvoin syötyä koulussa heikon kasvisruuan takia, eikä kasvisvaihtoehtoa aina edes ole. Lisään tähän vielä, että kasvisruokien valmistaminen on todella edullista verrattuna liharuokiin. Todellakin kaikkiin kouluihin edes 2. vaihtoehdoksi 100 % kasviperäistä ruokaa.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Myös erityisruokavaliot otettaisiin paremmin huomioon ja kaikkia ruokalajeja olisi yhtä paljon kuin sekasyöjillä.” (Saimaanharjun koulu, yläkoulu).

”On hyvä, että on yleensä kasvis- ja lihavaihtoehto. Olisi kiva jos olisi aina molemmat vaihtoehdot.” (Mansikkalan koulu, yläkoulu).

”Kouluruoka voisi olla lähiruokaa ja terveellisempää.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Ruokalajien osalta oli paljon hajontaa toiveissa. Osa vastaajista halusi, että kouluruoka olisi peruskotiruokaa, kun taas toiset toivoivat mausteisempaa ja eksoottisempaa ruokaa. Lähes joka kunnasta ehdotettiin, että nuorille järjestettäisiin kysely, jossa kysyttäisiin nuorten toiveruokia ja ruokalistat suunniteltaisiin toiveiden perusteella. Useissa vastauksissa korostettiin, että valmistamalla nuorille mieluisia ruokia, voitaisiin samalla pienentää ruokahävikkiä. Vaikuttamispäivien ryhmätyöskentelyssä syntyi idea ruokaraadista, jossa nuoret antaisivat palautetta ja kehittämisehdotuksia sekä suunnittelisivat kouluruokaa yhdessä ruokapalveluista vastaavien kanssa. Nuoret kommentoivat, että kouluruokaan tarvitaan lisää rahaa, jotta ruuan laatua saadaan parannettua. Vaikuttamispäivillä keskusteltiin myös koulun ruokailutiloista sekä ruokailusta ylipäätään. Nuoret toivoivat, että koulun ruokailutila olisi viihtyisä ja ruokailuun olisi varattuna riittävästi aikaa ja, että ruokailu olisi rauhallinen. Vaikuttamispäivillä ehdotettiin, että nuoria voisi ottaa mukaan ruokailutilan suunnitteluun. Kouluruokaan liittyvät kaikki kyselystä saadut kommentit on toimitettu Saimaan Tukipalvelut Oy:n ruokapalveluille tiedoksi.

”Jokaisessa koulussa järjestettäisiin kysely, jossa kysyttäisiin lasten ruokamieltymyksistä.” (Kesämäenrinteen koulu, yläkoulu).

”Kouluruokailua voisi parantaa, ymmärrän että ei ole rahaa mutta kuitenkin toivottavan että oppilaat söisivät paremmin, niin voisiko oppilaiden toiveita sitten kuunnella enemmän kouluruokaan liittyen. Olisi mukavampi mennä syömään kun siellä olisi mieleistä ruokaa.” (Lauritsalan koulu, yläkoulu).

”Ruokalistoja suunniteltaessa voisi tehdä tilastoa, mitkä ruuat menevät eniten biojätteeseen ja sen mukaan vaihtaa listalle mieluisempia ja ns. parempia ruokia. Hinta on iso vaikuttaja tietysti asiassa, mutta samalla tavalla se raha menee hukkaan, kun monen mielestä pahoja ruokia ei syödä tai niitä maistetaan ja sitten pistetään roskakoriin. Samaan aikaan myös eniten rakastettuja ruokia katoaa listalta ja vaikka se ei olekaan päättäjien vika suoraan, että nuoret eivät tykkää tarjotusta ruuasta, pitäisi minun mielestäni ajatella kohdetta, kenelle ruokaa suunnitellaan. Mikäli päättäjät ovat itse koskaan edes maistaneet ruokia, joita listoille laiteaan.” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

Maakunnallisesti toiseksi eniten kommentteja ja kehittämisideoita tuli **julkiseen liikenteeseen ja kulkuyhteyksiin** liittyen. Tämä teema puhututti myös nuorten vaikuttamispäivässä, joista tuli hyviä ideoita julkisen liikenteen kehittämiseen. Jokaiseen kuntaan toivottiin lisää kunnan sisäistä bussiliikennettä, mutta pienempien kuntien osalta toive painottui enemmänkin julkisten liikenneyhteyksien toimivuuteen kunnan ja kaupungin (Imatra ja/tai Lappeenranta) välillä. Kaupungeissa (Imatra ja Lappeenranta) korostui kaupunkien sisäiset bussiyhteydet sekä bussiyhteyksien tarve kaupunkien haja-asutusalueille.

”Syrjäseuduille enemmän julkisia yhteyksiä kaupunkeihin.” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”enemmän julkista liikennettä pienemmillä paikkakunnilla” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

”Busseja kulkisi enemmän syrjäisille seuduille.” (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, yläkoulu).

Lähes kaikkien kuntien kohdalla nousi esiin aikatauluongelmat. Bussiaikatauluja toivottiin synkronoitavan koulujen alkamis- tai loppumisajan kanssa, ettei odotusajat ja näin ollen koulupäivät olisi kohtuuttoman pitkiä. Pitkät odotusajat nousivat esille etenkin kunnista kaupungeissa käyvien opiskelijoiden kohdalla sekä kuntien ja kaupunkien syrjäisemmillä alueilla asuvien kohdalla. Vaikuttamispäivillä keskusteltiin siitä, että naapurikunnat tai jopa koko maakunnan kunnat voisivat suunnitella bussiyhteyksiä yhdessä, niin että matkakäytut selkeytyisivät. Samalla myös bussimatkojen hinnoittelua voitaisiin selkeyttää ja yhtenäistää sekä löytää myös nuorille edullisia ratkaisuja.

”Mikäli kouluja lakkautetaan ja perustetaan koulukeskuksia, bussien täytyy kulkea niin, että koulunkäynti ei vaikeudu. Lisäksi kaupungit voisivat perustaa pisteitä, joista voi lainata pyörä/sähköpyörä ilmaiseksi käyttöön, jonkinlaisella henkilöllisyyden todistamisella tietenkin.” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

Kouluaikojen lisäksi ilta- ja viikonloppuaikojen bussivuoroissa on puutteita niin kuntien sisäisissä kuin myös kuntien välisissä bussivuoroissa. Nuoret korostivat, että iltaisin ja viikonloppuisin on vaikea tai mahdotonta päästä esimerkiksi harrastusten pariin julkista liikennettä käyttäen. Lisäksi heikko julkinen liikenne ilta- ja viikonloppuisin hankaloittaa työmahdollisuuksia, kun kulkeminen on hankalaa ja paikoin jopa mahdotonta julkista liikennettä käyttäen. Sama ongelma nousi esiin loma-aikoina, jolloin usein bussivuoroja vähennetään.

”Voisi julkista liikennettä olla enemmän peräkyllillä, vapaa-aikanakin, vaikea on tältä päältä esim. Harrastuksiin” (Ruokolahden koulu, yläkoulu).

Nuoret toivoivat, että julkisen liikenteen vuorojen lisäys ja palveluiden parantaminen lisäisi myös julkisen liikenteen käyttöä. Käyttöä voisi lisätä myös edullisempi hinnoittelu. Hinnoittelun osalta nuoret toivoivat helpotusta bussilippujen hintoihin etenkin koululaisille ja opiskelijoille. Vaikuttamispäivillä ehdotettiin erillistä nuorisotaksaa paikallisliikenteeseen tai ilmaista julkista liikennettä alaikäisille. Nuoret nostivat esiin, että esimerkiksi harrastamiselle tuo lisähintaa se, jos harrastusten pariin pitää liikkua bussilla. Lisäksi nuoret toivoivat, että mikäli omassa kunnassa ei ole tarjolla esimerkiksi lukiopaikkaa ja lukioon joutuu lähtemään toiselle paikkakunnalle, voisi kunta tukea oppilasta ilmaisella bussilipulla.

”Kehitetään linja-autoliikennettä, jotta tasa-arvoiset liikenneyhteydet olisivat kaikille. Julkisen liikenteen muuttaminen halvemmaksi? Lisäisi julkisten liikenteen käyttöä ja vähentäisi yksityisautoilun päästöjä.” (Kimpisen lukio).

Julkisen liikenteen aikataulujen osalta toivottiin, että ne olisi helpommin löydettävissä. Nuoret ehdottivat, että joka kunnassa voisi olla mobiilisovellus, josta pystyisi reaaliaikaisesti seuraamaan bussin liikkumista sekä hakemaan tietoa bussivuoroista. Aikatauluihin ja bussilinjoihin toivottiin selkeytystä ja maakunnan bussiyhteyksistä toivottiin yhtenäistä nettialustaa, josta myös kuntien väliset bussivuorot sekä kaukoliikenteen bussivuorot olisivat helposti löydettävissä ja selkeästi esillä.

Ratkaisuehdotuksena kulkemisiongelmiin etenkin haja-asutusalueilta nostettiin vaikuttamispäivissä esille esimerkiksi kimpapakuljetukset, jossa yhdistettäisiin koulukuljetukset sekä haja-asutusalueiden kuljetukset tai kutsutaksipalvelu. Nuoret tunnistivat myös MaaS:n (Mobility as a Service) mahdollisuudet tulevaisuudessa.

Vaikuttamispäivillä nousi esiin ideoita vaikuttamismahdollisuuksista ja -kanavista julkisen liikenteen kehittämiseksi. Aikataulujen suunnitteluun toivottiin vuorovaikutteisuutta palveluiden käyttäjien kanssa. Palveluiden käyttäjille voitaisiin järjestää esimerkiksi tilaisuuksia, jossa he pääsisivät esittämään toiveitaan ja tarpeitaan suoraan (liikennefoorumi). Myös jokin välikanava (esim. kysely) tai mobiilisovellus voi olla helppo tapa vaikuttaa. Nuoret ehdottivat vaikuttamispäivillä, että koulut voisivat tehdä kootusti ”adressin” siitä, mitä vuoroja tarvittaisiin ja mitä vuoroja pitäisi muuttaa, jotta ne aikataulullisesti olisivat koulupäiviin sopivia.

Vaikuttamiskyselyn osalta huomattiin jälkikäteen, että teemavaihtoehtoissa ei ollut ollenkaan ympäristö- tai ilmastoteemaa. Nuorten vastauksissa ympäristö- ja ilmastoasiat nousivat eniten esille julkisen liikenteen osalta. Vaikuttamiskyselyssä julkisen liikenteen biokaasu- tai sähköbussit nousivat vain muutamissa vastauksissa esille, mutta vaikuttamispäivillä ympäristöystävällisemmästä julkisesta liikenteestä keskusteltiin enemmän. Nuoret toivovat, että julkisessa liikenteessä panostettaisiin biokaasu- ja sähköbusseihin. Nuoret toivoivat myös junaliikenteen parantamista. Etenkin rautjärveläiset nuoret nostivat esiin sen, että junavuorojen lakkautus Simpeleen asemalta hankaloitti rautjärveläisten nuorten elämää ja nuorilla oli huoli siitä, että jatkuvatko korvaavat bussiyhteydet. Junan toivottiin pysähtyvän myös Luumäen asemalla ja kuntakohtaisissa vastauksissa nousi esille myös toive junayhteydestä Savitaipaleelle. Lähiliikenteen junia toivottiin Etelä-Karjalan maakuntaan.

Harrastusmahdollisuuksien osalta jokaiseen maakunnan kuntaan toivottiin lisää harrastusmahdollisuuksia. Liikuntalajien lisäksi toivottiin erilaisia kulttuuriharrastuksia (esim. musiikki, taide). Nuoret halusivat harrastustoimintaa, johon ei tarvitse sitoutua ja joka olisi vain harrastustoimintaa, eikä tähtäisi kilpaurheiluun. He toivoivat enemmän lajikokeilumahdollisuuksia, joita voitaisiin järjestää esimerkiksi koulun liikuntatuntien yhteydessä sekä esimerkiksi harrastusryhmiä, joissa kokeiltaisiin eri lajeja. Myös kurssimuotoista harrastustoimintaa toivottiin lisää sekä pop-up -tyyppisiä lajikokeiluja. Nuoret toivoivat, että eri lajeja pääsisi kokeilemaan ilmaiseksi tai pienellä maksulla, niin että opiskelijaystävällisesti pystyisi löytämään itselleen sopivan ja itseään kiinnostavan harrastuksen. Nuoret kokivat, että nuorille suunnattuja harrastusmahdollisuuksia on vähän ja niin sanottuja matalankynnyksen ”höntsäjoukkueita” ei ole tarjolla nuorille. Nuoret nostivat esiin sen, että harrastustoiminnasta on vaikeaa löytää tietoa (mitä, missä, milloin) ja he toivoivat, että nämä tiedot olisivat helposti löydettävissä esimerkiksi internetistä.

”Enemmän liikuntaryhmiä niille, jotka eivät halua harrastaa kilpailutasolla. Puulaakijoukkueita nuorille, balettia niille jotka eivät veny.” (Kimpisen lukio).

Julkisen liikenteen ja kulkuyhteyksien yhteydessä nousi esiin se, että harrastusten pariin voi olla hankalaa päästä julkista liikennettä käyttäen, etenkin iltaisin ja viikonloppuisin. Vaikuttamispäivillä pohdittiin sitä, saisiko harrastustoimintaa integroitua koulupäivien yhteyteen, jolloin harrastaminen olisi mahdollista myös niille, joille liikkuminen iltaisin ja viikonloppuisin harrastusten pariin on hankalaa. Integroiminen voisi tarkoittaa myös erilaista harrastustoimintaa koulupäivien yhteyteen, esimerkiksi liikuntavälitunteja tai kirjastovälitunteja. Huomioitavaa on, että integroiminen koulupäivien yhteyteen toimii ala- ja yläkoulussa, mutta ei välttämättä toisen asteen oppilaitoksissa.

Kyselyssä esiin nousi harrastusten hinta. Nuoret toivoivat lisää edullisia ja ilmaisia harrastusmahdollisuuksia. Nuoret nostivat esiin sen, että harrastusten hinnat tulee olla kohtuullisia, jotta myös heikommin toimeentulevilla on varaa harrastaa. Harrastamisen tukeminen ehkäisee syrjäytymistä ja parantaa hyvinvointia. Vaikuttamispäivillä pohdittiin, voisiko jokaisella lapsella ja nuorella olla oikeus yhteen maksuttomaan harrastukseen, esimerkiksi kunnan tukemana. Myös tietoa harrastusten tukemisesta toivottiin paremmaksi. Nuoret pohtivat myös sitä, että kuntien pitäisi tukea enemmän järjestöjä ja seuroja, jotta harrastamisen hinnat saataisiin pysymään matalina. Kunnilta toivottiin myös enemmän kuntien itsensä järjestämää harrastustoimintaa, esimerkiksi erilaisia kerhoja.

Työmahdollisuuksien osalta nuoret toivat esille, että työtä on hankala saada, jos ei ole aiempaa työkokemusta tai koulutusta alalle. Koko maakuntaan toivottiin enemmän (kesä)työpaikkoja nuorille, myös alaikäisille. Työpaikkoja koettiin olevan vähän tarjolla etenkin pienemmissä kunnissa ja niin kuin julkinen liikenne ja kulkuyhteydet -kohdassa jo ilmeni, niin julkisen liikenteen vähäisyys tai puuttuminen (etenkin loma- ja iltapäiväaikoina ja viikonloppuisin) hankaloittaa myös työssäkäyntiä, jos ei ole ajokorttia. Nuoret toivoivat, että tarjolla olisi myös lyhempiä jaksoja (esim. loma-aikoina tai viikonloppuisin), joissa saisi kartutettua työkokemusta.

”Enemmän mahdollisia kesätöitä myös pienemmissä kunnissa asuville.” (Taavetin lukio).

”Pikkukunnissa ei tahdo olla kesätöitä nuorille. Jos työpaikka löytyy se tarkoittaa kaupassa tuotteiden järjestelyä.” (Parikkalan lukio).

Nuoret toivoivat, että maakunnan yritykset ottaisivat enemmän ja avoimemmin nuoria töihin. Maakuntaan tarvitaan lisää matalankynnyksen työpaikkoja nuorille. Vaikuttamispäivillä pohdittiin, että nuorille sopivia töitä ei ehkä tiedosteta olevan tai sitten ongelma on siinä, että ei ole aikaa opastaa nuoria töihin. Nuorille ei myöskään ehkä osata ohjata heille sopivia töitä. Ongelmana voi olla myös se, että yritykset eivät tiedä eri työllistämismahdollisuuksista.

Vaikuttamispäivillä käytiin keskustelua yritysten ja koulujen välisen yhteistyön lisäämisestä nuorten työllistämisen parantamiseksi ja helpottamiseksi. Koulutunneilla voitaisiin tehdä yritysvierailuita eri yrityksiin ja tutustua näin ollen yritysten toimintaan sekä yrityksistä voitaisiin tulla esittäytymään kouluille. Vaikuttamispäivillä pohdittiin myös, voisiko yrityksille tarjota (taloudellista) tukea, jotta nuoria palkattaisiin helpommin töihin.

Kouluille toivottiin lisää työhön valmentavaa toimintaa, kuten yrittäjyyskursseja sekä kursseja, joissa olisi mahdollisuus suorittaa esimerkiksi hygieniapassi ja työturvallisuuskortti. Esimerkiksi Sammonlahden koulussa 9. luokkalaisille annetaan työnhakuneuvontaa. Tällaisten käytäntöjen toivottiin laajenevan myös maakunnan muihin kouluihin. Koulujen opinto-ohjaajilta toivottiin listausta nuorille sopivista työpaikoista, josta selviäisi haluprosessi, työnkuva ja yhteyshenkilö. Lisäksi ehdotettiin, että koulujen vanhemmat opiskelijat tai työllistyneet opiskelijat kertoisivat muille, kuinka saivat töitä sekä jakaisivat vinkkejä ja kokemuksiaan työnhakusta, työpaikoista sekä työstä.

Kuntien kesätyösetelit on koettu hyväksi keinoksi työllistää nuoria ja käytännön toivottiin jatkuvan sekä leviävän myös kuntiin, joissa se ei ole käytössä. Kunnilta toivottiin kuitenkin myös lisää erilaisia toimenpiteitä nuorten työllistämiseksi. Esiin nostettiin esimerkiksi työllistämistakuu tietyille ikäryhmälle. Lisäksi toivottiin että työllistymistä tuettaisiin maakunnallisesti, yli kuntarajojen. Vaikuttamispäivillä keskusteltiin myös nuorten omasta yritystoiminnasta, esimerkiksi 4H -yhdistyksen kautta pystyy perustamaan oman 4H-yrityksen, joka voi tarjota muun muassa apua kotitöihin. Tästä olisi kuitenkin hyvä saada lisätietoa ja opastusta sekä kannustusta tämän tyyppiseen toimintaan.

Työmahdollisuuksista toivottiin enemmän tiedottamista esimerkiksi sosiaalisen median ja koulun (Wilma ja ilmoitustaulut) kautta. Työpaikoista voisi olla mainoksia myös muissa nuorten käyttämissä tiloissa, kuten nuorisotiloissa ja kirjastoissa. Mobiilisovelluksia työnhakuun ja työpaikkailmoituksiin on olemassa (esim. Work

Pilot), mutta ongelmana on, miten käyttäjät saadaan löytämään sovellukset ja käyttämään niitä. Nuorisopalveluiden, TE-toimiston ja koulujen roolia pidettiin keskeisenä työmahdollisuuksista tiedottamisessa. Tiedottamisen osalta erilaisia rekrytointitapahtumia pidettiin hyvinä ja niitä toivottiin lisää.

Kyselyn ja vaikuttamispäivien pohjalta nousi esiin myös se, että nuoret kokevat saavansa liian vähän tukea ja opetusta työn hakemiseen (CV ja työhakemus) sekä työelämän pelisääntöihin. Nuoret toivoivat, että järjestettäisiin enemmän työhakemus- ja CV-klinikoita sekä opastusta uudensuolaan työhakemuksiin (esim. videohakemukset). Nuoret halusivat myös lisää tietoa esimerkiksi työehdoista.

Turvallisuuden osalta kyselystä nousi esille etenkin huoli teiden ja väylien talvikunnossapidosta (auraus ja hiekoitus). Vastauksiin vaikutti todennäköisesti se, että auraus ja hiekoitus oli annettu esimerkkinä vastausvaihtoehdossa, mutta oletettavaa on, että runsasluminen talvi näkyi myös vastauksissa. Talvikunnossapitoa toivottiin etenkin kevyen liikenteenväylille, koska nuoret liikkuvat paljon pyöräillen ja kävellen. Aurausta ja hiekoitusta toivottiin tehtävän hyvissä ajoin aamulla, jotta väylät olisivat kunnossa jo siihen aikaan, kun nuoret menevät kouluun. Hiekoitusta toivottiin lisää esimerkiksi koulujen ja päiväkotien piha-alueille.

”Tänä talvena teiden auraus ei ole oikein toiminut. Jalkakäytävät ovat hyvin kapeita ja ajotietkin huonossa kunnossa. Tähän toivoisin parannusta turvallisuuden parantamiseksi.” (Kimpisen koulu, yläkoulu).

Valaistus koettiin tärkeäksi turvallisuuden tunteen kannalta. Katuvaloja toivottiin laajemmalle alueelle, myös haja-asutusalueille. Valaistuksen kunnossapidosta toivottiin pidettävän parempaa huolta. Nuoret toivoivat, että käytössä olisi enemmän nykyaikaisia ja valaisultaan tehokkaampia katuvaloja. Risteysalueille toivottiin lisää liikennevaloja lisäämään risteysalueiden turvallisuutta. Lisäksi nuoret toivoivat lisää kevyen liikenteenväyliä ja pyöräteitä etenkin vilkasliikenteisten teiden varsille ja myös haja-asutusalueille.

Vaikuttamispäivillä turvallisuuden teemapöydissä nousi esiin näkökulmia, jotka eivät nousseet esiin kyselyssä. Vaikuttamispäivillä keskusteltiin muun muassa yleisestä turvallisuuden tunteesta, yhteisöllisyyden merkityksestä sekä syrjäytymisestä. Yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi ehdotettiin esimerkiksi aluetoimintaa ja -raateja. Nuoret kokivat, että kiusaamisen ehkäisy ja yksinäisyyden vähentäminen on keskeisiä asioita myös turvallisuuden parantamisessa. Kiusaamisen vastainen työ tulisi aloittaa jo hyvissä ajoin ja kiusaamistapauksiin tulisi puuttua välittömästi. Vaikuttamispäivillä keskusteltiin myös some maailmasta ja sen vaaroista. Nuoret toivoivat, että heille olisi tarjolla tietoa sosiaalisen median uhkista ja väärinkäyttömahdollisuuksista, jotta he osaisivat ennakoita ja välttää niitä. Nuoret toivoivat opastusta myös oikean tiedon löytämiseen ja tunnistamiseen.

Koulujen osalta toivottiin, että kouluissa olisi opastusta ensiapuun ja hätätilanteiden varalle sekä enemmän päihdevalistusta. Vaikuttamispäivillä todettiin, että ensiapukoulutus voisi olla kansalaisvelvollisuus. Yhä nuoremmat käyttävät nykyisin päihkeitä, joten valistusta pitäisi olla riittävän aikaisessa vaiheessa, jotta tieto ja valistus tavoittaisivat riittävän ajoissa nuoret. Koulupoliisitoiminnalle toivottiin aktivoitua ja poliisin osalta toivottiin, että myös katupoliisitoiminta aktivoituisi. Poliisilta toivottiin liikenneturvallisuuteen parempaa puuttumista. Poliisin näkyvyyttä toivottiin lisää etenkin haja-asutusalueille, joissa esimerkiksi poliisin näkyväisyys lisää riskinottoa liikenteessä. Liikenneturvallisuuteen ja liikennekasvatukseen toivottiin panostettavan jatkossa enemmän. Vaikuttamispäivillä korostui, että turvallisuuden tunne on oltava kaikilla asukkailla mihin aikaan vuorokaudesta tahansa.

Liikuntapaikat nousivat esiin jo harrastusmahdollisuudet -kohdassa. Liikuntapaikkoja toivottiin yleisesti lisää. Pienempien kuntien vastauksista ilmeni, että lajikohtaisia liikuntapaikkoja ei ole tarpeeksi kunnissa. Imatran ja Lappeenrannan vastauksissa nousi esiin enemmänkin liikuntapaikkojen riittämättömyys sen vuoksi, että kaupungeissa on enemmän harrastajia ja seuroja, jolloin vuoroja ei riitä kaikille halukkaille. Liikuntapaikkojen osalta toiveet olivat hyvin kuntakohtaisia eikä maakunnallisia toiveita niiden osalta nousut

esiin. Nuoret toivoivat, että liikuntapaikkoja olisi lähellä heidän arkiympäristöään, niin että liikkuminen olisi helppoa.

Yleisesti toivottiin enemmän lajikohtaisia liikuntapaikkoja, joissa on huomioitu eri lajien vaatimukset. Lisäksi toivottiin enemmän lähiliikuntapaikkoja sekä ulko- ja sisäliikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen vähäisten määrän osalta korostui se, että seurat saavat yleensä parhaat vuorot, jolloin harrasteporukoiden vuorot ajoittuvat usein myöhään iltaan tai heille ei ole tarjota vuoroja.

Harrastus- ja liikuntapaikkojen lisäksi toivottiin, että olisi enemmän nuorten kohtaamispaikkoja, sekä tiloja kerho- ja kulttuuritoiminnalle. Esiin nousi se, että koulujen tilat ovat yleensä iltaisin ja viikonloppuisin tyhjillään, joten tiloja pitäisi voida käyttää harrastustoimintaan. Kouluilla olisi valmiina myös tarvittavat varusteet ja välineet, joita voisi käyttää.

Harrastus- ja liikuntapaikkojen hinnat koettiin korkeiksi ja hinnoitteluun toivottiin alennusta nuorille. Vaikuttamispäivillä nousi esiin se, että Savitaipaleella kunta on poistanut liikuntapaikkamaksut lasten ja nuorten liikuntapaikoista. Pohdittiin, että voisiko muut kunnat ottaa mallia Savitaipaleesta ja tehdä samoin.

Tilojen ja paikkojen kunnossapitoon ja huoltoon toivottiin lisää panostusta. Tilojen varaamisen osalta toivottiin, että se olisi helpompaa ja joustavampaa. Nuoret ehdottivat, että tilojen varaamisen pystyisi tekemään mobiilisovelluksen avulla, jolloin se olisi helppoa ja kätevää.

Kulttuuritoiminnan osalta nuoret toivoivat, että tarjolla olisi enemmän nuorille suunnattuja tapahtumia, kuten keikkoja. Toiveet olivat hyvin kuntakohtaisia ja toimintaa toivottiin yleisesti omaan kuntaan. Pienempiin kuntiin toivottiin elokuvateatteria ja elokuvia esitettäväksi. Nuoret toivoivat myös enemmän kulttuuriharrastuksia ja nuorisotaloja. Vaikuttamispäivissä toivottiin, että nuorille olisi enemmän tarjolla erilaisia vapaamuotoisia keskusteluryhmiä ja kerhotoimintaa. Useamman kunnan vastauksista nousi esille, että kirjastojen toivottiin olevan pidempään auki iltaisin sekä kirjastojen viikonloppuaukioloaikoja toivottiin lisättävän. Lisäksi toivottiin, että kulttuuritoiminta olisi edullista ja nuorille olisi tarjolla esimerkiksi museo- tai kulttuurikortti, jolla he pääsisivät muun muassa teatteriin, museoihin ja näyttelyihin.

Sosiaali- ja terveyspalveluita koskevat vastaukset ja keskustelut painoutuivat pitkälti koulujen sosiaali- ja terveyspalveluihin. Yleisesti toivottiin, että kouluterveydenhoitaja ja koulukuraattori olisivat enemmän paikalla kouluissa ja, että heidän luokseen pääsisi helposti. Myös lääkärin toivottiin olevan kouluissa paikan päällä useammin. Nuoret kokivat, että rajoitetut päivät ja aukioloajat hankaloittavat asioiden hoitamista. Nuoret nostivat esiin sen, että juuri näiden palveluiden tulisi olla matalan kynnyksen palveluita, joihin olisi helppo mennä puhumaan asiasta kuin asiasta. Vaikuttamispäivillä nousi esiin idea lisätä sähköisiä palveluita myös kouluterveydenhuoltoon. Yksi esimerkki oli chat-palvelu kouluterveydenhoitajalle tai lääkärille, jolloin apua ei tarvitsisi odottaa kauaa.

Sosiaali- ja terveydenalan ammattilaisten toivottiin olevan helposti lähestyttäviä ja luotettavia, niin että heidän luokseen on helppo mennä. Nuoret toivoivat, että heidän luonaan pystyisi asioimaan luottamuksellisesti. Kynnystä mennä esimerkiksi kuraattorin luokse voisi pienentää se, että he olisivat osana koulujen arkea ja näin ollen nuorille tuttuja. Kuraattorin ja terveydenhoitajan palveluista toivottiin enemmän tietoa ja nuoret toivoivat lisää yleistä hyvinvointi- ja elämäntapaneuvontaa esimerkiksi lisäämällä kouluterveydenhoidon ja liikuntatoimien välistä yhteistyötä.

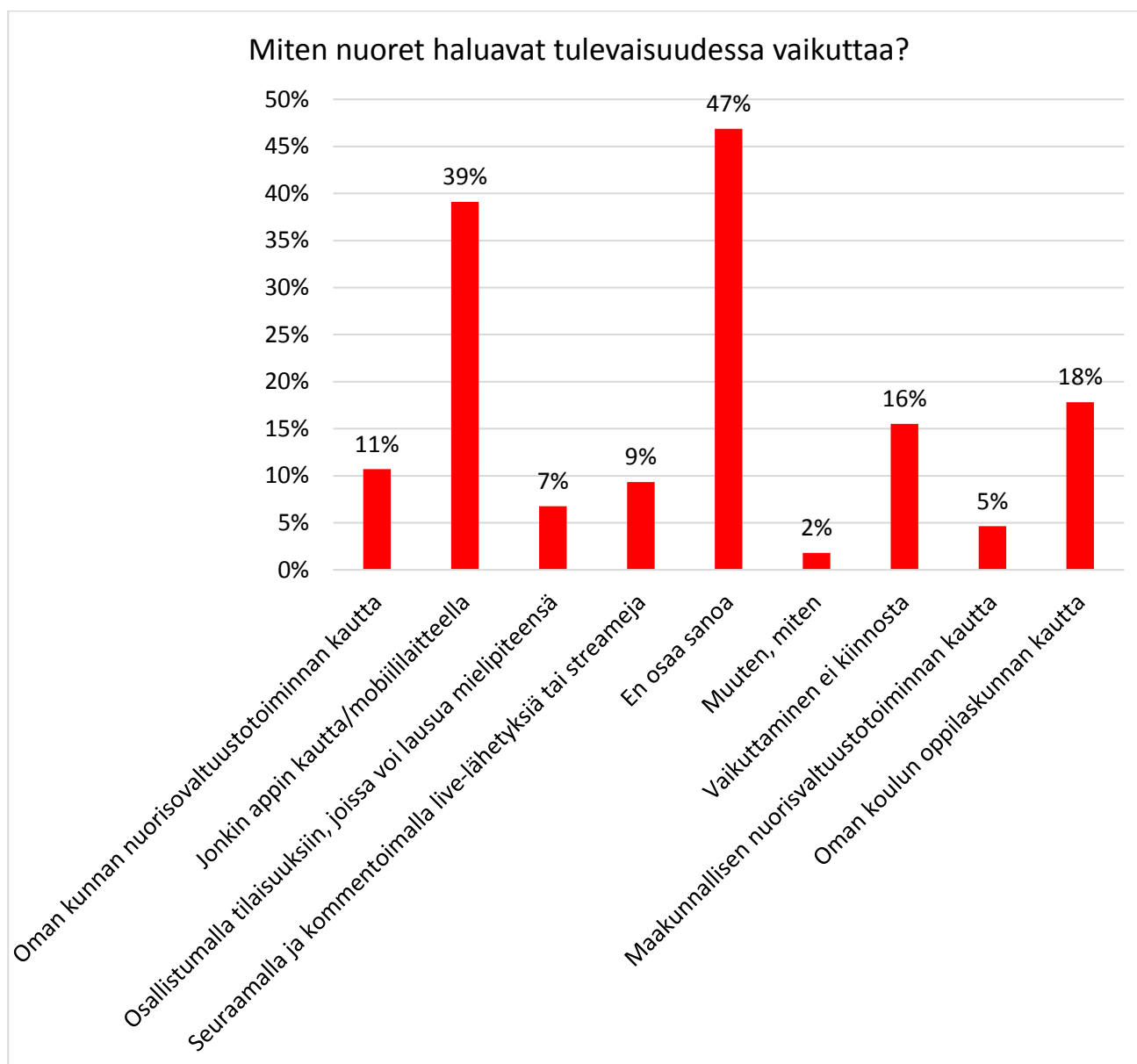
”Palvelut voitaisiin esittää vähemmän monimutkaisina tai ”uhkaavina” jotta nuorten olisi helpompi hakea apua” (Lappeenrannan Lyseon lukio).

Vaikuttamispäivillä teemana oli kouluhyvinvointi, jonka alle sisältyi sosiaali- ja terveyspalvelut sekä kouluruoka. Vaikuttamispäivillä kouluhyvinvointi -teemapöydissä nousi esille myös muun muassa koulurakennusten terveys ja sisäilma sekä yleisten tilojen siisteys ja viihtyvyys. Viihtyvyyden parantamiseksi ehdotettiin,

että oppilaat pääsisivät vaikuttamaan koulun arkeen esimerkiksi osallistavan budjetoinnin avulla, jolloin oppilaat itse pääsevät vaikuttamaan koulun tiloihin. Nuoret toivoivat koulukohtaisia vaikuttamispäiviä sekä säännöllisiä hyvinvointipäiviä, jossa voisi ryhmäytyä ja parantaa koulun ilmapiiriä sekä nostattaa me-henkeä.

Opiskelupaikan saavutettavuuden osalta nuoret kommentoivat lähinnä sitä, että he toivoivat opiskelupaikkoja lähemmäksi omaa asuinpaikkaa tai -kuntaa ja että pienempien kuntien paikalliset lukiot säilyisivät jatkossakin. Lukioden suhteen toivottiin, että keskiarvo olisi alhaisempi, jotta kaikilla halukkailla olisi mahdollista päästä opiskelemaan. Kunnilta toivottiin tukea koulumatkoihin, jos lukioon tai ammattikouluun joutuu liikkumaan julkista liikennettä käyttäen toiselle paikkakunnalle. Nuoret eivät ottaneet kantaa jatko-opiskelumahdollisuuksiin (ammattikorkeakoulu, yliopisto) maakunnassamme.

12.3. Nuorten vaikuttaminen

Kuva 22. Miten nuoret haluavat tulevaisuudessa vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin (Etelä-Karjala).

Nuorilta kysyttiin, kuinka he haluavat jatkossa vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin. Vastausten perusteella edustuksellinen osallisuus (nuorisovaltuusto, oppilaskunta) ei ole tapa, jolla nuoret haluavat vaikuttaa. Vaikuttaminen tehdään mieluummin suoran osallisuuden kautta, vaikuttamalla esimerkiksi mobiilisovelluksen

kautta. Vastaajista 16 % ilmoitti, että vaikuttaminen ei kiinnosta heitä. Suurin joukko (47 %) oli sitä mieltä, että vaikuttaminen kiinnostaa, mutta he eivät tiedä tai eivät osaa sanoa miten voisivat jatkossa vaikuttaa asioihin. Avoimissa vastauksissa nousi esille erilaiset palautekanavat, kyselyt, anonyymit kannanotot, puolue toiminta sekä erilaiset tehtävät kouluissa, joista saataisiin tietoa päätöksenteon tueksi.

”Jonkun nettipalvelun kautta, jossa voi antaa jatkuvasti palautetta” (Kesämäen koulu, yläkoulu).

”Kertomalla kyselyn kautta.” (Parikkalan lukio).

”Tällaiset kyselyt on hyviä!” (Sammonlahden koulu, yläkoulu).

”Nimettömästi viesteillä tai tämän tyyppisillä kyselyillä” (Vuoksenniskan koulukeskus, yläkoulu).

LIITE 1. KYSELY

Vaikuta, älä valita! Nuorten vaikuttamispäivät

Hoi, nuori!

Etelä-Karjalan maakuntavalmistelun puitteissa järjestetään kaksi nuorten vaikuttamispäivää helmikuussa 2019. Päivien teema on Vaikuta, älä valita!

Kohderyhmänä ovat yläkouluikäiset nuoret ja 2. asteen opiskelijat. Päivien aikana kuulemme nuorten ajatuksia siitä, mikä heille on tärkeää omassa elinympäristössään, millä keinoin sinä ja muut nuoret haluaisitte vaikuttaa itsellenne tärkeisiin asioihin ja millaisessa Etelä-Karjalassa haluaisitte asua tulevaisuudessakin.

Tällä kyselyllä haetaan päivän aikana käsiteltäviä teemoja.

Ensimmäinen päivä järjestetään ma 4.2. Kehruuhuoneella Lappeenrannassa ja toinen ma 11.2. Imatran kaupungintalolla. Lappeenrannan päivään kutsutaan nuoria, virkamiehiä ja päättäjiä myös Länsi-Saimaan kunnista ja Imatran päivään maakunnan pohjoisista kunnista; lisäksi kuntien nuorisovaltuustojen, poliisin ja Eksoten edustajia sekä maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelijoita.

Ole ystävällinen ja kirjoita sähköpostiosoitteesi:

Vastaa tähän kyselyyn nimettömänä

Kun piilotettua identiteettiä käytetään kyselyissä, vastauksen yhteyteen ei tallenneta tunnistetietoja, kuten selain- ja käyttöjärjestelmätietoja, vastaajan IP-osoitetta tai sähköposti-osoitetta. Piilotettu identiteetti suojaa vastaajan henkilöllisyyttä.

* **Kerro aluksi koulusi ja luokka-asteesi.**

* **Hyvinvointisi kannalta sinulle kolme tärkeintä asiaa ovat:**

- Harrastusmahdollisuudet
- Julkinen liikenne ja kulkuyhteydet
- Kulttuuritoiminta (esim. kirjasto, keikat, elokuvat)
- Liikuntapaikat (esim. uimahallit, skeittiparkit, jalkapallokentät)
- Työmahdollisuudet (esim. kesätyöt, keikkatyöt)
- Turvallisuus (esim. katuvalot, liikennevalot, hiekoitetut tiet)
- Sosiaali- ja terveystalvet (esim. kouluterveydenhoitaja ja -kuraattori)
- Opiskelupaikan saavutettavuus (esim. paikallinen lukio) Kouluruoka
- Muu, mikä?

* **Mitä kolmea asiaa haluaisit kehittää ja miten?**

Harrastusmahdollisuudet

Julkinen liikenne ja kulkuyhteydet

Kulttuuritoiminta (esim. kirjasto, keikat, elokuvat)

Liikuntapaikat (esim. uimahallit, skeittiparkit, jalkapallokentät)

Työmahdollisuudet (esim. kesätyöt, keikkatyöt)

Turvallisuus (esim. katuvalot, liikennevalot, hiekoitetut tiet)

Sosiaali- ja terveystalvet (esim. kouluterveydenhoitaja ja -kuraattori)

Opiskelupaikan saavutettavuus (esim. paikallinen lukio)

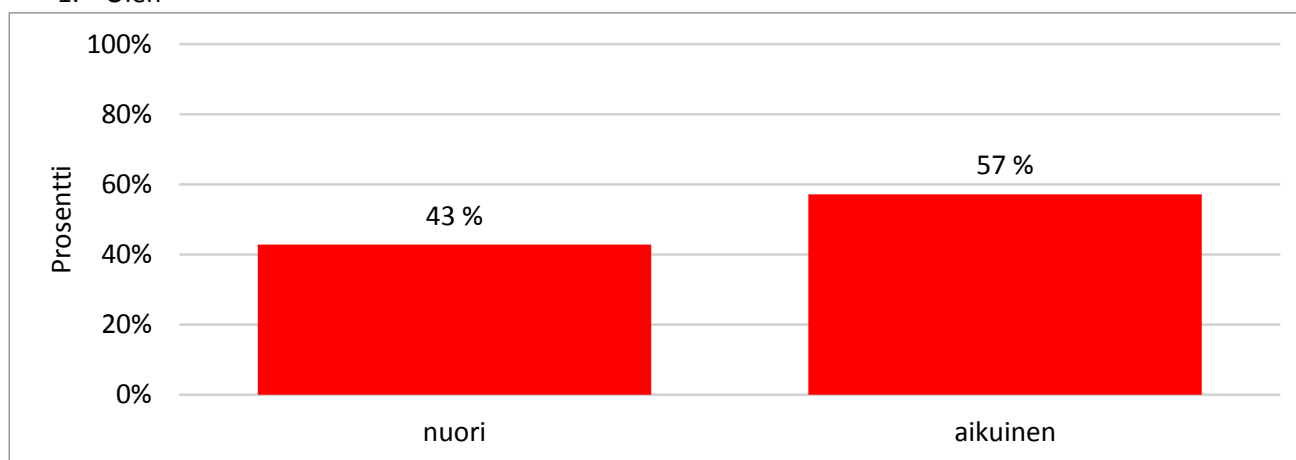
Kouluruoka

* Miten haluat vaikuttaa jatkossa sinulle tärkeisiin asioihin?

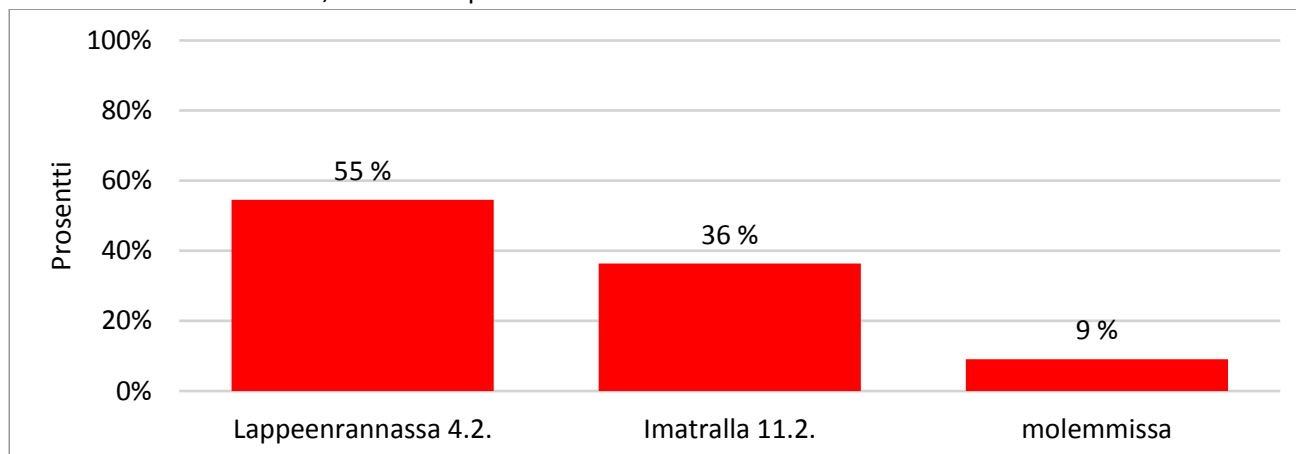
- Oman kunnan nuorisovaltuustotoiminnan kautta
- Maakunnallisen nuorisovaltuustotoiminnan kautta
- Oman koulun oppilaskunnankautta
- Jonkin appin kautta/mobiililaitteella
- Osallistumalla tilaisuuksiin, joissa voi lausua mielipiteensä
- Seuraamalla ja kommentoimalla live-lähetyksiä tai streameja
- Vaikuttaminen ei kiinnosta
- Muuten, miten?
- En osaa sano

LIITE 2. PALAUTE VAIKUTTAMISPÄIVISTÄ

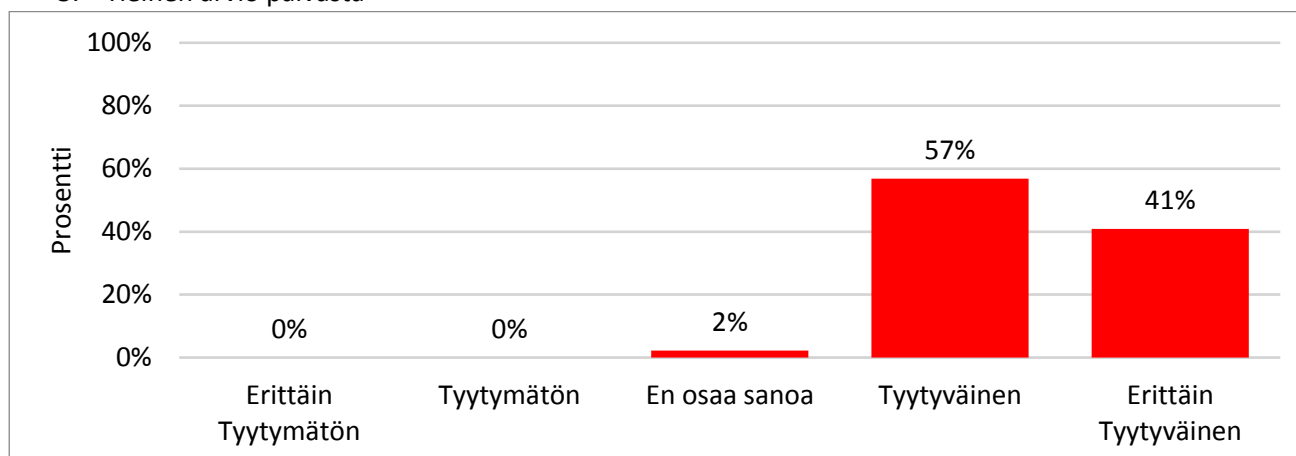
1. Olen

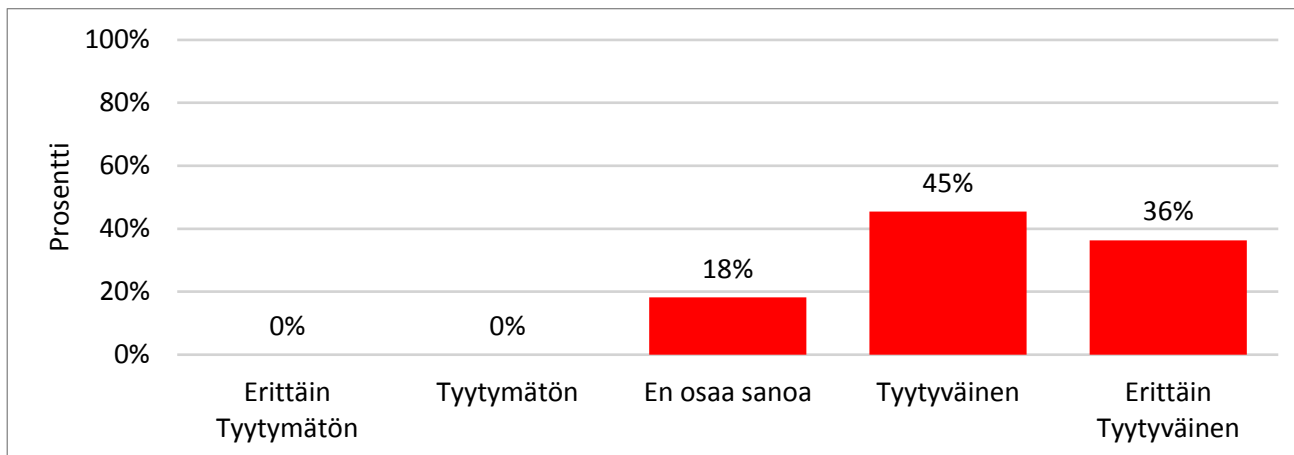
2. Osallistuin vaikuta, älä valita! -päivään

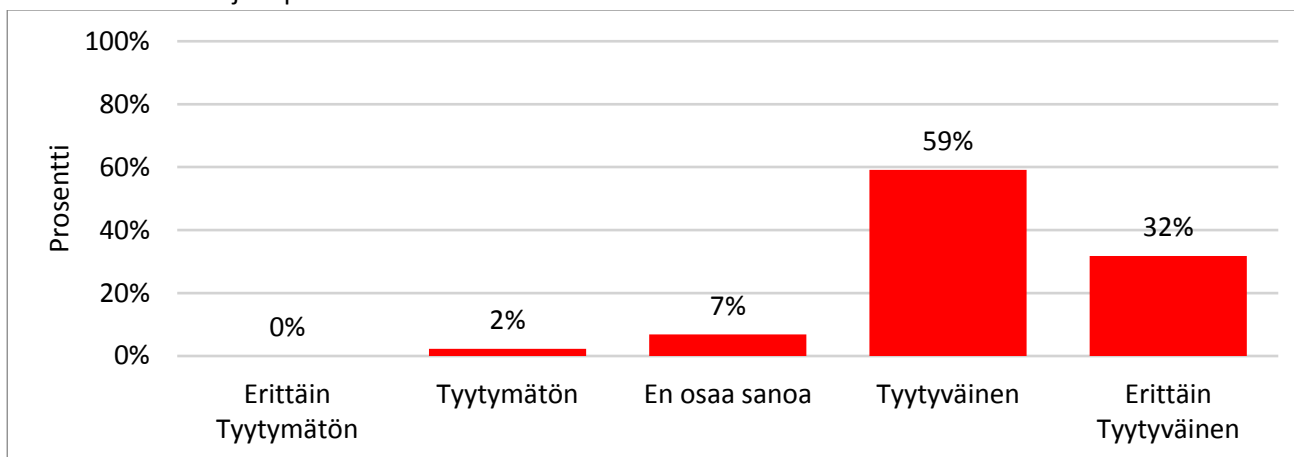
3. Yleinen arvio päivästä

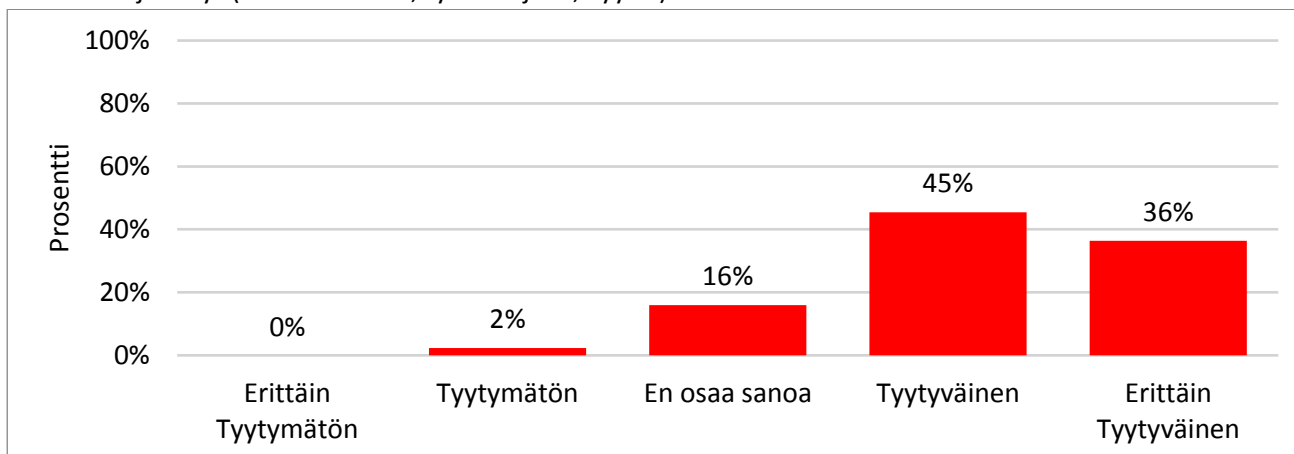
4. Biletohtori Antti Maunun alustus

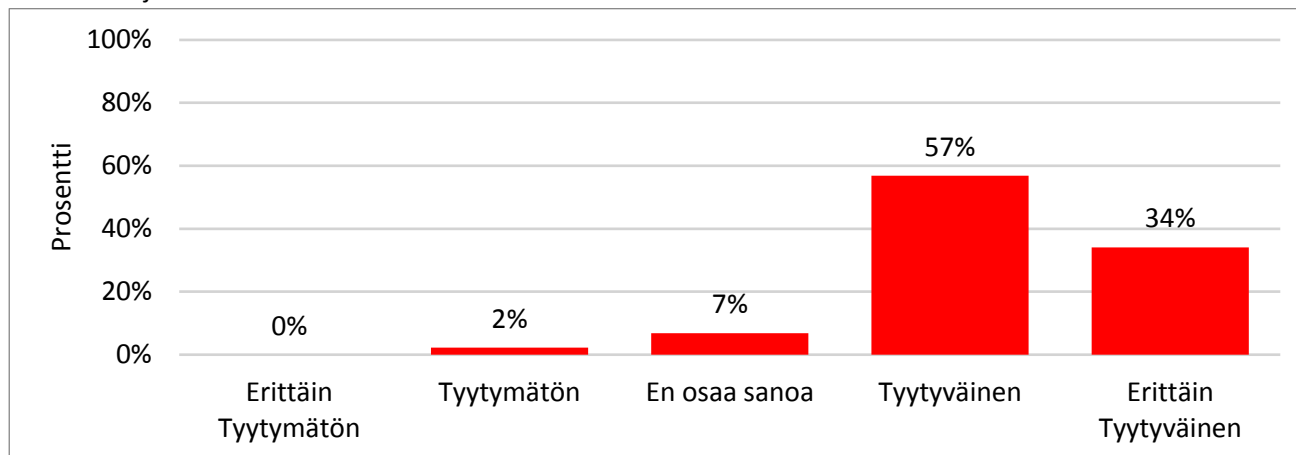
5. Aikataulut ja tapahtuman kulku

6. Järjestelyt (tiedottaminen, ryhmiin jako, kyydit)

7. Tarjoilut

8. Ruusut/risut/vapaa sana

Huippupäivä!
Kiva päivä ja paljon hyviä keskusteluja.
Mielestäni tilaisuudessa olisi voinut olla enemmän nuorison edustajia. Nyt ryhmissä oli 1-2 nuorta ja loput (5-6?) aikuisia. Nuorten ääni ei välttämättä päässyt kuuluviin niin hyvin, kuin sen olisi pitänyt. Alustukseen kului ehkä hieman liian kauan aikaa. Työskentely eri pisteissä jäi osin lyhyeksi ja hyvä keskustelu piti lopettaa kesken. Muutoin tilaisuus oli hienosti hoidettu. Nuorisovaltuustolaisille annettu vastuu oli myös hyvä asia.
Mukava tapahtuma! Keskustelu lähti vasta käyntiin aina siinä vaiheessa, kun aika tuli täyteen. Musiikkiesitykset olivat suosikkejani!!
Ryhmätyöskentely toimi hyvin
Aika vähän syötävää, sillä ei ennen saapumista kerennyt syödä koulussa mitään
Mielestäni alkupuheen osuus oli liian pitkä, enkä saanut siitä oikein mitään irti. Pöytäryhmissä keskusteluaika olisi saanut olla pidempi, koska asiaa jäi aina yli. Muuten tilaisuus oli mielestäni onnistunut!
Nuorten rooli ja osallistuttaminen plussaa!
Kiitos järjestäjille. Oli ilo huomata (ja jutella nuortemmekin kanssa jälkikäteen) että meidän kunnassa on asiat kumminkin melko mallillaan, jos ei oteta lukuun joukkoliikennettä tai jatko-opiskelupaikkoja.
Meidän pöydässä oli hieman epätietoisuutta siitä, miten työryhmien tuotokset tulee esittää, tuleeko olla kirjallinen yhteenveto tms. Ohjeistuksessa sanottiin, että jokainen kirjoittaa muistilapuille ajatuksensa käsiteltävistä asioista, mutta eräs pöydässämme ollut toinen aikuinen osasi kertoa, että learning cafe -ajatus perustuu siihen, että työtetään toisten ideoita ja ajatuksia pidemmälle, joten päädyimme tähän menettelyyn, joten jatkoimme ajatuksia ja asioita uuden ryhmän kanssa siitä, mihin edellisen kanssa oli jääty. Se oliko tämä vastoin järjestäjän ajatusta, sitä en tiedä.
Loistava tilaisuus, kiitos järjestäjille! Uskon ja toivon, että maakunnassa olevia hyviä käytäntöjä lähti jakoon.
Iltapäivä oli hyvin informoiva ja kiva.
Kaikki pjt kannattaisi ohjeistaa jatkossa esittelemään ryhmä ja ainakin itsensä. Toisaalta esittely joudutaan ehkä tekemään useaan kertaan, jos se tehdään joka pisteessä. Voisiko esitellä kootusti? Kaikki saisivat siten käsityksen siitä, keitä on paikalla ja missä roolissa.
Molemmat päivät olivat erinomaisia ja hyvin järjestettyjä. Nyt olisi kova polte tarttua johonkin nuorten ideaan ja viedä sitä eteenpäin.
Antti Maunolta olisin toivonut vähän enemmän asiaa ja vähän vähemmän musisointia. Meidän ryhmässä oli harmillisen vähän nuoria suhteessa aikuisiin, olisin toivonut suhdeluvun olleen toisin päin.
Ohjeet olisivat ajoittain voineet olla parempia, nyt tyyli vaihteli ryhmästä toiseen. Sattui muutenkin ryhmä, jossa varsinaista keskustelua oli vähän. Aikataulutus toimi hyvin.

<p>Omassa ryhmässä oli rohkeita nuoria, mutta ilmeisesti joissakin ryhmissä nuoret eivät uskaltaneet niin kommentoida asioita. Osassa työpisteistä oli ehkä liian selkeästi määritelty mitä aiheita pitäisi käsitellä ja se saattoi hetkeksi lukita keskustelua. Tästä kuitenkin päästiin yli. Nyt paikalla oli kansanedustajia, mutta mukaan olisi voinut ottaa selkeästi myös kaikista kunnista kuntapäättäjiä. Heidän päätöksensä kuitenkin yleensä vaikuttaa selkeästi nuorten elämään. Tilaisuuksia kannattaa jatkaa (esim. 2v välein).</p>
<p>Kiva päivä!</p>
<p>Päivä oli erinomainen. Oli kiva kuulla nuorten mielipiteitä käsiteltäviin asioihin. Heillä on arvokasta tietoa nuorten maailmasta ja ajatuksista.</p>
<p>Ryhmätyöskentelyjen aikataulu oli hieman liian tiukka. Jos keskustelu vähänkään rönsyili, meinasi olla vaikea ehtiä käsitellä kaikki asiat määräajassa.</p>
<p>Todella onnistunut päivä kaikin puolin! :)</p>
<p>Esille tuli tärkeitä asioita ja olen iloinen että niihin tullaan vaikuttamaan!</p>
<p>Hienoa, että paikalla oli nuoria keskustelemassa ja työpajojen vetäjinä</p>
<p>Valitettavasti jouduin poistumaan, enkä kuullut loppu yhteenvetoa. Ryhmätyöt olivat antoisia.</p>
<p>Hyvin järjestetty tapahtuma.</p>
<p>Tapahtuma oli kaiken kaikkiaan mukava, jonka aikana pääsi hyvin tuomaan esille omia mielipiteitä, sekä myöskin keskustelujen aikana sai itselle uusia näkökulmia asioiden pohdintakuun. Asiaa olisi riittänyt keskusteltavaksi paljonkin kauemmaksi aikaa.</p>
<p>tapahtuma oli oikein toimiva, ja oli mukava päästä tutustumaan uusiin ihmisiin.</p>
<p>Ryhmien ohjeistus ja päivän idean selkeyttäminen olisi vaatinut parannusta</p>
<p>Kiva olla vaikuttamassa!</p>
<p>Ryhmien työskentelyyn ennakkoon määrätty/tiedotettu aika.</p>
<p>Ehkä olisi sen tohtorin lauleskelun ja jorinan ajan voinut käyttää hyödyllisesti vaikka paneeliin, jossa nuoret olisivat voineet kysyä heitä kiinnostavista asioista kansanedustajilta?</p>
<p>Erittäin hyvä tapahtuma, voisi rantauttaa myös pienemmille paikkakunnille pidettäväksi jatkossa. Suunnitteluun mukaan lapsia ja nuoria.</p>
<p>Työryhmien työskentelyaika oli melko lyhyt ja keskustelua ei ehditty kunnolla käymään. Tapahtuma kuitenkin yllätti positiivisesti ja oli varmasti hyödyllinen tilaisuus kuntapäättäjäille sekä johdon edustajille (nuorten näkökulman kuuleminen erityisesti)</p>
<p>Puheenjohtajien ohjeistus olisi voinut olla tarkempaa, aluksi oli hieman hämminkiä ainakin omalta osaltani. Muuten tapahtuma oli erittäin onnistunut ja antoi ainakin minulle paljon uusia näkökulmia ja lisää puhuttua vaikuttaa asioihin. Kiitos kivasta tapahtumasta!</p>
<p>Päivä oli todella hyvin järjestetty ja keskustelua oli paljon. Oli hienoa saada oma ääni kuuluville ja kuulla muiden nuorten mielipiteitä.</p>
<p>Ryhmätyöskentelyyn olisi pitänyt varata tuplasti aikaa. Lopputulosten esittely tarpeellista laajemmassa mittakaavassa.</p>
<p>Innostava ja ajatuksia herättävä tapahtuma. Hienoa, että tällaisia järjestetään! Nuoria olisi saanut olla osallistujissa enemmän, omassa ryhmässäniikin oli vain 3 nuorta ja vastaavasti 5 aikuista.</p>
<p>Keskusteluaikaa olisi voinut olla enemmän, koska pöytiä piti vaihtaa kiireessä osa ei ehtinyt sanoa asioitaan loppuun. Tapahtuma oli muuten hyvin järjestetty.</p>
<p>Lappeenranta korostui selkeästi. Pienempiä kuntia ei kuunneltu ollenkaan. Epäselväksi jäi miten asiat toteutetaan ja milloin.</p>
<p>Hieman epäselvyyttä oli ryhmiin jaossa, mutta sekin selvisi.</p>